گیوتې

فائوست

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

گىيوتې

فائۇست

1 - قىسىم

تەرجىمە قىلغۇچىسى: تۇرغان شاۋدۇن
مەسئۇل مۇھەررىرى: ئا. ئۆمەر

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

مۇقاۋىنى ئىشلىگۈچى: جالالىدىن بەھرام

مۇھەررىدىن

گىيوتې (1749 — 1832) دۇنيا ئەدەبىياتىدا گومىر، دانتى، نەۋائى ۋە پۇشكىنلار قاتارىدا تۇرىدىغان گېرمانىيىنىڭ ئۇلۇغ شائىرى. ئۇ شېئىر، دراما، پروزىدىن باشقا ئەدەبىيات — سەنئەت نەزەرىيىسى، پەلسەپە، تارىخشۇناسلىق، گۈزەل سەنئەت ۋە تەبىئىي پەن ساھەلىرىدە ئاجايىپ زور نەتىجە قازانغان.

«فائۇست» گىيوتېنىڭ ۋەكىللىك خاراكتېرگە ئىگە مەشھۇر ئەسىرى. XVII ئەسىرنىڭ ئاخىرى ۋە XIX ئەسىرنىڭ باشلىرىدا ياۋروپادا ياشىغان بەدىئىي ئەدەبىياتنىڭ ئەڭ نامايەندىسى.

شائىر بۇ ئەسىردە خەلق رىۋايەتلىرىنى ئاساسىي ماتېرىيال قىلىپ، ئەدەبىيات — سەنئەتنىڭ گۈللىنىش دەۋرىدىن بۇيانقى گېرمانىيە ۋە ياۋروپا جەمئىيىتىنى ئارقا كۆرۈنۈش قىلىپ، يېڭى گاللەنكەن بۇرژۇئا جەمئىيىتىدىكى ئىلغار زىيالىنىڭ رېئاللىقتىن قانائەتلەنمەي، كىشىلىك تۇرمۇشنىڭ ئەھمىيىتى ۋە ئىجتىمائىي غايىسىنى تۇرمۇش يولىنى پۈتۈن كۆچى بىلەن ئىزدىگەنلىكىنى يۈكسەك بەدىئىي ماھارەت بىلەن تەسۋىرلەيدۇ.

ئەسەردە فائۇست بىلەن شەيتان مېفىستافېلنىڭ ئىلىشىشى ئارقىلىق، ئادەملەر ئالغا بېسىش يولىدا ھامان يولدىن ئېزىش تەن خالىي بولالمايدۇ، لېكىن ئەڭ ئاخىردا توغرا يولنى تاللىۋالالايدۇ، دېگەن ئىدىيە ئالغا سۈرۈلىدۇ.

مؤنده‌رجه

بېغشلىما 1
تىياتىر مؤقه‌ددىمسى 3
ئه‌رشئه‌لادىكى كؤرس 13
بىرىنچى قىسىم 20
ئىزاهلار 315

بېغىشلىما

ئۆمرۈمنى بەنت قىلغان ساختا سايىلەر
يەنە بولدىڭىزمۇ ئالدىمدا پەيدا.
ناھاتكى نەزمىڭىز بولغاچ مۇيەسسەر،
ياشلىقىم شاۋقۇنى تىندىمۇ ۋە يا؟
ياق، سىز تۇمانەك بېسىپ ئىزمۇ ئىز،
ئويلىرىم چۈلغاندى دوقمۇش ئارا.
سىز بىلەن ئالسام تىن تولار كۆكرىكىم،
سىز بىلەن ياشرار مېنىڭ يۈرىكىم.

كەچمىشلەر ئالدىمدا جانلىنار يەنە،
ياسانچۇق تاڭلار ۋە سېھىرلىك تۈنلەر. —
جانلىنار مىسالى بولۇپ ئەپسانە.
ياشلىقتا تۇنجى رەت سۆيۈشكەن كۈنلەر،
ئۆتمۈش ۋە ئەزگۈلىك، سېغىنىش مانا،
دىلىمدا قوزغىدى ئەلەملىك ئۈنلەر.
ئۇ يوروق چاشقاھتا بولغانلار ھەغدا
ئەسلەيمەن ھۈرمەتتە سىزنى ھەر چاغدا.

ئاخىرقى نەزمەمنى ئاڭلىيالمىدى
دەسلەپكى بابىمنى تىڭشىغان دوستلار.

بۇگۈن ئۇ دەۋردىن ھېچكىم قالمىدى،
نەگىدۇ جىمىقتى تۇنجى ماختاشلار.
بەھرسىز پىكىرنىڭ يوق ھېچ قىممىتى،
مۇزلىتار قەلبىمنى قۇرۇق ئالقىشلار.
يەتتى شۇ يىللارنىڭ ھاردۇقى بۇ دەم
نىجادسىز تەمتىرەپ يوللاردا ھەردەم.

ھە، يەنە چىللايدۇ ئىلاھى بىر ئۈن،
ھە، يەنە ئويلارغا چۈلغاندى بېشىم.
قوزغىلىش ئالدىدا تۇرغان شامالدەك،
نەزمىلەر ئۇرغۇيدۇ، قېنى بەرداشىم!
مۇزلىغان جىسمىمنى ئېرىتەر بۇ كۈن
يامغۇردەك قۇيۇلغان قايناق كۆز يېشىم.
بۇ ئالەم چېكىنەر، ئۆتمۈشچۇ. ئايان —
كۆزلىرىم ئالدىدا بولۇر نامايان.

تىياتىر مۇقەددىمىسى

تىياتىر باشلىقى، شائىر ۋە قىزىقچى

تىياتىر باشلىقى

سىلەر ماڭا بەرىدىگىلار مەدەت
ناچارلاشقانىدى ئەھۋالىم.
قېنى، بۇ رەت كېلەرمۇ ئامەت،
ھەم كۆلەرمۇ بەخت ـ ئىقبالىم؟
بايلىق ئادەم سانىغا باغلىق،
نېمە قىلاي شۇنىڭغا لايىق.
تاختايلار تەق، سەھنە ھەم تەييار،
بىزدىن ئويۇن كۈتەر خالايىق.
كۆتۈرۈلۈپ قاشلار، چاقنار كۆز،
تەقەززالىق ئىلكىدە شۇ تاپ.
ماڭا ئايان سەنئەت ۋە لېكىن
ھاياجاندىن تۇرار دىل يايراپ.
تاماشىبىن بولمىسىمۇ كۆپ،
كىتاب كۆرگەن، بولايلى سەگەك.
بولسۇن دېسەك تاماشا ھەيۋەت،
دوستلار، ھامان يېڭى گەپ كېرەك.

تولسا ئادەمگە ئويۇن مەيدانى،
ئەتراپتىمۇ لىق ئادەم تۇرسا،
ھەر كەچ خەلق شۇ تار ئىشىككە،
جەننەت ئىشىكىدەك ئۆزىنى ئۇرسا.
پاتماي قۇياش، بىر چاغلار بۇندا،
كېتەر ئىدى غەلۋە باشلىنىپ.
بېلەت ئەمەس، گويا ئاچ خەلق
روجەكتىن نان ئالار تاشلىنىپ.
بۇ مۆجىزىگە پەقەت سەن قادىر،
كۆرسەت يەنە سېھرىڭنى شائىر!

شائىر

ــ قوي، قارا خەلقتىن گەپ ئاچما ئەسلا،
شاۋقۇندىن كۆڭلۈمگە چۈشۈر ئىزتىراپ.
ئالامان ھېسلارنى يۇتقۇچى بالا
سۈرەن ــ تەپەككۇرنى كۆمگۈچى گىرداب.
كۆڭلۈم ئەسلىكنى ئىزلەر دائىما،
چوققىلار تون كىيگەن تۇماندىن شۇ تاپ.
جىلۋىگەر شۇ ياققا باشلا مېنى، يۈر!
ئىلاھى جىملىقتىن تاپارمەن ھۇزۇر.
يۈرەك ئۆز قېتىدا ئۇلۇغلىغان ھېس،
لەۋدە قانات يايماق بولغان تۇيغۇلار.
تەشنا كۆڭۈللەردە قالدۇرماستىن ئىز.
زامان چوقىنىدا دەرھال بوغۇلار.
بەس، ئويلار تاشقىنىن باسالىساق بىز،
مۇكەممەل گۈزەللىك شۇندا تۇغۇلار.

جىلۇىنىڭ ئۆمرىدۇر بىر دەملىك پەقەت، ــ
قالغۇسى ئەۋلادقا ھەقىقىي سەنئەت.

قىز نەقچى

ــ ۋاي، يەنە شۇ ئەۋلاد، تەگدىمۇ جانغا،
مېھنەت قىلساق بىز كېلەچەككىلا،
بۇگۈنكى ياشلارنى خۇرسەنت قىلار كىم؟
زامانغا يار بولۇش كىچىك ئىش ئەمەس،
چىن دىلىدىن كۆلدۇرۇش يېنىڭ ئىش ئەمەس.
كۆلكە ـ زار، كوچىدا ياتماس ئەزىزىم،
بىزدىن شادلىق تىلەپ كېلەر خالايىق،
ئاڭا قۇلاق سالغان ھۇرمەتكە لايىق.
خالايىق كۆپ بولسا زور بولۇر تەسىر.
ئەرزىيدۇ دىللارنى قىلسىلا ئەسىر،
ھەقىقىي قابىلىيەت بولسۇن نامايان
ھەم بولسۇن ئەقىل ۋە تۇيغۇ مۇجەسسەم.
خىيالىنىڭ پەرۋازى، شەۋق جىلۋىسى
ھە ئاندىن بىر قەپەس كۆلكە، ئىش تامام.

تىياتىر باشلىقى

لېكىن ئەڭ زۆرۈرى سەرگۈزەشت بولسۇن،
چاقنىتىپ كۆزلەرنى، دىلغا زوق بەرسۇن.
يېزىلسۇن ئىنچىكە تەپسىلاتىمۇ،
تاماشا ئەھلىنى مەپتۇن ئەيلىسۇن.
ھە ئۇنىڭ تەكتىگە يەتكەن كىشىنىڭ

قەلبىگە ھاكىمىيەت تەختىنى قۇرسۇن.
بەرىمەن لوق گۆش دەپ بولما ئاۋارە،
سۆگەكلىك بولسىمۇ رازى بولۇر ئەل.
ئالىدۇ چۆمۈچكە سىقىنچە ھەركىم،
كەلتۈرۈپ تەزىمنى سىزگە مۈكەممەل.
پەقەت كۆپچىلىككە كۆپ نەرسە كېرەك،
بەركەتلىك بولسىلا بولغىنى قازان.
لوق گۆشتىن خەلقە پايدا يوق، شەكسىز
بەرىبىر پارچىلاپ تاشلار ئالامان.

شائىر

سەنئەتتە كاسپىلىق ــ كاززاپلىققا تەڭ،
ئەپسۇسكى ئادەتتۇر سىزگە بۇ ھالەت.
بۇ يەردە ناقابىل قەلەمكەشلەرنىڭ
ھۈرمىتى شۇڭلاشقا يۈكسەكتۇر غايەت.

تىياتىر باشلىقى

بۇنداق تەنىلەردىن كەمىنە خۇشال
چۈنكى بۇ گەپلەرنىڭ ھەممىسى بىكار.
دوستۇم، ھەر ھۈنەرنىڭ ئۆز ئامالى بار،
تاختايغا ھەرەيۇ، تۆمۈرگە سەندال.
گەر سەھنە بىز ئۈچۈن بولسا چار بازار،
تاماشىبىن بىز ئۈچۈن خۇددى خېرىدار.
بۇ ئىشنىڭ تەكتىنى ئويلاڭچۇ دوستۇم،
ئۇلار كىم ۋە تەلەپ قىلار نېمىنى؟

ئويۇنغا كەلمىكى زادى نېمىدىن...
ھېسابقا ئالماقلىق لازىم ھەممىنى.
بەزىلەر زېرىكسەپ كېلىدۇ بىزگە،
بەزىلەر كېلىدۇ ھۇزۇر ئالاي دەپ.
بەزىلەر كېلىدۇ قەلبىدە سۆيگۈ،
بىرەر گۈل يۈزلۈكنى مەپتۇن قىلاي دەپ.
خانىملار تاماشا كۆرمەكلىك تۈگۈل،
كېلىدۇ كۆرسەتمەك ئۆچۈن ئۆزىنى.
كېيىدۇ بەھۇدە قىلىشىپ كۆز - كۆز،
ياقىسى — تۈلكە ۋە قوندۇزلىرىنى.
ئەي خىيال كۆكىدە ئۇچقان شائىرىم،
ھە ئەمدى بىر ئازراق پەسلەك زېمىنگە.
يېقىندىن كۆز سېلىك تاماشىبىن كىم؟
ئۇ قوپال ھەم گالۋاك، ھېسسىز بىرنېمە.
چىقىپ بۇ دەرگاھتىن بىراۋ قىمارغا،
بىراۋ پاھىشخانىغا ئۇرار ئۆزىنى.
بەس، بۇندا نېمە بار يۈكسەك ئەشئارغا،
سىز كىمگە تاقىماقچى قەلب يۇلتۇزىنى؟
تەكرار ئېيتسەنكى، كۆپ يېزىك پەقەت،
گەپ كۆپ بولىۋەرسۇن، پىكىر شەرت ئەمەس.
خالايىقنى ھاك - تاك قىلسىڭىزلا بەس،
ھە شۇندا سىزنىڭكى ئابروي ۋە شۆھرەت.
نېمىشقا خىيالغا قالدىڭىز چۆكۈپ،
ياكى ئىلھام بىلەن قىلامسىز سۆھبەت؟

شائىر

بار، ئىزلە ئۆزۈڭگە باشقا خىزمەتكار،
باشلىغان يولۇڭغا ھەرگىز ماڭمايمەن.

مەنده تەڭرى بەرگەن ئالىي ھوقۇق بار،
سېنى دەپ مەن ئۇنى يەرگە ئۇرمايمەن.
نېمىشقا ئوت ياقار دېلغا شېئىرىيەت؟
قىلغىنى ئۇچۇنمۇ كۆككە پەرۋاز گەپ!
شائىر يۈرىكىدە پىنھاندۇر ئالەم.
ئالەمچە زور تۇيغۇ ئۇندا مۇجەسسەم.
پەرۋاسىز تەبىئەت زامان چاقىدا
ھاياتلىق يېپىنى ئىگىرىتاقاندا،
ئارىلىشىپ كېتىدۇ گاھى خەس، پۇچەك.
بەركاماللىق بولماس ئۇنىڭ تارىخىدا،
كىم تۇزۇم بېكىتەر چاقنىڭ ئىشىغا،
ھايات رىشتىسىگە كىم توقۇلار ئارا؟
بارلىقنىڭ تەرتىپسىز سوروۇنىغا كىم،
مۇزىكا ئۇنىدەك بەخش ئېتەر جۇلا.
كىمدۇر شەيدا قەلبىنىڭ تۇغيان چىغىنى
توپان شىددىتىگە قىلغۇچى قىياس؟
كىمگە مۇھەببەتنىڭ ئوت پىراقىنى
سۆزلەيدۇ ھەر ئاخشام پاتقۇچى قۇياش؟
كىم ئۇ باغدا ئۇنگەن ھەشقىپىچەكنى
شۆھرەت گۈلتاجىغا باراۋەر ئەتكەن؟
كىمنىڭ رۇخسىتىدە رەڭدار چېچەكنى
ھەھبۇبلەر پېيىگە شامالار سەپكەن؟
كىمدۇر ئۇ كۆرىستىپ شىجائىتىنى
تەڭرىلەر پاسبانى بولماققا قادىر؟
ئۇ دۇر ئادەمزاتنىڭ بۈيۈك قۇدرىتىن
قەلبىدە مۇجەسسەم ئەيلىگەن شائىر.

قىزىلقچى

شۇنداق ئىكەن، دېمەك، ئىلھامنى چاغلاك!
ئاشۇ سېھرىگەزنى كۆرسەتمەك، نەبى.
ھادىسىلەر يېپىنى تېزلىكتە باغلاك
مۇھەببەت رىشتىسىنى باغلىغان كەبى.
ئاخىر سۆيگۈدىمۇ شۇ بولۇر تەكرار،
تاسادىپ ئۇچرىشىش، دوستلۇق ۋە ئاھ - ۋاھ،
ئۇرۇشۇش، يارىشىش، سۆيۈش ۋە نىكاھ،
مانا كۆردىگىمزكى، داستان ھەم تەييار.
يازسىگىز بولىدۇ شۇنىك ئۆزىنى،
بۇ گەپ ھەر قەدەمدە — قول سۇنسىگىز بەس،
ھەر كىم ئۆز قەلبىنى ئۆزى ئاڭلىماس،
ئۇنى كۆرسەتسىگىز ئاچار كۆزىنى.
ياغاننى قاتۇرۇك، قاينىتۇ تېشىك،
لېكىن ئىككى ئېغىز راست گەپنىمۇ قوشۇك.
شۇنداً سىز تەييارلاپ ئۇزاتقان شەربەت
بولىدۇ ھەم ئەرزان، ھەم جانغا لەززەت.
توپلىشىپ ھە، شۇنداً ئەل كۆركى ياشلار،
شۇ ئىشىك ئالدىغا كېلىشكە باشلار.
سىز تۇتقان ئاجايىپ نېمەتنى تېتىپ
قەلبىگە لازىمنى، ئۆزىلا تاپار.
دىك تۇتۇپ قۇلاقنى باقار ھەممە جىم،
بۇ دەرگاھتىن قۇرۇق قايتمايدۇ ھېچكىم،
كۆلەر، كۆز ياش تۆكەر قەلبى گۈدەكلەر،
ئويۇندىن ھەيرەتتە ئۇزمەي كۆزىنى.

كىمكى تۇتۇۋالغان بولسا ئۆزىنى،
ئاجىزدۇر ئالدىدا بۇ خىل چۆچەكلەر.
ھەممىنى كۆرۈشەر، تەشەككۇر ئېيتار،
ھاياتقا تۇنجى رەت قەدەم قويغانلار.

شائىر

قايتۇرۇپ بەر سەنمۇ ئاشۇ ياشلىقنى،
ھاياتقا تۇنجى تاپ باسقان چېغىمنى.
قايتۇرۇپ بەر ماڭا ئوتلۇق بېيىتلار،
كۈيلەرگە پەيۇەستە جانۇ جىسمىمنى.
ئالەمنى چۆمكىگەن تاڭ تۇمانىدا
قىزىقسىپ كۆز تىككەن چېغىمنى قايتۇر.
ياشلىقتەك يېتىلگەن باھار پەيتىدە
مېنى گۈلگە كۆمگەن بېغىمنى قايتۇر.
ئاجايىپ ئىددىكى ياشلىقىم، ئۇ پەيت،
گادايدىم ۋە لېكىن كۆڭلۈم شاھ ئىدى.
مەن ئۇچۇن ئاش ۋە نان — شېئىر، ھەقىقەت،
ئىلھامىم زوقىدىن كۆڭلۈم چاغ ئىدى.
قايتۇرغىن ئەقىلغا تېخى تولمىغان
قىي - چۈۋلۇق ئۇ تەنتەك - بەڭباشلىقىمنى.
مېھىر ھەم قەھرىنى پەرق ئەتمىگەن،
جۇنۇن ئاشىناسى — ئوت ياشلىقىمنى.

قىزىقچى

ياشلىق، ئەزىز دوستۇم، جەڭلەردە كېرەك،
تىز پۈكمەس دۈشمەنگە، ئۇ مەغرۇر، سۈبات.

جانانلار بوينۇڭغا سالغاندا بىلەك.
ياشىنىپ قالساڭ گەر ــ تاپ ئۇنىدىن نىجات.
كېرەكتۇر شۇ ياشلىق ھەر ئىشقا قەدەر،
كېرەكتۇر يول يۈرگەن، يۈگۈرگەن چېغىڭ.
مەي ئىچىپ، شاد بولۇپ تا ئاپئاق سەھەر
سۈرەنلىك سورۇندا ئولتۇرغان چېغىڭ.
ۋە لېكىن راۋابىنىڭ تارىنى چېكىپ
چالماقتا ئۆگەنگەن ئاھاڭنى ياڭراق.
سۆز بىلەن دىللارنى ئەسىر ئەتمەككە
ئەكسىچە قېرىلىق پەسلى ياخشىراق.
دېيىلەر، قېرىلىق كەلگەندە يېتىپ،
بالىلىق قايتارمىش، ھەيران قالمىز.
ئەسلىدە ھەممىمىز كەتكۈچە ئۆلۈپ
ئالەمدىن غاپىلمىز ــ گۆدەك بالىمىز.

تىياتىر باشلىقى

بەس، يېتەر، سەپسەتە ساتماس ئىش بىلگەن،
بىكارچى بولساق بىز كېلەر نە پايدا؟
ۋاقىت ئۆتكۈزمەدۇق تەكەللۇپ بىلەن
دەرھال كېلىشمەككە ئىمكان بار جايدا؟
شېئىر كەيپىياتىنى كۈتكۈچى شائىر
تىنىقتىن قالغۇچە كۈتۈشى مۇمكىن.
ئەگەر شائىر بولسا ھەقىقىي ماھىر،
ئىلھام ئېتىكىدىن تۇتۇشى مۇمكىن.
بىز موھتاج نېمىگە سىزلەرگە ئايان،
پىشۇرۇش سىزدىنۇ بىزلەردىن قازان.

تېزلىكتە كىرىشىڭ، پۇرسەت كۈتمەيدۇ،
شەرتلىشىپ كېلىشمەي ھېچ ئىش پۈتمەيدۇ.
كۈن ئۆتۈپ كەتمەي، قايتمايدۇ ئۇ ھېچ،
تۇتۇڭ ئىش پېشىنى بوپ كەتمىسۇن كەچ.
نېمىس سەھىنىسىدە، كۆرۈڭ ئۆزىڭىزنى،
كىم نېمە خالىسا قىلىۋېتىپتۇ.
سىزمۇ ئىش كۆرىستىڭ يەتسە كۆزىڭىز،
قانداق ئەسۋاب كېرەك تولۇپ يېتىپتۇ.
سىزگە نۇر كېرەكمۇ ــ مانا چىراغلار،
ھاجەتكە يارىشا ئايماي يېقىڭ.
بۇ ياندا بار بوران، بۇندا چاقماقلار،
قار، يامغۇر كېرەكمۇ ــ بۇ يانغا بېقىڭ.
پۈتۈن كائىناتۇ يۇلتۇزلۇق ئالەم ــ
شۇ كىچىك سەھىنىدە بولغان مۇجەسسەم.
ئاسمان قەۋەتلىرىنى كېزىپ بىرمۇ بىر،
جەھەننەم قوينىغا مۇمكىن يەتمەك ھەم.

ئەرشىئەلادىكى كۇرس

تەكرى، ئاسمان مۇھاپىزەتچىلىرى، ئاخىرىدا مېفىستافېل، ئۇچ مەلىكە

رافائىل

ـــ موسىقى ساماۋات قەۋەتلىرىدە
قەدىمىي يولىدىن كەلمەكتە شۇ تاپ ـــ
زىلزىلە تارتىپ پەلەك قەرىدە
ئاۋاز بەرمەكتە جاھانغا ئاپتاپ.
ھەيرانلىق كۆزىدە باقار مەلەكلەر
ئەجەبكى، كۈچ بېرەر بەلگىسىز دۇنيا.
يارىلىش پەيتىدىن ھازىرغا قەدەر
مەڭگۈلۈك ئىگىسى ئاللاتائالا.

جەبرائىل

ـــ ئەقىلمۇ چاغ كەلمەس سۈرئەتتە زېمىن
مۇقەددەس ئىزىدىن بارار ئايلىنىپ.
زۇلمەت كېچىسىنى قوغلاپ كەينىدىن،
تاڭ ئاتار بېھىشنىڭ نۇرىنى چېچىپ.

دېگىزلار بۇژغۇندىن يۇزگە تور تارتىپ
ۋەزمىن قىيالارنىڭ يۇيار دەممۇ دەم.
قىيا، دېگىزلارنى يەلكىگە ئارتىپ،
ئېلىپ بارماقتىدۇر قۇدرەتلىك ئالەم.

مىكائىل

— دۇچ كەلگەن نەمىنى سىيرىپ سۈپۈرۈپ،
بىر تەلۈە كۈچ بىلەن كۆتۈرۈپ چۇقان،
گاھ سەھرا، گاھ چەكسىز ئېدىرنى كېزىپ،
ھۆكۈم سۈرمەكتىدۇر دەھشەتلىك بوران.
تىترىسە گۈلدۈرىدىن ئاسمان گۈمبىزى،
يەر ئۈزرە كۆتۈرەر چاقماق قىلىچىن.
ۋە لېكىن ئەي خۇدا، بۇ مۆجىزاتكار —
سېنىڭ قۇدرىتىڭگە ئوقۇيمىز تەھسىن.

ئۇچى بىر لىكتە

— موسىقى ساماۋات قەۋەتلىرىدە
قەدىمىي يولدىن ئىز بېسىپ شۇ تاپ —
زىلزىلە تارتتىپ پەلەك قەرىدە
ئاۋاز بەرمەكتە جاھانغا ئاپتاپ.

مېفستافېل

— مالائىكلەردىن، ئەي تەڭرىم، يانا
سورايسەن: — ئالەمدە نېمە گەپ بار دەپ؟

باشتىلا مېنى يـاد ئەتمىدىڭ، مانا،
ھۇزۇرۇڭغا كەلدىم مەن ئاشۇ سەۋەب.
ساڭىمۇ ئايانكى، گەپتە مەن ئاجىز،
ئۆزگە مەلەكلەردەك ئېيتالمايمەن ۋەز.
ئۇلۇغۋار نۇتۇققا تۇتۇنسام ئەگەر،
كۈلمىسىڭ يۈمىلاپ تەھقىق، مۇقەررەر.
گەپ ئاچماي يۈلتۈز، سەييارىلەردىن،
سۆزلەيمەن يەردىكى ئاۋارىلەردىن.
ئىنسان كائىناتتا بىر كىچىك خۇدا،
ئۇ شۇنداق يارالغان ئەسلى باشتىلا.
ئۇ بەلكى تۈزۈكرەك ياشاردى بۇ كۈن،
سالمىغان بولساڭ سەن كۆڭلىگە ئۇچقۇن.
ئۇ، ئۇشبۇ ئۇچقۇننى ئەقىل دەپ ئاتار،
كۈنمۇ شۇ سەۋەب ھايۋاندىن بەتەر.
بەرسەڭمۇ گەرچە سەن ئاڭا گۈزەل ئات،
ياشايدۇ بىراقتا مىسلى ھاشارات.
خۇددى چېكەتكىدەك ئوت - چۆپلەر ئارا،
گاھ ئۇچار، گاھ سەكرەر، گاھ قىلار ناۋا.
مەيلى ئىدى يۈرسە ماكانىدا جىم،
ھەر ئىشتا تۇمشۇغىن تىقار ئۇ، تەڭرىم!!

تەڭرى

— ئەرزىڭ شۇمىدى؟ يەنە كونا گەپ!
بىر نۇقسان تاپسەن ھەر ئىشتىن، ئەجەب!
روزى ئالەمدىن سەن، دېمەك نارىزا؟

مېفىستافېل

— تەڭرىم، ئالىمنىڭدە ئىش بەكمۇ رەسۋا!
شۇنداق ئوقۇبەتتە ياشاركى ئادەم —
رەھىمسىز كېلەر ئاڭا ھەتتا مېنىڭ ھەم.

تەڭرى

— فائۇستنى تونۇرسەن؟

مېفىستافېل

— تېڭىپمۇ؟

تەڭرى

— قۇلۇم.

مېفىستافېل

— گېپىڭ توغرا، ئەمما ئۇنىڭ تائىتى،
باشقىلارغا ئوخشىماس، شۇنچە غەلىتى.
يەپ ئىچىشنىلا ئويلىماس ئەسلا،
ئۇ سۆيەر كۆرەشنى يۈكسەك غەيرىتى.
كۆزلەيدۇ دائىما يىراق مەنزىلنى،
دەيدۇ ئۇ ئۇزاتسۇن ئاسمان يۇلتۇزنى.

یەرمۇ بەخش ئەتسۇن پۇتمەس نېمەتنى.
ھەل بولغان چاغدا ھەم شۇ غايە ـ مەقسەت،
تاپمايدۇ زادىلا كۆڭلى قانائەت.

تەڭرى

ـــ ئۆتىدۇ مەن ئۇچۇن ئۆمرى مېھنەتتە،
ھىدايەتلىك شۇڭا ئۇنىڭ ھەر ئىشى.
كۆچەت تىككەنسىكەن باغۇمن ئەلۋەتتە،
ئايانداۋر ئالدىدا گۈلى، مېۋىسى.

مېفىستافېل

ـــ ئىشىڭغا تەييارمەن! ئىشەنچىم كامىل،
بۇ قولۇڭنى سەندىن تارتىپ ئالىمەن.
ئۆزۈم باشلاپ ئۇنى يولغا سالىمەن،
ئىجازەت بەرگىن مەن بۇ ئىشقا قابىل.

تەڭرى

ـــ مەيلى، سىناپ كۆرگىن، ـــ قىلساڭ ئىختىيار،
ئىلگىدە ئۇ ھايات بولسا ھەر قاچان.
ئىزدىنىش بار يەردە باردۇر ئادىشىش.

مېفىستافېل

ـــ رەھمەت تەڭرىم، ئۆلۈككە ھامان
يوقتۇر ھاجىتىم، بار ئۇندا نە ئىش؟
قىزىقتۇرار مېنى پەقەت تىرىك جان،

نۇرلۇق ھۆسنى، يۈرەكتىكى قان.
لازىم ئەمەس ماڭا مۇردا ئەلۋەتتە،
مۇشۇككىمۇ تىرىك چاشقان كېرەكتە.

تەڭرى

ــ تاپشۇراي مەن ئۇنى ئىختىيارىڭغا،
دۆڭگىمۇ، ئويغىمۇ ئۇنى باشلىغىن.
بىر كۆرەي، قانچىلىك ئەگىشەر ساڭا،
خالىساڭ ئېپ بېرىپ يارغا تاشلىغىن.
شۇنداىمۇ، بىلىمەن ــ بۇ ماڭا ئايان،
زۇلمەتتىن يول تېپىپ چىقالار ئىنسان.
چىراغتۇر ئۇنىڭغا مەن بەرگەن ئەقىل.

مېفىستافىل

ــ مانا بۇ ئويۇنغا مەن ئۆزۈم كېپىل،
كۆپ ئۆتمەي ھەممىسى بولىدۇ ئايان.
ئادەمزات ماڭا باش ئېگىدۇ ھامان.
كۆرىسەن، سەن شۇنچە ئىشەنگەن ئادەم،
تۇپراقتەك چېچىلىپ بولىدۇ ۋەيران.
ئۆتىدۇ ھاياتى سۆيۈملۈك ھاممام
يىلاندەك سۆرۈلۈپ ھەر چاغ، ھەر زامان.

تەڭرى

ــ شۇ چاغدا كەلگىن سەن، تارتىنما ئەسلا،
سەندەكلەر مەن ئۈچۈن يات ئەمەس، ئىشەن.

ئىپلاسلار توپىنىڭ ئىچىدە سەنلا
ھەممىدىن يېقىنسەن ماڭا ئەي شەيتان،
ئىنسان تەبىئىتى ئۈيقۇغا مايىل،
سەن ئاڭا نوختا سال، تۈرتۈپ تۇر دائىم.
ئايلانغىن يېنىدا، قوزغات سەھەر ـ كەچ،
ھەر زامان بىدار تۇت، ئارام بەرمە ھېچ.

(مەلىكىلەرگە)

ـــ ئەي، سىز پەرىشتىلەر، مېھرى دانىشنىڭ
ئىسىل پەرزەنتلىرى، سۆزۈمنى ئىشتىڭ.
ئالەم گۈزەللىكى زوق بەرسۇن سىزگە.
كىمكى يۈرىكىدە شەۋق بىلەن ياشار ـــ
كىمكى ئەلەم چېكەر، يانار، كۆرىشەر،
يارۇ ھەمراھ بولسۇن يۈرىكىڭىزگە.
(ئاسمان يېپىلىدۇ، مالائىكىلەر تارقىشىدۇ)

مېفىستافېل

(يالغۇز)

ئۇ سۆزلەر نەقەدەر نەپىس، مۇلايىم!
بولمىمەن ئۇنىڭغا يېقىن ھەر دائىم.
بۇ چالنىڭ ئاجايىپ بىر خىسلىتى بار،
ھەتتا ئىبلىسقىمۇ بەرمەيدۇ ئازار.

بىرىنچى قىسىم

تۇن

گاتىك ئۇسلۇبىدا ئىشلەنگەن قۇببە شەكىللىك ئۆي، فائۇست ئالدىغا قويۇلغان ئېچىلمىق كىتابقا كۆز تىكىپ كۇرسىدا ئولتۇرىدۇ.

فائۇست

ئىلاھىيەت بىلەن بەنت بولدۇم،
پەلسەپىدە ئەمگلغا تولدۇم.
بولدۇم يەنە ئادالەتشۇناس،
بولدۇم ھېكىم — تەبابەتشۇناس.
لېكىن ماڭا بىر نەرسە ئايان،
نادان ئىدىم، نادانمەن ھامان.
باردۇر دوكتۇر، ماگىستىر نامىم،
ئۆتتى ئون يىل مېنىڭ ھاياتىم
شاگىرتلارنى ئالدىماق بىلەن،
گاھ ئوڭ، گاھ ئەكس ساۋاق بىلەن،
تەھسىل كۆرەر ئۇلار بىساۋاب،

چېكەر شۇندىن ۋىجدانىم ئازاب.
مەنغۇ ئەلا ئۆلىمالاردىن
تېۋىپلاردىن، ۋۇزىرالاردىن.
بۇلار ئىچرە جىن ئۇرمىغان كەم،
مەندىن، دەرس ئالار جىنلار ھەم.
كىملىكىمنى بىلىمەن ئەمما، —
قويالمايمەن قىلچە تەمەننا.
ئۆزۈم ئالەم باغۋەنسى دەپ،
ئەھلى ئىنسان چىراغۋەنى دەپ.
تاپقىنىم يوق بايلىق ۋە شۆھرەت،
تېتىمىدىم ھاياتتا لەززەت.
ئىت چىدىماس، بۇ قاتتاق ھايات!
مەن جادۇدىن ئىزدىدىم نىجات.
ئەمدى ئىزدەپ روھلارنى تاپاي،
بۇ ئالەمنىڭ كەچمىشىن ئېيتقاي.
جاھالەتكە بولسامۇ مەھكۇم،
ئۆزگىنى دانا دېمەيمەن چوقۇم.
تەنھالىقتا بىلەي، بۇ ئالەم
نە كۆچ بىلەن بولغان مۇجەسسەم.
كۆكۈل بەرمەي نادان بىدئەتكە
يېتەي ئاخىر تۆپ ھەقىقەتكە.
ئاي، سەن ماڭا ئۇيقۇسىز ئاشنا،
دېرىزەمدىن تەلمۈرۈپ تەنھا.
مەن خەت ئۇزرە چەككەندە زەخمەت،
ئۆزۈڭ بولدۇڭ تاڭغىچە ئۇلپەت.
ئەي گۈزەل ئاي ئەمدى سەن قېنى —
ئاخىرقى رەت كۆرسەڭدىڭ مېنى.

ئۇلپەت بولسام ساڭا تاغلاردا،
چۇلغاپ تاڭدا ئۇ كۆچ تۇمانلار،
پەرىشتىلەر بىلەن غىلمانلار —
ئويناپ ئۇچقان كۆك ئوتلاقلاردا.
شەبنەم كېچىپ چاپسام، ئۇنتۇسام
دەمنى بوغقان ئالىملىقنى ھەم.
تەنھالىقنىڭ دەردى يۈرەكتە،
مەن تېخىچە ئاشۇ كاتەكتە.
بۇندا بارى گۈلدار روجەكتۇر.
چۈشمەس ئۇندىن ھەتتا پارچە نۇر.
تولغان بۇ ئۆي تورۇسقىچىلىك
چاڭغا پاتقان كىتابلارغا لىق.
بۇ كۆلبىدە چىراغ ئىسسىدىن
پەرق ئەتمەس كۈندۈز كېچىدىن.
بۇندا سانسىز سۆڭەكلەر ياتار،
شۇ، ئالەمدىن قالغان يادىكار.
ئېيتقىن، ئەجەب، ئەنە شۇ ھالدا،
جۇش ئۇرىدۇ ھاياجان دىلدا.
نېمە قىسمەت، بۇ زىندان ئارا،
يىللار ئۆتۈپ بولمىدۇق جۇدا.
ئېيتقىن، نېچۈن كەچتىڭ ئەي تەڭرىم
تەبىئەتنىڭ تىرىك جېنىدىن؟
قەسىر ئىچرە ياسىدىڭ قەسىر،
ئەجدادلارنىڭ ئۇستىخىنىدىن؟
قاچ بۇ يەردىن، ئۆتمىسۇن پەيتىڭ!
كەت ۋە ھەمراھ قىلىپ يولۇڭغا.

سىرلار تولغان ناستىرەدەمـنىڭ*
كىتابنى ئالغىن قولۇڭغا.
شۇندا ساڭا يۇلتۇزلۇق ئاسمان،
هايات سىرىن قىلىدۇ ئايان.
پەيدا بولۇر يۈرىكىڭدە داغ،
ئاڭلاپ روهلار زارىنى شۇ چاغ.
ئەمما ئۇلارنىڭ بەلگىسى مەۋهۇم،
شەرهـلەلمەس تەپەككۇر، ئۇقۇم.
قېنى، هەي روهلار، سىلەر قەيەردە،
جاۋاب بېرىڭلار، كۆرسىتىپ بەلگە.

(كىتابنى ئاچىدۇ مەكرا كاسىم** بەلگىسىنى كۆرىدۇ)

بۇ سىرلىق خەت ماڭا بېغىشلاپ قۇدرەت،
قوزغىدى قەلبىمدە خۇشال تۈيغۇلار.
بۇ قانداق سەنئەت، بۇ قانداق هېكمەت،
ئويغاندى قەلبىمدە يەنە ئارزۇلار.
قاي تەڭرى ياراتتى ئۇشبۇ بەلگىنى،
ياراتتى مۇكەممەل، تەلتۆكۈس قىلىپ.
ئۇ كۆڭلۈم دەردىگە مەلهەملەر بېرىپ،
غەم ـ غۇسسە تۈنىدىن قۇتقۇزار مېنى.
هەممە كۆز ئالدىمدا مىسالى سۈرەت،
گويا كى مەن ئۆزۈم ياراتقۇچ قۇدرەت.
گويا ئىلكىمدىدۇر جاهانى مىرئات،***

---

* ناستىرەدەم — XVI ئەسىردە ياشىغان مەشهۇر هېكىم ۋە مۇنەججىم.
** مەكرا كاسىم بەلگىسى — ئالتۇن قىرلىق يۇلتۇز — بارلىق ئالەم، كائىنات ۋە ساماۋات بەلگىسى.
*** مىرئات — ئەينەك.

گویا ئالقىنىمدا پۈتۈن كائىنات.
ئايان بولۇر ماڭا بۇ دانا ھېكمەت:
«سېنىڭ يېنىڭدىدۇر روھلار دۇنياسى،
ئىشكىتە يوق قۇلۇپ — ساڭا خاس پەقەت.
چېچىلسا ئۈستۈڭگە تاڭنىڭ زىياسى
كۆز ئاچساڭ، بۇ دۇنيا مانا، مەرھەمەت».

(سۈرەتنى دىققەت بىلەن كۆزدىن كەچۈرىدۇ)

بۇ تىنىمسىز كائىنات ئارا
تاپقان ھەممە تولۇق كامالەت.
خەزىنىگە تولۇق لىقمۇلىق
بۇ ئالەمگە باقساڭ ھەر تەرەپ.
نەچچە مىڭلاپ قاناتلىق جاندار
نۆۋەت بىلەن ئالتۇن چۆمۈچتە،
بىر - بىرىگە بېرىشىدۇ ھەل،
پەرۋاز قىلار گاھ ئېگىز كۆكتە.
زەپ مەنزىرە! مەن ئۇچۇن بىراق،
جانسىز سۈرەت ھەممىسى پەقەت.
سېنىڭ قۇتلۇق ھىممىتىڭدىن، ۋاھ،
يەنە چەتتە قالدىم تەبىئەت!
قانداق مۇمكىن ساڭا ئېرىشمەك،
بەھرى ئالماق قۇچاقلىرىڭدىن،
سېنىڭ زىلال بۇلاقلىرىڭدىن
قېنىپ - قېنىپ سۈمۈرمەك شەربەت.

(ئەلەم بىلەن يېڭى بەت ئاچىدۇ ۋە زېمىن روھىنىڭ بەلگىسىنى كۆرىدۇ)

ماڭا مەرغۇپ ئۇشبۇ ئالامەت،
زېمىن روھى ئاشنادۇر ماڭا.
ئۇ تۈپەيلى زوق بىلەن پەقەت،
ئىنتىلىمەن دائىم ئالدىغا.
بۇنداق چاغدا بولىمەن تەييار
ھەممە ئۈچۈن بېغىشلاشقا جان.
باش كۆتۈرۈپ مەغرۇر ئۆلەرمەن،
ئەجەل يەتكەن بولسا بىئارمان.
كۆكنى قۇچتى ئاق بۇلۇت،
ئاي بولدى نىھان.
چىراغ ئۆچتى، تۈتۈنگە—
ئۆي تولدى شۇ ئان.
سىلاپ ئۆتتى قىزغۇچ نۇر
يۈزۈمنى شۇ دەم،
ۋۇجۇدۇمنى تىترىتىپ،
سېلىپ ھاياجان،
ئۇ دۇنيانىڭ دەھشىتىن
قىلىپ نامايان،
شىپتىن كەلدى بىر نەپەس!
ئەي، روھىي جاھان.
شۇ يەردە سەن، كېلىۋەر،
كەل. كەلگىن چاپسان!
يۈرەك يانار، بارلىقىم
سەن بىلەن ھەمدەم.
سىكرىم قاچتى، تېنىمگە
تىترەك ئولاشتى.
كەل، كېلىۋەر، مەيلىدى
كۆرۈپلا ئۆلسەم.

(كىتابنى ئېلىپ دۇرۇت ئوقۇيدۇ، قىزغۇچ يالقۇن ئىچىدىن روھ پەيدا بولىدۇ)

روھ

— ئۇخلىدىڭمۇ؟

فائۇست

(بۇرۇلۇپ):

— بىداۋا خىلىئەت

روھ

— دۇنيا بىلەن مېنى ئىزدىدىڭ،
كۆپ يالۋۇردۇڭ، كەل دەپ زارلىدىڭ.
مانا كەلدىم.
خوش...

فائۇست

— قانداق دەھشەت!

روھ

— كەل، كەل دېدى ئۆزى بىتاقەت،
ئۆزى قىلدى كۆرمەكنى ئارزۇ.

رەھمىم كېلىپ يەرگە چۈشتۈمۇ
«دەھشەت» دەيدۇ، ئاللا كارامەت.
قېنى جۈرئەت، ئەي ئالىي ئادەم!
تۈيغۇلىرىڭ يالقۇنى قېنى؟
ھە، ئىجازەت كۆرمەككە مېنى!
بەلكى مەندىن تىلەرسەن ياردەم؟
سەنمۇ ئاشۇ فائۇست، مەن بىلەن
مەغرۇر تۈرۈپ سۆزلىشەلىگەن زات؟
كەلدىم - نېچۈن ئېغىز ئاچمايسەن،
ئېيت، غۇرۇرۇڭ بولدىمۇ بەربات؟
قورقۇنچتا تۇرىسەن تىترەپ،
ئېچىنىشلىق ئەھۋالىڭ ئەجەب.

فائۇست

— ياق، روھ! قورقمىنم يوق! سۆزۈڭ بىئاساس.
مەن فائۇستمەن — سەندىن زەررە كەم ئەمەس.

روھ

— مەن ھاياتنىڭ دولقۇنىدا مەن،
ھەرىكەتلەرنىڭ بورىنىدا مەن.
يالقۇنغىمۇ، سۇغىمۇ يار مەن،
ھەممە يەردە ھەر قاچان بار مەن:
تۇغۇلۇش، ئۆلۈش
نەسىبتىدە مەن.
دائىما ئۆسۈش

خىزمەتتىدە مەن.
مەن دەريا دۇرمەن،
دولقۇنمەن ــ سەلمەن.
مەن دەستىگاھىمەن ــ
يىپەك يىپ بىلەن.
زامان ئاتلىق كەشتە تورىن يەر ئۆزرە يېيىپ،
تون تىكىمەن ئىلاھىيەت ئۇچۇن ئاجايىپ.

فائۇست

ــ ئەي سەن، تىرىكلىكنىڭ تىنچسىز داھىيىسى ــ
مېنىڭ تىمسالىم.

روھ

ــ ياق! ئەقلىڭ زىياسى
كەشىپ قىلغان، روھ پەقەت ساڭا ئاشنا.
مەن ئەمەس ئەسلا!

(غايىب بولىدۇ)

فائۇست

(ئەلەم بىلەن):

ــ سەن ئەمەسمۇ؟
بولمىسا ئۇ كىم؟
قىلىمەن ساڭا ئىلتىجا تەكرىم.

نېمە ئىشتۇر بۇ، نېمە سەۋەبتىن،
ئاشۇ گۈمراھقا تەڭ بولالمىدىم؟

(ئىشىك چېكىلىدۇ)

مانا خالاس! غايەت بىمەھەل تەشرىپ!
مەن روھ ۋىسالىغا بولغاندا مۇشرىپ،
كەيپىياتىمنى بۇزار بەتچىراي غالچە،
مىلجىك قىرائەتخان بۇ موللا بەچچە.

(كەچلىك پېپىنچا ۋە بۆك كىيگەن ۋاگنېر چىراغ كۆتۈرۈپ كىرىدۇ. فائۇست خۇش يېقىمغان ھالدا ئۇنىڭغا قارىيدۇ)

ۋاگنېر

ــ كەچۈرۈڭ، يۇنانىنىڭ ياجىئەسىدىن
ئوقۇغان بولسىڭىز شېئىر مۇبادا؟
جۈرئەت قىپ كىردىم، مەقسىتىم سىزدىن
شېئىر ئوقۇش سەنئىتىنى ئۆگىنىش ــ ئۇستا!
ۋائىز ئالماق بولسا ئابروي چوققىسىن،
ئۇ ئاكتىيورغا شاگىرت بولۇپ ئوقۇسۇن.

فائۇست

ــ ئەگەر ۋائىز بولسا ئاكتىيور ئۆزى ھەم،
پۇنداق زاتلار، ئاخىر، ئەمەس بىزدە كەم.

ۋاگنېر

ـــ بىز ئۆيدە تۇن ۋە كۈن قىلىمىز خىزمەت،
ئالەمنى كۆرىمىز بايرامدا پەقەت.
شۇ ھالدا مۇمكىنمۇ ئەلنى باشقۇرماق،
ئىبادەت ئەھلىدىن بىز غايەت يىراق.

فائۇست

ـــ ھەقىقىي ئىقتىدار بولمىغان جايدا،
پېشانە تەرىدىن قانچىلىك پايدا؟
ئەقىل ۋە ئىدراكتا بولسىلا ئۇستۇن،
بولىدۇ ۋائىرىنىڭ ئىمانى پۈتۈن.
كىمكى بولسا گۇل، ئەقلىمۇ ئۆتمەس،
ئايان ھەقىقەتتىن بىر قەدەم ئۆتمەس.
بولمىغاچ بېڭىلىق ئىزدەشكە تاقەت،
ئۆزگىنىڭ پىكرىنى تەكرارلار پەقەت.
بۇنداقلار بەزىدە تاپىدۇ ئابروي،
بەزىبىر غاپىللار، گۆدەكلەر ئارا.
ۋە لېكىن بولمىسا پىكىر ۋە تۇيغۇ،
يۈرەكتىن يۈرەككە يول يوقتۇر ئەسلا.

ۋاگنېر

ـــ ۋە لېكىن چوڭ گەپتۇر ئاۋاز، ئۇسسۇل ھەم،
سىزمەن، تەجرىبەم شۇ جەھەتتە كەم.

فائۇست

ــ ھەقىقىي ئابرويغا ئېرىشمەك كېرەك،
مەنە دەك، بېرىلمەك ھەرگىز ئاھاڭغا.
قۇرۇق سەپسەتەيۇ، ۋەز ـ نەسىھەتلەر،
ئورناشماس قەلبلەر تەكتىگە ئەسلا.
كۆڭلىدە شەۋق ئوتى بولغان كىشىگە،
يوق ھاجەت چىرايلىق سۆزلەر ئىزدەشكە.
گەر مەنە بولمىسا، قاپىيىلىك سۆز،
ئاھاڭدار جۈملە ۋە چىرايلىق ماقال.
كۆڭۈلنى غەش قىلار، گويا سوغۇق كۈز ــ
خازان ياپراقلارنى ئۇچۇرغان شامال.

ۋاگنېر

ــ ۋە لېكىن ئۆمرىمىز قىسقىدۇر غايەت،
ئۇزۇندىن ئۇزۇندۇر بىلىمنىڭ يولى.
ھېلىتىن چاتاقتۇر بۇ كەمىنىڭىز،
چۆچۈتەر شۇ ئۇزاق سەپەر مۇشكۈلى.
ئۆمرىنىڭ تېگىنى بېرەر بەزىلەر،
يەتمەكلىك يولىدا بۇلاق بېشىغا.
ۋە لېكىن يىقىلار يېرىم يولدىلا،
ئۇرۇلۇپ جانبازلىق قورام تېشىغا.

فائۇست

ــ تەپەككۇر مەنبەسى كىتابتا ئەمەس،
بېسىلماس تەشنالىق قەغەز توپىدىن.

هایاتتا ئسنتىلگەن، ئىزدەنگەن كىشى،
تاپالىر سىر بۇلىقىن ئۆز دىل ـ قەلبىدىن.

ۋاگنېر

بىراق بۇ ئالەمدە ئەڭ گۈزەل ۋە ساز
ئۆتمۈش ئەسىرلەرگە ئەيلىمەك پەرۋاز.
نەقەدەر زوق بېرەر ئۆگەنمەك، بىلمەك ــ
ئۇزاقلاپ كەتكەننى ئۇلاردىن بىز بەك.

فائۇست

ــ سىزنىڭچە ئۇلار يەر، بىز ئاسمانكەنمىز،
ئۆتمۈش ئەسىرلەرگە پۈت ئاتماق ھەرگىز!
بۇزالمايمىز سىرلىق مۇزىبي مۆھرىنى.
مۇدەررىسلەر ئېيتقان زامان روھىنى.
ئۇلارنىڭ ئۆز روھى، پىكرى دەپ ئاڭلاڭ.
بۇ ئۆتمۈش ھەققىدە چۆچەكتۇر بۇنى ــ
ھەقىقىي ئۆتمۈش دەپ ئېيتىشار ئەتتەڭ.
بەزىلەر ئۆتمۈشنى قىلغاندا خىيال،
كۆرۈنەر بىر ھۇجرا ـ لىق ئەسكى ـ تۈسكى.
بەزىلەرگە بولسا ئۆتمۈش بەمسال
كۆرۈنەر بولۇپ بىر قورچاق ئويۇنى.
دېمەك ئەجدادلار بولغانمىش بىر چاغ
ئۆزگىنىڭ قولىدا تىرىك ئويۇنچاق.

ۋاگنېر

ــ دۇنياچۇ؟ ھايا تچۇ؟ ئادەمزات ئۈستى،
بىلمەككە ئالەمنىڭ سىرىنى تولۇق.

فائۇست

— نېمە شۇ بىلمەكلىك؟ گەپ شۇندا، دوستۇم،
بۇ ئىشتا بار يەنە كۆپلىگەن توسۇق.
تىلسىمات قۇلۇپىغا ئاچقۇچ تاپقانلار،
قەلبلەر ئىشكىن داغدام ئاچقانلار،
ھەممىگە ئايانكى دەپسەن قىلىنىدى،
تاشلىنىپ گۇلخانغا، بۇتقا ئېسىلدى.

ۋاگنېر

— گەر مېنىڭ مەيلىمچە بولسا تاڭغىچە
بۇ ئەجەب سۆھبەتنى داۋام قىلغۇم بار.
ۋە لېكىن ئەتە ھېيت، تېپىپ پۇرسەت كەچ،
كېلىمەن، بىر مۇنچە سوئاللىرىم بار.
مەن كۆپ ئوقۇيمەن، بىلىمەن خېلى
ۋە لېكىن مۇكەممەل بىلىپ ئالغۇم بار.

(چىقىدۇ)

فائۇست

(يالغۇز)

— ئۇرىدۇ ئوت، چوغقا تەنتەك ئۆزىنى،
خەزىنە ئىزلەيدۇ سالماق ئۇيقۇن چاك.
دۇر ئىزلەپ ھەريانغا تىكەر كۆزىنى،

بىلمەيدۇ تاپقاندا خۇشلۇقنى گالۋاڭ.
مەن بۇندا روھ بىلەن قۇرغاندا سۆھبەت،
مېنى لال قىلغاندا سەھەر سىماسى،
ئۇ بۇزدى كەيپىمنى، تەشەككۇر ساڭا
دوزاخلار ئىچىدە ئەڭ پەس گاداسى!
ئەقلىمدىن ئازاتتىم يالغۇز ئېھتىمال
ئەگەر سەن ئىشىكىمنى ئاچمىغان بولساڭ.
ئالدىمدا روھ گويا يوغان بىر دۆە،
مەن كىچىك ئادەممەن تۇراتتىم گاراڭ.
مەن تەڭرى بەندىسى سانالغان بىر زات
ئۆزۈمنى ئىلاھ دەپ ساناپ كەپتىمەن.
مەغرۇرلۇق كۆزۈمنى كور قىپتۇ ھەيھات،
ھەددىمدىن كۆپ ئاشتىم، كۆپ ئەيىبلىكمەن.
ئۆزۈمنى ئاسمانچە چاغلاپ مەن گالۋاڭ.
مەن دېدىم ئەۋلىيا، دېدىم مەنەلھەق.
سانىدىم ئۆزۈمنى پەرىشتىدەك پاك،
داھىيەڭ مۇقەددەس ھۆكۈمۈم مۇتلەق.
شۇ غۇرۇر تۆپەيلى مەن تىرىك ئۆلدۈم،
چاقماقتەك بىر سۆزدىن مىڭ پارچە بولدۇم.
شەرمسار قىلماقتا ھەققىڭ بارمېنى، —
روھ! مەجبۇر ئەتتىمۇ كېلىشكە سېنى.
تۆتۈپ تۇرالمىدىم ۋە لېكىن بىردەم،
قەلبىمنى ئۆرتەيدۇ چەكسىز بىر ئەلەم.
گويا كى ئاسماندىن تاشلىدىڭ مېنى،
باسماقتا دەھشەتلىك بىر كۈچ يەلكەمنى.
شۇ شېرىن ئارزۇلار نېم بولدى ئەمدى،
ئۆتەيمۇ يار قىلىپ خىياللىرىمنى؟

راست! هایات زەخمتی قمینالماس بەزنی، —
ئۆزىمىز توسمىز ئۆز يولىمىزنى.
قورساق دەپ ئۆتىمىز پانى دۇنيادىن،
يۈرەك تەشنالىقى بىزگە بىگانە.
يۈكسەك مەقسەتلەرنى كۆزلىگەن ئادەم
بىزلەردە سانسىلار دەللى دىۋانە.
ئەڭ گۈزەل، بىغۇبار، سىرلىق تۇيغۇلار
هايات گىردابىدا توزۇپ يوقىلار.
گاھ ئىلهام جۇش ئۇرسا دىللار تەكتىدە،
ئورنىنىپ تۇمانغا كۆكتە ئۇچىمىز.
لېكىن يەلكىمىزگە ئېسىلغان خۇرجۇن،
باسقاندا شۇ هامان يەرگە چۈشىمىز.
سەپسەتە ۋىجدانغا گىردىم، هەل بولۇر،
ئۆزىمىز بوشاڭمىز، هالىمىز خاراب.
شەپقەت، نومۇس دەيمىز، ئەسلىدە بولۇر
ئاجىزلىق يۈزىگە تارتىلغان نىقاب.
خىلمۇخىل سەۋەبلەر، هەرخىل ئۆزرىلەر،
كۆڭۈلنى ئالداشنىڭ بانىسى پەقەت.
بالا ـ جاقا دەيمىز، ئۆي ـ جاي ۋە خوتۇن...
قورقمايمىز گاھ ئۆتتىن، گاھ سۇدىن شۇ پەيت.
ياق، بۇلار ئاجىزلىق سالغان قورقۇشتىن،
هارغىنلىق هەم ئاشۇ ئاجىزلىق پەقەت.
مەن ئاللا بەندىسى؟ ياق، بەكمۇ ئايان.
كائىنات ئىلكىدە مەن بىر ئاۋارە،
مەھكۇمەن سورۇلۇش ۋە چاڭ يۇتماققا.
ئاياغلار ئاستىدا بولماققا پارە.
هە، ئۆمرۈم ئۆتمەكتە چاڭ ـ توزان ئىچرە،

ئەتراپىم كىتابتۇر، ئۆزۈم تۇتقۇندا.
ئەسكى ـ تۈسكى تولغان كىتابلار بۇندا،
ھەممىسى تامامەن توزان ئىلكىدە.
تاپارمەنمۇ بۇندا نېمە ئىزدىسەم؟
ھە، مىڭلاپ كىتابتىن تاپتىم بىر مەنا.
دائىما ئازابتا ياشىغان ئادەم ـــ
سائادەت ھەمىشە بولغان ئىستىسنا.
ئەي باش سۆڭىكى، ئىرجىيىپ ھامان،
تۇرامسەن مەسخىرە قىلىپ يەنە ھەم.
يا سېنىڭ ئىگەڭنىڭ مەندەك بىر زامان،
شادلىق، بەخت ئىزدەپ قۇچقانمۇ ئەلەم.
ئەي، باغرى ئېزىلگەن ھەر خىل شىشلەر ـــ
خىمىيە ئەشيالىرى، كۆلمەكتىسىز جىم.
مەن سىزنى ئاچقۇچ دەپ بىلدىم مۇقەررەر،
ئېچىشنىڭ يولىنى تېخى بىلمىدىم.
تەبىئەت ئۆز سىرىن خۇددى گەنجىدەك*،
تىلسىمات قاپقىقىدا ساقلاركەن نىھان.
ئېچىشقا ناقابىل ھەر قانداق ئاچقۇچ،
پارچىلاپ كىرەلمەس ھېچبىر پالاخمان.
ئەي، قولۇم تەگمىگەن سۇنۇق ساپاللار،
خىمىيە ساھىبى قالدۇرغان بىسات،
ئەي سىز قايسى چاغ، قايسىبىر، خەتتات،
قالدۇرغان قەغەزلەر ـ نە ئەجەب ھالىلار،
شۇنچە يىل سىلەرگە قىلغۇچە تاقەت
بولمامتى بىر يولى ئەيلىسەم بەربات؟
مىراس ساقلماققا لايىقتۇر پەقەت،

*گەنجى ـــ بايلىق.

ئۆزۈمۈ بىر مىراس قالدۇرغۇچى زات!
ماڭا يېغار پەقەت بىچارە بېخىل،
ھەر يېڭى مەۋسۈمنىڭ مېۋىسى ئېسىل.
ئەجەبا، نېمىشقا تارتار كۆزۈمنى
مىسالى ياقۇتتەك، بۇ سىرلىق شېشە.
بولسىمەن يۈرگەندەك ئايدىڭ، ئورماندا،
شۇ سىرلىق شېشىگە باقسام ھەمىشە.
سېنى ئالقىشلايمەن، ئەي قۇتلۇق شەربەت،
تەلپۈنەر ۋۇجۇدۇم سەن سايان پەقەت،
ئىنسانلار ياراتقان ئەڭ بۈيۈك نېمەت!
سەندە باقى ئالەمنىڭ شېرىن ئۈيقۇسى،
سەندىدۇر ئۆلۈمنىڭ ئەڭ زور ئۇغسى،
كەل، ئىجادكارىڭغا بەر بۇگۈن نىجات!
كۆز تىكسەم مەن ساڭا ئۇنتۇلار دەردىم،
گەر ئالسام قولۇمغا تىنچلىنار قەلبىم.
تىنچلىنار ئىسيانكار يۈرەك جۇشقۇنى.
سېنى ئۆز پەيزىگە چىللار يىراقلار،
چىللار يېڭى كۈنلەر، يېڭى قىرغاقلار،
چەكسىز قانىناملارنىڭ نۇرلۇق دولقۇنى.
ئەنە، ئۇچۇپ كەلدى ئوتتەك ئارغىماق،
ئۇنىڭ قانىتىدا ئۇچماق ئىستەيمەن.
بىلسىڭىز بۇ ئالەم، سىرلىق بۇ راۋاق
باغرىغا ئېتىلماق، قۇچماق ئىستەيمەن.
بىراق مەن شۇنچىكىم — خەستەك تۆۋەن زات،
ئەگرى ھۆزۈرىغا يەتسەم - ئېرىشسەم!
يۈز ئۆرى زېمىن ۋە كۈندىن ئەي ئادەم،

بىر يولى ئۆمرۈڭنى قىل تامام بەربات!
ئادەمزات ئەقلىگە دەھشەت سالغۇچى
ئاشۇ دەرۋازىنى قىلغىنۇ يەكسان،
تەڭرىلەر ئالدىدا ئىنسانلىنىڭ كۈچى
زەررىمۇ كەم ئەمەس - قىلغىن نامايان.
مەيلى گىردىبادۇ* دەھشەت ئاستانە
رىۋايىتى بىلەن قورقۇنچ سالسىمۇ،
خىيالەن ياراتقان سۈرلۈك ئەپسانە
جەھەننەم ئىلكىگە سېنى ئالسىمۇ،
ئاشۇ ئاستانىگە قوي دادىل قەدەم،
مەيلى ھەتتا سېنى قۇچسىمۇ ئادەم.
كەل ئەي ئەجدادلاردىن قالغان مەي كاسا،
كونا غىلاپىڭنى تەرك ئەيلەيۇ چىق.
سېنى ئۇنتۇغانىدىم بىر زامان راسا
بوۋىلار بەزمىسىدە جىلۋىگەر، يېنىق—
ئالماس قىرلىرىڭ يالتىراپ - چاقناپ،
تالاي سورۇنلارنى قىلغاندى ئاۋات.
سېنى قولغا ئېلىپ شۇ بەزمە ئەھلى،
كۈيلەشكەن، ئوقۇشقان مەدھىيە ساڭا.
ئىچىشكەن شادلىققا تولۇشۇپ قەلبى.
ئاشۇ شاد كۈنلەرنى ئەسلەتتىڭ ماڭا.
ۋە لېكىن ياڭرىماس كۈيلىرىم ئەمدى،
چۈنكى لەۋ ئاچماقتا بولماس ھېچ پۇرسەت.
نەچچە يىل قۇيۇلدى، قارايدى، تىندى.
مەن ئۆزۈم ياراتقان بۇ سىرلىق شەربەت.
مەن ئۇنى ئىچىمەن يېگانە بۇگۈن
كەلگۈسى، قۇياشلىق يېڭى تاڭ ئۈچۈن.

* گىردىبادۇ — قويۇن، چاڭ - توزانلىق بوران.

(قەدەھنى كـۆتۈرىدۇ)

دەل شۇ چاغدا قوڭغۇراق ۋە يېقىملىق ناخشا ئاۋازى كېلىدۇ.

مەلىكىلەر قـوشقى

تىرىلدى ئەيسا!
بـەندىلەر ئازاد،
گۈناھلار بەربات،
ئەي مۇلكى ئاۋات،
ئاپىرىن ساڭا.

فـائۇست

بۇ ئىلاھىي ئاۋاز لېۋىمدىن
ئالدى تارتىپ ئەجەل شـەربىتىـن.
خەۋەر قىلدى قوڭغۇراق بۇدەم
ئەلگە قۇتلۇق ئەييام سائىتىن.
خۇددى شۇنداق، دەپنە تۈنـىدە
مەلىكىلەرنىڭ قوشاق ئۈنىدە
ئالەم ئۇقتى ھەددىس ھېكمىتىن.

ئايالار قوشقى

ئەيلەپ ئىپاردا
خۇش پۇراق بويلۇق
ئۇنى ئاۋايلاپ
تاپتۇقتا قويدۇق.

گېپىنده ئىدى
ئەيسانىڭ تېنى.
ئۇ يوققۇ ئەمدى،
قېنى ئۇ، قېنى؟

مەلىكىلەر قوشقى

تىرىلدى ئەيسا!
كىم دەھرى چاپپار—
جەبرىگە تەپپار،
دائىم ئۈمىدۋار،
ئاپىرىن ئاڭا!

فائۇست

ساماۋى سادالار، ئىلاھىي كۆيلەر،
ياڭرايسىز نەمىشقا مېنىڭ خانەمدە؟
ئەمەسمۇ ئورنىڭىز ئۆزگە ئالەمدە،—
ئىمان ۋە دىيانەت بۇندا نە ئەيلەر؟
مۆجىزە، ئىمانىنىڭ بۇيۇك پەرزەنتى،
مېنى قىلدۇرماس ساماغا پەرۋاز.
بىراقتا ئۇ ياڭراق ئىلاھىي ئاۋاز
قىلماقچى بىلىشقىدىن مېنى ئۆز بەنتى.
ھاياتقا باغلىدى كۆڭلۈمنى يەنە—
مىسالى بىر زامان خاتىرجەم تىنىچ.
شەنبە ئاخشىمىدا گۈزەك پىشانە—
ئۆزۈمە قويغاندەك ساماڭى سۆيۈش.
بالىلىق كۈنلىرىم يادىمدا ھامان،

قوتقۇراق ئۈستىنى ئاڭلاپ ناگىھان،
ئىبادەت سۆزلىرى ياڭراپ لېۋىمدە
خىيالىم ئۇچاتتى دالالار تامان.
ھايلاجان قوينىدا ياش تۆكۈپ كۆزۈم
ئاڭاتتى ماڭا يۇز يېڭى بىر جاھان.
ئويغاندى يادىمدا ياشلىق ۋە باھار،
ئويغاندى شۇ جۇشقۇن بەختيار چاغلار.
شۇ تۇنجى خاتىرە تۇتتى قولۇمدىن،
بىر يولى قوتقۇزدى مېنى ئۆزۈمدىن.
يەرگە ئېلىپ چۈشتى قايتا تەپەككۇر،
كۆزۈمدىن ياش ئاقار يەنە تىنىمسىز.
ئىلاھىي سادالار، ياڭراڭ ئۇزلۇكسىز،
شۇ لۇتپىكىز ھەقىقىي، سىزگە تەشەككۇر.

تالىبەلەر قوشقى

ئۆيلۈم تاڭ قالدى،
تەڭ بولدى تاۋۇت.
كۆككە يول ئالدى
ئۇ مۇشرىپ، ساۋىت.
ئەلنى قاندۇردى
مېھرى زىياغا.
بىزنى قالدۇردى
پانى دۇنياغا.
بۇ ئالەم ئارا.
ھەممە غەم بىلەن.
كۆڭلىمىز ئەما،
ئۇستاز! سەن بىلەن.

مەلىكىلەر قوشقى

ئۆلۈمنى يەڭدى
ماسھى ئەكرەم.
پاچاقلاڭ ئەمدى
كىشەنلى سىز ھەم.
ئۇنىڭ ئىشقىنى
پۈكۈپ قەلبىگە،
ئۆتسە كىم ئاڭا
ئوقۇپ مەدھىيە،
كىم يەنە تاپقان
پارچە ئېنىنى،
دوستىغا تەۋە
كۆرسە تېگىنى،
بەرسە سەدىقە
ئايانماي ھەردەم،
ئەيسا ئۇنىڭغا
مەڭگۈلۈك ھەمدەم.

شەھەر دەرۋازىسى يېنىدا

كىشىلەر توپ - توپ بولۇشۇپ شەھەر سىرتىغا سەيلىگە چىقىشماقتا.

بىر نەچچە شاگىرتلار

دوستلىرىم قاياققا؟

باشقىلىرى

ئۇۋغا ــ ئورمانغا.
سىزلەرگە يول بولسۇن؟

بىر نەچچىلىرى

ھە، تۈگمەن ياققا!

شاگىرتلارنىڭ بىرى

ئاجايىپ بەلەن جاي! كەيپىڭ بولۇر چاغ!

ئىككىنچىسى

ئۆيدە بەك بىمەنە، يولىمۇ يىراق.

ئىككىنچى توپتىن بىرى

سەنچۇ؟ ئورمانغىمۇ ياكى تۈگمەنگە؟

ئۈچىنچى شاگىرت

بەرىبىر، كۆپچىلىك ماڭغان تەرەپكە.

تۆتىنچىسى

ياخشىسى بۇرگادىپكە بارايلى دوستلار
تېپىلار پۈتىمۇ ھەم جانان قىزلار.
خىل بىزنىڭ بالىلار، چىقىرىمىز جەڭ.

بەشىنچىسى

گېپىڭدىن مەلۇمكى، سەن ياسانچۇقنىڭ
كالتەكىنى سېغىنغان چوقۇملا تېنىڭ،
مېنى قوي، خالساڭ كېتىۋەر ئۆزۈڭ.

خىزمەتكار قىز

ياق بولدى، ياخشىسى ئۆيلۈمگە ياناي.

باشقا خىزمەتكار قىز

تاپىمىز تېرەكلىك كەينىدىن ئۇنى.

بىرىنچىسى

كېيىڭدىن ئەگىشىپ نېمىمۇ قىلاي،
ئۇ يىگىت پەقەتلا كۆتىدۇ سېنى،
مىڭلىغان ئۇسسۇلغا چۈشىدىغان يايراپ،
ياخشىمۇ ئەخمەقتەك تۇرسام مەن قاراپ.

ئىككىنچىسى

مېنىڭچە يالغۇزلا كەلمىسە كېرەك،
بىللىدۇر ھېلىقى چېچى چىڭگىلەك.

تالىپ

ئەنە، قولتۇقلىشىپ كېلەر ئىككى قىز،
ئالايلى بۆلۈشۈپ ھەردىن ئىككىمىز.
ئۇنىسىمۇ جانانلار ئاسماندىن ماكان،
بىز قايىتقان ئەمەسمىز، دوستۇم، ھېچقاچان.

شەھەرلىك قىز

ئىسى بارمۇ، ئۇ ئىككى تالىپ —
ئۆزلىرىنى قىلار نامايىش.
بىزدەك خانىملار بۇ ياقتا قېلىپ،
چۆرىلەرنى قوغلار، قىزىق ئىش؟!

ئىككىنچى تالىپ

(بىرىنچىسىگە)

توختىغىنا بۇرادەر، ئەنە —
ئىككى خانىم كېلەر بۇياققا.
ماڭا تونۇش ئۇلارنىڭ بىرى،

بارايلى قهنى دەرهال شۇ ياققا.
ئالساق تونۇشۇپ قەدىردانلارچە،
قىلىمىز سەيلە شاد ـ خۇرام بىللە.

بىرىنچى تالىپ

قوي ئاداش، ئۇلارنىڭ هالى بەك ئۇستۈن،
ماس بىزگە پەقەتلا خىزمەتكار قىزلار.
سۈپۈرگە تۇتقان ئۇ قوللار شەنبەكۈن،
يەكشەنبە يالقۇنلۇق بويغا چىرمىشار.

شەهەرلىك

يېڭى بۇرگاستىر ـــ بۇ يېڭى قايغۇ،
كۆنسىرى تۇمشۇغىن كۆتۈرمەكتە ئۇ،
زەررىچە نەپ كۆرمەس ئۇندىن خالايىق،
بۇيرۇق چىقىرىشنى بىلىدۇ پەقەت.
كۆنسىرى كېمىيىپ ئەلگە مەرھەمەت،
كۆپىيىپ بارماقتا كۆنسىرى سىلىق.

قىلەمچى

(مۇناجات قىلىپ)

ماڭماقتىمىز سەپەرگە،
مەرد يىگىت، خۇش سەنەملەر!
ئاچ ـ زېرىن بىر گاداگە

شەپقەت قىلىڭ، ئادەملەر.
بايرىمىدۇر خۇدانىڭ،
خەير قىلىڭ ھەق ئۈچۈن.
قارىنى تويسا گادانىڭ
بايرام ئاكا ئاشۇ كۈن.

ئىككىنچى شەھەرلىك

شۇنداق بايرام كۈنى بىر باغدا،
ئولتۇرساڭلار، قىلىشساڭ سۆھبەت.
يىراق تۇرك ئىلى ــ جەڭگاھتا
ئېلىشقانى ئىككى چوڭ ياۋنىڭ
سۆھبىتىگە بەرسە تەم ــ لەززەت.
كۆڭۈللۈك ھەم كەچكى شەپەقتە
كىملەر ئۈزگەن دەريادا باقماق.
ئاندىن كىرىپ ئىسسىق ئورنۇڭغا،
بۇ كېچىدىن سۆيۈنۈپ ياتماق.

ئۈچىنچى شەھەرلىك

مېنىڭمۇ پىكرىم شۇ، مەيلى بۇ دۇنيا
ئۆز ئەھلى قېنىغا بويالسۇن تامام.
يوقالسۇن ھەممىسى كۈمپەيكۈم بولۇپ،
بولغىنى ئۆيۈملا بولسا تىنچ ئامان.

موماي

(شەھەرلىك قىزلارغا)

خۇددى گۈلدەك ياسانغان قىزلار
باقمايسىلەر ماڭا نېمىشقا؟
مەن قاندىرمەن كۆڭلۈڭلەردىكى
تىلەكلەرنى بەجا قىلىشقا.

بىرىنچى قىز

ئاگاتا! مومايدىن ماڭغىن نېرىراق،
ئۇ غايەت ئالدامچى، جادۇگەر تەل.
ۋە لېكىن بىر كۈنى ئەيىبەكتە ماڭا،
كۆرسەتتى كەلگۈسى سۆيگىنىمنى دەپ.

ئىككىنچى قىز

ماڭمۇ كۆرسەتتى: سۆيگىنىم قولغا
قىلىچنى چېكىپ تۇتقان باتۇر ئەسكەرمىش.
ھەر كۈنى تاڭ بىلەن قارايمەن يولغا،
ۋە لېكىن كۆرۈنمەس ياردەم ماڭا ھېچ.

ئەسكەرلەر

تەگسىز قۇدۇقلار،
ئېگىز بىنالار،

شۇ ئاھۇ كۆزلۈك
گۈزەل دىلدارلار
بىز ھۇجۇم قىلساق
بېرەلمەس بەرداش!
گارتۇق نە كېرەك
ساڭا، ئەي يولداش!
چىللايدۇ جەڭگە
بۇرغا ئاۋازى.
ماڭا تەئەللۇق
كۆزلىرىڭ نازى.
ياڭرا ئەي بۇرغا،
بىزگە تىز پۈكەر
ئىستېھكاملارۇ
ئەڭ گۈزەل ھۆرلەر.
مۇكاپات ئۈچۈن
جەڭ قىلار سولدات،
مەرد سولدات ئۈچۈن
شۇ زور مۇكاپات.

فائۇست بىلەن ۋاگنېر

فائۇست

ماڭا، دەريالارنى كۆكلەم ساپاسى
مۇزلۇق ئىسكەنجىدىن قىلماقتا ئازاد.
باھار قۇياشنىڭ ئىللىق زىياسى
ئايلاز سەلتەنىتىن قىلدىيۇ بەربات ــ
قىش غار ـ ئۆڭكۈرلەردە ساقلاپ جېنىنى.

ئوتلاقلارغا چاچار قار بورىنىنى.
ۋە لېكىن تاڭ بىلەن ئويغىنىپ قۇياش،
قىش ئىزىن سۈپۈرەر مىسالى پەررىاش*.
يايىسىمۇ زۇمرەت گىلەمنى باھار،
چېچەكتىن خالىدۇر چەكسىز دالالار.
گۈل يوقۇ گۈللەردەك ياشناپتۇ كۆركەم،
بايراملىق كىيىمدە مىڭلىغان ئادەم.
قىيادىن تىكىلسەك شەھەرگە ـ تۈزگە
بىر ئېسىل مەنزىرە تاشلىنار كۆزگە.
شەھەر دەرۋازىسى بۇگۈن كەڭ ئېچىق،
دىمىقتى ئۆيىدىن چىقىپ خالايىق ـــ
قالماستىن كۆڭلىدە قىشتىن ھېچ غۇبار،
ياشارغان دالادا بەزمە قۇرۇشار.
تەڭرىمۇ تىرىلگەن بۇ كۈن، بەئەينى
تىرىلگەن قايتىدىن ئۆزىمۇ ئۇلار.
چىقىشقان ھەممىسى خالاس بولۇشۇپ.
ۋەيرانە ئۆيلىرى، ئورنىدىن بۇگۈن.
ئەسلىدە دەستىگاھ قۇلى ھەممىسى،
بايراملا ئۇلارنى قۇتقۇزار بىر كۈن.
شۇ سۆزۈن چېركاۋنىڭ تۈزۈم ـ نىزامى
قىلىدۇ ئۇشبۇ كۈن ئۇلارنى ئازاد.
ئۇستىنى قاپلىغان مۇزدىن قۇتۇلغان
دەريادەك ئاقماقتا خەلق جۇشقۇن، شاد.
دەريا‌غا تەلپۈنەر ئەنە خالايىق.
قىرغاقتا جايمۇ يوق قويغىلى قەدەم.
ئاخىرقى قېيىقمۇ ئادەمگە تولغان،

* پەررىاش ـــ ھويلا سۈپۈرگۈچى.

گۈتمەكتە نۆۋەتنى بىھىساب ئادەم.
ھە، ئەنە بىر ياندا شەھەرلىك ياشلار
ياسانغان قېلىشماي بىرى-بىرىدىن.
يايرىشىپ شاد - خۇرام ئويناپدۇ ئۇسسۇل
دېھقانلار ھەم چىقىپ تار گەمسىدىن.
مەن شۇلار ئىچىدە بولۇرمەن شادمان.
شۇ يەردە سېزىمەن ئۆزۈمنى ئىنسان.

ۋاگنېر

مەن ئۇچۇن سىز بىلەن سەيلە قىلماقلىق
ھەم پايدا كەلتۈرەر، ھەم كاتتا شەرەپ.
ۋە لېكىن ئۇچرىشىش ئاددىي خالايىق،
قاچۇرماق ئۆزۈمنى ئادەت ھەم ئەدەب.
چۈنكى قانداق سورۇن تۈزمىسۇن دېھقان،
ئاخىرى بولىدۇ جاڭجال، توپىلاڭ.
ئۇلارنىڭ ئويۇنى ۋە چالغان نەيى
بىز ئۇچۇن بىگانە، يوچۇن ھەر قاچان.

دېھقانلار

(ئارغۇۋان تېگىدە ئۇسسۇل ئويناشىدۇ)

قىزلار بىلەن ئويناشقا ئۇسسۇل
چىقتى چوپان ئەھلى بىر ئوغۇل،
كەمزۇلغا كۆركەم گۈل تاقاپ.
ئارغۇۋانلار ئاستىدا بۇ كەچ

ئەزەپ ئۇسسۇل توختىمىدى ھېچ،
غىجەكلەرمۇ تىنمىدى ياڭراپ.

چوپان توپقا ئۇردى ئۆزىنى،
بىر جانانغا تىكتى كۆزىنى،
جانان ئىدى ئاھو كۆزلۈك قىز.
لېكىن ئاڭا دېدى قىز سىلىق:
«كۆزىڭىزگە قاراپ يۈرسىڭىز —
بولماسمىدى، بۇ نېمە قىلىق؟»

ئالەم نېمە، چوپان ئۇنۇتتى،
جانان قىزنىڭ قولىدىن تۇتتى،
تارتتى ئۇسسۇلغا چەرخ ئۇرۇپ شۇئان.
قىز بېلىگە ئۆتتى بىلىكى.
لەپىلدىدى قىزنىڭ كۆكلىكى،
يۈلقۇنار قىز، چىڭ تۇتار چوپان.

قىز يالۋۇرار: «مېنى تۇتمىڭ!» دەپ
«ماڭا سۆيگۈ ئىزھار قىلمىڭ دەپ، —
ئالدايسىلەر ھەممىڭلار، ئايان!».
لېكىن يىگىت شەۋقى ئۆرلىدى،
قىزنى تارتىپ سىرتقا جۈندى.
غىجەك كۈيلەر يىراقتا ھامان.

بوۋاي

رۇخسەت قىلىڭ خەلق نامىدىن،
سىزگە ھۆرمەت قىلىمەن ئىزھار.

شۇنداق يۈكسەك ئىلمىڭىز بىلەن،
كۆرمىدىڭىز ئەل كېزىشنى ئار.
ھەممە سىزگە قىلمىز تاۋاب،
بۇ قەدەمتە لىپمۇ لىپ شاراپ،
بۇنى قوبۇل قىلغايسىز دوكتور،
كانچە تامچە بولسا قەدەمتە،
شۇنچە يىل ئۆمۈر كۆرەك دەمتە.

فائۇست

كۆڭلىڭىزگە مىڭ مەرتە رەھمەت،
ياشاڭلار سىلەرمۇ شۇنداق سالامەت.

(خەلق ئۇلارنى قورشايدۇ)

بوۋاي

كۆسەز، يادىمىزدىن چىقمايدۇ ھەسلا
سىز بۇندا جان پىدا قىلغان ئۇ كۈنلەر
خاراب يۇرتىمىزغا كەلگەندە ۋابا،
ھەرياقنى قۇچقاندا پەريادلىق ئۇنلەر.
ۋابا ۋەھىمىسىدىن ھېكىملەر قېچىپ،
ئۆلۈكلەر كوچىدا قالغاندا، ھەيھات، —
رەھىمەتلىك ئاتىڭىز جېنىدىن كېچىپ،
ئىلىپ كەلگەندى بىزلەرگە نىجات.
ياشلىنا بىر يېگىت ئىدىڭىز ئۇ چاغ،
كېلەتتىڭىز بىزگە دورىلار ئىلىپ.
كېسەللەر ئالدىدا تۇرۇپ تۇن بويى،

يەنە قايتاتتىڭىز ساغلام ۋە تېتىك.
يار يۆلەك بولدىڭىز ئاجىزغا دائىم،
شۇ سەۋەب ئاسرىدى سىزنى خۇدايىم.

ھەممە

زەخمەت چەكمەك ئەبەدىلئەبەد،
ياشاڭ مەڭگۈ، بولۇڭ سالامەت.

فائۇست

نېچۈن ماڭا قىلىسىز تەزىم؟
شەپقەتچىگە باش قويۇڭ دائىم.

(ۋاگنېر بىلەن نېرىغا ماڭىدۇ)

ۋاگنېر

نەقەدەر قەدرى زور ئىلمۇ ھېكمەتنىڭ،
ئۇ سىزنى ھەممىدىن قىلدى ھۆرمەتلىك.
تەڭرىمىز بەخت ئەتكەن ئېسىل مېھنەتنىڭ
شادلىقتۇر پەيزىدىن پەيزى سۈرمەكلىك.
كەلدىڭىز، يورۇتتى گويا تۇننى نۇر،
كەلدىڭىز، دىللارغا تولدى زوق ـ ھۇزۇر.
شادلىقتىن دوپپىلار ئېتىلدى كۆككە،
توختىدى ئۇسسۇلدىن ياشلار ھۆرمەتتە.
سىزگە يول بېرىشەر سەپ تۈزۈپ قاتار،

نەقەدەر ھۆرمەت بۇ، قانداق ئېتىبار!
دەم ئۆتمەي ئېگىلەر باشلار سەجدىگە،
تەڭرى دەپ سېغىنار خالايىق سىزگە.

فائۇست

چىقايلى بىز ئاۋۇ يانباغىرغا، يۈر،
ئۇ يەردە بىر چاغلار سۈكۈناتتا جىم
پەرىشان قىيادا ئولتۇرار ئىدىم،
روزىدىن تەن زەئىپ، كۆڭۈل بىھۇزۇر...
تەڭرىگە سېغىنار ئىدىم دىلىمدىن،
دەھشەتلىك ژاپادىن قىلغىن دەپ خالاس.
دەر ئىدىم: قۇتقۇزغىن يۇرتنى ئۆلۈمدىن!
ئاجايىپ زور ئىدى كۆڭلۈمدە ئىخلاس!
قارىغىن كۈلكىلىك ئاشۇ ھالىمغا،
بۈگۈن بىز ھەممىمىز ئەزىز كىشىمىز.
خىجالەت بولىمەن چۈشسە يادىمغا،
ئاتام بىلەن بۇندا قىلغان ئىشىمىز.
ئاجايىپ پېئىللىق زات ئىدى ئاتام،
تەبىئەت ئىلمىگە بولغان تامام بەنت.
غەيرىچە ئۇسلۇبتا تەتقىق قىلسىمۇ —
ئۆمرى ئۆتتى ھالال، شۇ ئىشقا پەيۇەنت.
ئۇنىڭ ئېتىقادى ئىدى ئەلكىميا،
مىڭ خىل سۈيۇقلار مىڭ خىل قۇتىدا.
سەپداشلىرى بىلەن بىر تار كۈلبىدە،
ھەپىلىشەتتى سەھەرگىچە تا.
كۈمۈشنى «نىلۇپەر» دېيىشسە ھامان،

شۇ تىلدا ئالتۇننى دەيتتى «ئارسىلان».
ئۇلارنىڭ «پەرزەنتى — مۇشۇك نەسلى» گە،
نام بەرگەن دېيىشىپ «گۈزەل مەلىكە».
ئۇ جولا بېرەتتى سىرلىق زىيادە.
شىپالىق دەر ئىدى ئۇنى زەپ، ھەيھات.
قالماستى ھېچ ئامان يوروق دۇنيادا
بۇ غەيرىي دورىدىن ئۇتلىغان ھەر زات.
ئىچەتتى سەزمەستىن ئۇنىڭدىن خەتەر،
ئۆلگەنگە سەۋەبچى ئاتىلار ئالەم.
شۇ بىلەن رەھمەتلىك ئاتام — بۇ ئادەم،
كەلتۈردى قىرغىنلىق ۋاباددىن بەتتەر.
نېمە دەي ئەمدى بۇ ھەمدۇسانا غا*.
بۇندىكى تالايلاپ بىگۇناھلارغا
بەرگەنمەن ئۆز قولۇم بىلەن مەن زەھەر.

ۋاگنېر

باق، ئۇستاز، ئۆزىنى كايىش ھاجەتسىز،
نەسەپنى ئۇ ئۇزۇپ قويار ئەكسىچە.
سىر ھەر چاغ ئاتىلار تەجرىبىسىگە.
ئەڭ يۈكسەك ھۆرمەتتە ئەمەل قىلدىڭىز.
ئاتىنىڭ مەستلىكى پەرزەنتلەر ئۈچۈن،
ھەممىدىن مۇقەددەس بولۇشى كېرەك.
ئاخىرى ئوغلىڭىز چوقۇ بولۇپ بىر كۈن،
سىزنىڭ يولىڭىزنى تۇتىدۇ بېشەك.

---

* مەدھىيە.

فائۇست

بەختلىك بولسا كىم، بۇ زۇلمەت ئارا،
ھىدايەت يولىنى ئىزدەر دەممۇدەم.
ئايان نەرسىلەردىن پايدا يوق ئەسلا،
سىرلار دۇنياسىغا ئىنتىلار ئادەم.
بەس ئەمدى — گۈزەللىك، شادلىقتىن قېچىپ،
نە ھاجەت ھەر ئاخشام چەكمەك ئىزتىراپ؟
قارىغىن، كەكلىككە ئالتۇن نۇر چېچىپ،
ئۇپۇقنىڭ كەينىگە چۆكمەكتە ئاپتاپ.
بۇ يۇرتنى تەرك ئېتىپ شەمسى* كائىنات،
يىراق ئۆلكىلەرگە قويماقتا قەدەم.
نېمىشقا، نېمىشقا يوق مەندە قانات؟
قۇياشنىڭ كەينىدىن ئۇچسامتىم بۇدەم.
بەھەيۋەت نۇرلارغا چۆمۈپ بارلىقىم،
يۈكسەك تاغلار ئۈزرە قىلسامۇ پەرۋاز،
ئېقىنلار جىلۋىگە قوشالسام ناز،
ئەكس ئەتسە قۇش كەبى بەختسارلىقىم.
قېنى نېسىپ بولسا ماڭسامۇ فانات!
ئەڭ يۈكسەك چوققىنى بېرىپ قۇچاتتىم.
ئەڭ بۈيۈك قۇدرەتنى قىلىپ نامايان
چەكسىز ۋادىلاردىن ئېشىپ ئۆچاتتىم.
شولا داستىخىنىنى يېغىشتۇرۇپ كۈن
مۆكۈنمەك بولغاندا تاغلار ئارقىغا،
كەچ كىرىپ، بولغاندا ئۇپۇق لاله گۈن

---

* شەمس — قۇياش.

مەن قامچا ئۇراتتىم غەيرەت ئېتىغا.
ئاخىرقى نۇرلارغا يېتىپ ئالاتتىم،
قۇياشنىڭ پېشىدىن تۇتۇپ ئالاتتىم.
ئۇچاتتىم بېشىمدا نىل رەڭلىك ساما،
ئالدىمدا يوروق كۈن، ئارتتا قارا تۈن.
ئاستىمدا پايانسىز جۇلالىق ۋادا...
قانىتىم يوق نېچۈن، نېچۈن يوق، نېچۈن؟
ئۇچماقنى ئىستەيدۇ كۆڭۈل دائىم، — بۇ —
بارچە ئادەمزاتقا قەدىرلىك تۇيغۇ.
باغرىنى ئاچقانىدا نىل رەڭلىك ساما،
نەدىدۇر تورغايلار قىلغانىدا ناۋا،
تىنىق كۆز پەسلىدە دىلرەبا تاڭدا
سەپ بولۇپ تۇرنىلار ئېگىز ئۇچقاندا،
ھەم بۇركۇت قىلغاندا پەرۋاز كۆك سايان،
تەلپۈنەر بۇ يۇرەك ئۇچماقتا ھەرئان.

ۋاگنېر

مېنىڭمۇ سىزدەكلا ئارزۇلىرىم مول،
ۋە لېكىن يوق مەندە ئۆزگىچە ھەۋەس.
دىلىمنى بەنت قىلار نە ئورمان، نە كۆل —
قۇش بولۇپ ئۇچماقمۇ مۇرادىم ئەمەس.
خىياللار پەرۋازى كۆڭلۈم تىلىكى،
يۇرىكىم دەردىگە كىتابلا مەلھەم.
كىتابتۇر ئوي - خىيال، پىكرىم شېرىكى،
ئۇنىڭغا ئاشنادۇر كېچىلىرىم ھەم.
شادلىقتىن پەلەكتە ئۇچىمەن، ئەگەر،
چۈشسىلا قولۇمغا نادىر بىر ئەسەر.

فائۇسست

ساڭا پەقەت بىرلا تىلەك يار،
بىگانىدۇر ئۆزگە بىر دۇنيا.
بىلسەڭ، مەندە ئىككى يۈرەك بار،
بىر - بىرىدىن قېلىشماس ئەسلا.
بىرى ۋەتەن مېھرىگە تولۇق،
شۇڭا جىسمىم تۇپراققا پەيۋەندىت.
بىرى ئۇنىڭ قۇياشتىن نۇرلۇق،
ئۇچماق بولۇر يۇلتۇزدىن بەلەنت.
قېنى ئەمدى خىيالدا ئەمەس،
راست پەتكۈزسە تەقدىرىم مېنى،
ئۇچسام ئىدىم كۆكتە بىر نەپەس،
كۆرسەم ئىدىم ئۆزگە ئالەمنى.
بولسا مەندە سېھرلىك بىر تۇن،
كىيسەم، ماڭسام يىراقتىن يىراق.
جۇلدۇر بولسىمۇ مەن ئۇچۇن ئۇ تون،
شاھ تونىدىن ئەلا، ئارتۇقراق.

ۋاگنېر

ساماۋى روھلارنى قوزغاتماڭ پەقەت،
چىللاشنى كەلتۈرمەڭ ئويغا تېخىمۇ.
ئادەمگە دۇشمەندۇر ئۇلار تولىمۇ،
ياغدۇرار زېمىنغا ئۆلۈم، پالاكەت.
گاھ ئۇلار شىمالدىن سوغ شامال بولۇپ

ئۆتمدۇ ئوق كەبى تېشىپ بەدەننى.
گاھ ئۇلار جەنۇبتىن لەرزان قار بولۇپ
غازاڭ قىپ ئۆتمدۇ باغنى، چىمەننى.
گاھىدا مەشرىقتىن بولۇپ بىر سابا—
كېلىدۇ دەرد ئېلىپ، دەردكى بىداۋا.
گاھ كېلەر مەغرىپتىن بۇلۇتلار ئېلىپ،
ياغدۇرار يېغىننى زور دەھشەت سېلىپ.
زۇلمەت روھلىرىغا ئىشەنمەڭ ئەسلا،
گەرچە كۆرۈنسىمۇ پەرىشتە بولۇپ.
جىلۋە قىلسىمۇ ھەم نۇرلىنىپ، كۈلۈپ،
كەلتۈرەر پەقەتلا ئۆلۈم ۋە بەلا.
خوش، ئەمدى كېتەيلى، چۈشتى سالقىن ھەم،
تۇمان پەردىسىگە پۈركەندى ئالەم.
ياخشىدۇر بۇ پەيتتە ئۆيدە ئولتۇرماق،
دەرۋەقە، شۇ تاپتا نېمىگە بۇلداق
تىكىلىپ قالدىڭىز، ئەزىزىم، ئۇزاق؟

فائۇست

كۆردىڭمۇ، بىر پىستەك چاپار دالىدا؟

ۋاگنېر

كۆردۈم، نېمە بوپتۇ، ئاددىي بىر كۈچۈك.

فائۇست

دىققەت قىل، نېمە ئۇ، ئايلىنار نېچۈك؟

ۋاگنېر

ئاداشقان نەرسە ئۇ، ئادەتتىكىدەك
يۈرمەكتە ئاختۇرۇپ ئۆز ئىگىسىنى.

فائۇست

بارغانچە تاراڭ ئايلىنىش ياساپ
يېقىنلاپ كەلمەكتە مۆلچەرلەپ بىزنى.
مېنى ئالدىمسا ئەگەردە كۆزۈم،
كۆرۈنۈپ تۇرىدۇ ئۇندىن قالغان ئىز.

ۋاگنېر

ئاخىرى، يەنە شۇ پىستەكنىڭ ئۆزى،
راستىنلا ئالدىغان سىزنى كۆزىڭىز.

فائۇست

كېزىدۇ ئۇ ھامان مۇشۇ دائىرىسى،
قارىغىن، جۇدۇنلۇق كۆزلىرى بۈندا.

ۋاگنېر

قورقۇشتىن دۈگدىيىپ، كېتەلمەي نېرى
ئايلىنىپ يۈرەر ئۇ ئەتراپىمىزدا.

فائۇست

ئايلانما قىسقاردى، كەلدى! توختا، بەس!

ۋاگنېر

ئۇ ئاددىي پىستەكقۇ، ھەرگىز روھ ئەمەس.
ئەركىلەر ئەنە ئۇ، ياتماقتا يەنە،
ئىت ئىتلىغىن ئايان قىلماقتا ئەنە.

فائۇست

توختا! قورقما، كۆچۈك! كەلگىن يېقىنلاپ!

ۋاگنېر

ئاجايىپ ئىت ئىكەن، تۇرار ۋالىلداپ!
قۇلاقنى دىككە قىلىپ قاراپ تۇرىدۇ.
توختىساق توختايدۇ، يۈرسەك يۈرىدۇ.
ئۆگەنگەن قولغا ئۇ ــ قاراڭ، ئولتۇرار،
تاشلاڭچۇ بىرنېمە، ــ دەرھال كەلتۈرەر.

فائۇست

مۆجىزە يوق بۇندا، پىكرىڭ ھەقىقەت،
ئاددىيلا ئىت ئىكەن، ــ كۆندۈرگەن پەقەت.

ۋاگنېر

ئالىمغا ھەم ئەمەك ئۈچۈن ھەرنېچۈك،
كېرەك ئۆگىتىلگەن شۇنداق بىر كۈچۈك.
ئېنىقكى ئۇ دەرس ئالغان خېلىلا،
تۇرۇپتۇ كۆرۈنۈپ چىرايىدىنلا.

(شەھەر دەرۋازىسىغا قاراپ ماڭىدۇ)

فائۇستنىڭ ئىشخانىسى

(فائۇست ئىتىنى ئەگەشتۈرۈپ كىرىپ كېلىدۇ)

فائۇست

تۇمانلارغا پۈركىنىپ ياتقان،
دالالارنى تەرك ئەتتىم مانا.
ۋۇجۇدۇمدا جۇش ئۇرۇپ تۇرغان،
ھېسلار ئۇرغۇپ چىقماقتا مانا.
ئارام تاپتى كۆڭلۈم تۇغيانى،
تەسكىن بەردى ئىلاھى سېھىر.
يۈرىكىمدە يەنە ئويغاندى،
تەڭرى بىلەن ئىنسانغا مېھىر.

ئەي، ئىت، كۆپ يۈگۈرمە، جىم بول **بىرنەپەس،**
بوسۇغا تەرەپكە شوخشۇيىسەن نېچۈك؟

قېنى، كىر بۇلۇڭغا، جىم يات ئەمدى بەس،
مانا ياستۇق، ئۇخلا، يېرىملاشتى تۈن.
ئويندىكى يەتكۈچە سەكرەپ ۋە چېپىپ،
بۇ دالا ئەمەسقۇ، بولما كۆپ نادان.
ساقلىغىن ئىززىتىڭ، قىممىتىڭنى سەن،
ئاخىرسەن بۇ كېچە ئۆيۈمدە مېھمان.

تۈن قوينىغا چۆكتى كائىنات،
يورۇتماقتا كۈلبەمنى زىيا.
ئىشخانامالا ئەمەستۇر پەقەت،
يۈرىكىمۇ يورۇغان گويا.
ۋۇجۇدۇمنى قۇچقان تەپەككۇر،
يەنە ئارتار كۆڭلۈم تەشناسى.
يەنە مېنى تارتار ئۆزىگە،
تىرىكلىكنىڭ زىلال چەشمىسى.

ھەي ئىت، بولدى قىل ئىتلىق كۈيىنى،
بولدى، كۆپ غىڭشىما. جايىڭدا جىم يات.
قەلبىمدە جۇش ئۇرغان ئىلھام پەيزىنى
بوغماقتا خىرىگاي ئاۋازىڭ شۇ تاپ.
سەنغۇ ئىت، ئادەمنىڭ خۇلقى غەلىتى،
ھامان چىن دانادىن كۈلمەككە تەييار.
ئۆزىدىن ئۈستۈنگە ھۈرۈش ئادىتى
ئەجەبا، ناھاتكى ئىتلاردىمۇ بار؟

ۋاھ، تەرك ئەتتى يەنە ئىشتىياق،
يەنە ھۆكۈمران سۈلغۇن كەيپىيات.

ۋۇجۇدۇمنى ئىگىلەر ھەر چاغ،
ئىلھامدىن كېيىن شۇنداق سۆكۈنات.
شۇنداق ئىكەن ھەمىشە ئەھۋال:—
گاھ پەرۋازدا، گاھ جىم، بىئارام.
لېكىن باردۇر بۇ دەردكە مەلھەم—
ئاداشقانىنىڭ يورۇق يۈلتۇزى.
بۇ — ئىلاھى كارامەت سۆزى—
يېڭى تەلىم ئىچىرە بولۇر جەم.
ئالدىمدىلا مانا ئۇ ئۆزى—
قۇدرىتى زور بۇ زامانىدا ھەم.
بەنت قىلدى مېنى كارامەت،
ئەمدى قىلاي سەۋرى قانائەت—
بۇ كىتابتا بولسا ھەر نېمە،
نېمىسچىغا قىلاي تەرجىمە.

(تەرجىمە قىلىش ئۈچۈن كىتابلارنى ئاچىدۇ)

«ئەگ بۇرۇن سۆز بولغان» تۈنجى بۇ قۇرىدىن
باشلاندى تېپىشماق لال قىلىپ بىرىدىن.
نېمىدۇر زادى بۇ سۆزنىڭ مەنىسى؟
ناھات سۆز ئالەمنىڭ بولسا ئاساسى؟
«دەسلەپ ئىدراك بولغان». تەرجىمە مانا.
بۇ، ئەسلى مەنىگە كېلەر يېقىنراق،
شۇنىڭدىمۇ ئويلىشىش كېرەكتۇر يانا،
چىقىرىپ قويمايلى ھەدەپلا چاتاق.
ياق ئىدراك بارلىقنىڭ ئەمەس مەزمۇنى،
«دەسلەپ قۇدرەت بولغان». ئاندىن قالغىنى...

يەنە يۈرىكىمگە غۇلغۇلا سالدىم،
يەنە ھەيرانلىقتا تېڭىرقاپ قالدىم.
ياق، قۇدرەت ئەمەس، ئازدىم مەن يانا،
«دەسلەپ ئامىل بولغان». شۇ ئەسلى مەنا.

قوغلىنىشنى ئىستەيسەن نېچۈن؟
چىقارمىغىن ئۈن.
بولاي دېسەڭ مەن بىلەن ھەمدەم،
ياتقىن خاتىرجەم.
سەن ھۇۋلىساڭ، ماڭا ئىشلەش تەس،
ھۇۋلىمىغىن، بەس.
ئىلاج يوقمۇ ـ ھەل قىلىش كېرەك:
ئارتۇقچىمىز بىرىمىز، دېمەك.
كەتمەك كېرەك ساڭا يا ماڭا،
مانا، ئىشىك، قېنى، مەرھەمەت!

ۋاھ، ئەجەبا، بۇ نېمە ئەھۋال!
ئوڭۇممۇ بۇ، چۈشۈم، يا خىيال؟
ئىت چوڭىيىپ بارماقتا ئاستا،
ئەنە بويى يەتتى تورۇسقا،
قانداق مەخلۇق كىردى كۆلبەمگە،
بۇ ئىت ئەمەس غەيرىي بىر نېمە.
ئوت چاقنىغان كۆزلىرى دەھشەت،
ھە، ئاڭلىدىم، بۇ ئەلۋەتتە جىن!
ماڭا مەدەت بېرىشى مۇمكىن،
«سۇلايمانىنىڭ مىپتاخى»* پەقەت.

* «سۇلايمان مىپتاخى» — XVII ئەسىردە كەڭ تارقالغان دىنىي كىتاب.

جىنلار

(تاشقىرىدا)

بىر دوستىمىز تۇتقۇندا—
يول يوق كىرمەككە.
جىنلار بەرى ئالدىرار،
ياردەم بەرمەككە.
ئۇچماق كېرەك ئايلىنىپ،
ئېگىز - پەس بولۇپ،
قىلساق ھەربىرىمىز تېزلىكتە.
چىقار قۇتۇلۇپ،
قېنى ياردەم بېرەيلى،
ئۆتمىسۇن پۇرسەت.
ياردەم قىلغانىدى ئۇ،
بىزگىمۇ كۆپ رەت.

فائۇست

دۇچ كەلگەندە مەخلۇق، مەدەتكار—
مېپتاخ ئارا بۇ تۆت ئايەت بار:

سالامەندىرا①، يان،
ئوندىنا②، مەۋج ئۇر.

① سالامەندىرا — ئوت مۇئەككىلى؛ ② ئوندىنا — سۇ مۇئەككىلى.

سېلىپدا① — چېچىل ھەريان،
كاباللد② — ئىشلەپ تۇر.

كىمگە بۇ ئايەت،
بولمىغاندا يات.
كىم سېھىر كۆچىن
ئۆز ئىشى ئۈچۈن
بىلمىسە ئەگەر،
ئەمەس ئەپسۇنگەر.
ئۆزگىگە ئوت ياق،
سالامەندىرا.
جىلغىلارغا ئاق،
ئاققىن ئوندىنا.
يۈلتۈز بولۇپ باق،
سېلىپدا.
ئۆيگە قاراشماق —
سائا، ئىنكوبوس.
ھەممە خەق ئامراق
سائا، ئىنكوبوس.

ياق! بۇ تۆتىنىڭ بىرەرىمۇ ھەم
بۇ مەخلۇقتا ئەمەس مۇجەسسەم.
ئەنە ئۇ ياتار بىمالال،
بۇ نېمە ھال!
ئەگەر ئايەتلىرىم قىلمىسا تەسىر،
تېخىمۇ زوربىنى ئوقۇماق زۆرۈر.

① سېلىپدا — ماڭا مۇئەككىلى. ② كاباللد — يەر - مۇئەككىلى.

قارىشىمچە ــ جەھەننەم قوغلاندىسى بۇ.
كۆرىسەن تېخى ئالدىرىماي تۇرا!
بۇ مۇقەددەس بەلگىگە كۆز سال،
سەندەكلەرنى تىترىتەر غال ـ غال،
بەلگە ئۇنى دەھشەتكە سالدى،
قورققىنىدىن شۇمشىيىپ قالدى.

ھەي دەھشەت بالا،
شۇمشەيدىك نېچۈن؟
ئاڭلىدىڭمۇ يا
يارىتىلمىغان،
ھېچكىم بىلمىگەن،
ھەممىمىز ئۇچۈن
ئەرك ئاتا قىلغان
ھەمدە بىز ئۇچۈن
بۇتقا تارتىلغان
تەڭرىنىڭ كۆچىن؟
بۇلۇڭغا كىرىپ،
نېمە دەھشەت بۇ ــ
خۇددى پىل بولۇپ
زورايماقتا ئۇ.
باسماقتا تۆتۈن
يەرۇ سامانى،
قۇچماقتا پۈتۈن
بۇ كەڭ دۇنيانى.
دوزىخى ئەي روھ،
ئېيتاي مەن ساڭا:

جىم يات، سەن مەكرۇھ،
باش ئېگىپ ماڭا!
ئوقۇشۇمنى كۆتمە
ئۇچ كەررە ئايەت.
خۇدايى ئاتەش
بار مەندە غايەت.
قىلىشقىمۇ يوق،
باردۇر ئىقتىدار.

تۆتۈن تارقىلىپ، پېچ كەينىدىن دەرۋىشچە كىينىگەن مېفىستافېل چىقىدۇ

مېفىستافېل

نېمە ئانچە دوق؟
مانا مەن تەييار.

فائۇست

ئەجەبا، كۆلكىلىك سىر بولدى ئايان،
ئىت بولۇپ كۆرۈنگەن دەرۋىش ئىكەن ـ دە.

مېفىستافېل

ئەي ئالىم، ھۆرمىتىم قىلاي مەن بايان،
راسا قىينىدىڭىز مېنى بەنتتە.

فائۇست

ئسسمىڭ نېمە؟

مېفستافېل

نېچۈن سوئال قويسەن ماڭا،
گەپ ـ سۆز ساڭا ھېچ نەرسە بەرمەس.
ساڭا پەقەت ئەمەل مۇقەددەس،
نەپ يوق بىلسەڭ ئسسىمدىن ساڭا.

فائۇست

ھەر ئەمەلنىڭ ئۆزگە نامى بار،
ئاڭلىماققا سېنىڭ زاتىڭنى
كۆپايىدۇر بىلمەك ئاتىڭنى،
جىن ـ شەيتانمۇ، ئىبلىسمۇ سەن يا؟
كىمسەن، ئېيت!

مېفستافېل

مەن بىلسەڭ بەندىگە يامانلىق تىلەپ ـــ
ياخشىلىق قىلغۇچى كۆچىنىڭ بىرىمەن.

فائۇست

ئوچۇق ئېيت گېپىڭنى ئۇقالمىدىممەن؟

مېفستافېل

مەن ئىنكار روھىمەن، ئىنكار قىلىشنى
ئالغانمەن ئۈستۈمگە كائىنات ئارا.
ياراتسۇن نېمىنى خۇدا، ئۇ ماڭا
بىھاجەت، ھەممىنى يوقتىتىش قەستىم.
دۇنيادا يامانلىق دېيىلگەن ئىشلار،
بىمەنە دېيىلگەن ھەرىكەت قىلىقلار،
بۇ مېنىڭ كۈچۈم ھەم بۇ مېنىڭ كەسپىم.

فائۇست

سەن شۇنداق كۈچ بولساڭ ئېيتقىنا نېچۈن،
تۇرىسەن ئالدىمدا كۆرۈنۈپ پۈتۈن؟

مېفستافېل

راست گەپنى قىلدىممەن كەمتەرلىك بىلەن،
مەنمەنلىك ــ بۇ غاپىل ئادەمزاتقا خاس.
پۈتۈن دەپ بىلىشەر ئۇلار ئۆزىنى،
مەن بولسام قىسمىنىڭ قىسمىمەن خالاس.
پۈتۈن دەپ ئاتايمىز لېكىن نېمىنى؟
ئۇنگىلا مۇناسىپ كۆرىمىز يۇنى.
بىر چاغلار ئالەم تۈن ئىلكىدە ئىدى،
ياراتتى ئىلكىدە ئۇ يورۇق نۇرنى.
ھە، ئەمدى نۇر تۈنگە ــ ئۆز ئانىسىغا،

جەڭ ئاچار، يەتمەس ئۇ ھېچ ئارزۇسىغا.
جىسىملار سىرتىدۇر ئۇنىڭ ماكانى،
جىسىملار ـ ھە، ئۇنىڭ جىسمى ۋە جېنى.
ۋاقتى كەپ ئالەمدە يوقالسا جىسىم
قالمايدۇ ئالەمدە نۇر دېگەن ئىسىم.

فائۇست

بولدى، ئەمدى ماڭا كىملىكىڭ مەلۇم.
يوقىتالماي ئالەمنى پۈتكۈل ــ
پارچە نەرسىلەرگە باشلايسەن ھۇجۇم.

مېفىستافېل

راست ئېيتسام بۇ ئىشمۇ ئاجايىپ مۇشكۈل.
پايانسىز ئۇ يوقلۇق ئالمى ئارا
بىر كىچىك زەررىدۇر بۇ كىچىك دۇنيا.
ئۇنى يوقاتماققا ئۇرۇنماي قانچە،
ھامان ئۈستۈنلۈكتە، تېز پۈكمەس قىلچە.
يوللىرىم ئۇنىڭغا چاقماق ۋە بوران،
دەھشەتلىك زىلزىلە، يېغىن ۋە توپان.
ئەمما تەسىر قىلماس كائىنات ئۈچۈن،
دېڭىزلار جايىدا، قۇرۇقلۇق پۈتۈن.
ھاشارات، ھايۋانات ھەمدە ئادەمزات،
مەن سالغان قىرغىندا، بولمىدى بەربات.
ئۇلارنىڭ ئادىتى ــ نەسىل قالدۇرماق،
شۇ سەۋەب ھاياتلىق بولمايدۇ تامام.

هەم يەنە بولمىدى تاقىتىمۇ تاق،
هەم يەنە قىلمەن كەسپىمنى داۋام.
باقمىغىن قاياققا: ــ يەر، سۇ، هاۋادا
هاياتلىق بىخلىرى مەڭگۇ نامايان.
ياخشىكى بار ئىكەن ئوت بۇ دۇنيادا،
بولمىسا قالمايتتى مەن ئۇچۇن ماكان.

فائۇست

كۆر مانا، تۇتقان شۇ غەيرىي يولۇڭنى،
دېمەككى، ئالەمدە كۇرەشكەن ياشار،
هايۋانات، هاشارات، پۈتكۈل جانۋار...
هەممىگە كۆتۈردۈڭ شۇملۇق قولۇڭنى.
هەي زۇلمەت پەرزەنتى، ئۆزۈڭگە بۆلەك ــ
دۇرۇسراق كەسپكار تاللىشىڭ كېرەك!

مېفىستافېل

ئويلاپ كۆرۈش مۇمكىن، بۇ هەقتە بىراق
سۆزلىشىپ ئالارمۇ كېيىن ياخشىراق.
ئىجازەت بەر ماڭا ئەمدى كەتمەككە.

فائۇست

بار ئېمە كېرىكى ساڭا رۇخسەتنىڭ؟
كېتىۋەر مەيلىڭچە خالىغان يەرگە.
كېلىپ تۇر بەزىدە چىقسا پۇرستىڭ.
خوپ، خەير، مەرھەمەت، بۇ ياقتا ئىشىك،

مانا بۇ دېرىزە، مورا، بۇ تۆكلۈك
سەن ئۇچۇن خىزمەتتە. كېتىۋەر، رۇخسەت.

مېفىستافېل

بۇ يەردىن چىقمىقىم مۇشكۈلدۇر پەقەت.
ئاۋۇ بوسۇغىغا سىزىلغان تەسۋىر
يولۇمنى بەنت قىلىپ، تۇرماقتا توسۇپ.

فائۇست

ۋە لېكىن كىرەردە ئۆيۈمگە ئاخىر
شۇ بوسۇغىدىن ئۆتىۋاغۇ ئاتلاپ.

مېفىستافېل

شەكلىنى ناتوغرا سىزىپسەن ئۇنىڭ،
ئىككى يان سوزۇلۇپ، ئىككى بۇلۇڭنىڭ
ئارىسى يول بولۇپ قاپتۇ ئايرىلىپ.

فائۇست

سېنى ئەسىر قىلدى بۇ بىر تاسادىپ،
قولۇمدا تۇتقۇنسەن، تۇرغان يېلىنىپ،
ھە، بۇنداق ئامەتنى قىلغان كىم خىيال؟

مېفىستافېل

ئىت ئۆتىمىكى مۇمكىن سەكرەپ بىمالال

يەتمەيدۇ شەيتاننىڭ ماجالى ئالغا:
قارىشىمدا بەلگە بار — يول ئېتىك مالغا.

فائۇست

دېرىزە بار مانا — كېتىۋەر،

مېفىستافېل

بىراق —
ئەدىن كىرگەن بولسا شۇ يەردىن چىقماق —
جىنۇ شەيتانلارغا ئەزەلدىن قانۇن.
بۇزالماس ئۇنى ھېچ ھەرقانداق مەلئۇن.

فائۇست

بار ئىنكەن دوزاخنىڭ قانۇنى دېمەك،
ھە، بۇنى ئەلۋەتتە بىلىشىمۇ كېرەك.
مۇمكىندۇر سەن بىلەن شەرتنامە تۈزمەك.

مېفىستافېل

يوق بىزدە ئەزەلدىن ئەھدىنى بۇزماق
بىز ۋەدە قىلساقلا ھەر چاغ، ھەر مەھەل
ۋاقتىدا ھېچ سۆزسىز قىلىمىز ئەمەل.
سۆزلىشىپ ئالىمىز تېخى بىز تالاي،
ھازىرچە قويۇپ بەر — مەن كېتىپ قالاي.

فائۇست

قاياقتا ئالدىراپ، ــ توختا بىر نەپەس،
ماڭا ئۇ دۇنيانىڭ پارىكىنى سال.

مېفىستافېل

مەن يەنە كېلىمەن، بۇ ۋاقتى ئەمەس،
شۇ چاغدا سۆزلىشىپ ئالىمىز خۇشال.
كۆپ تۇتما مېنى.

فائۇست

قىزىق بۇ سۆزۈڭ،
تۇتمىدىم مەن سېنى ــ ئىلىندىڭ ئۆزۈڭ.
بۇ پەيتته قويۇۋەتسەم سېنى مۇبادا،
چۈشمەيسەن قولۇمغا قايتا ھېچقاچان.

مېفىستافېل

ئىستىكىڭنى كەلتۈرەي بەجا،
بولاي بىرئاز ئۆيۈڭدە مېھمان.
ئۆز مەيلىمگە قويىسەن ئەمما،
قىلاي سېنى خۇشال ـ شاددىمان.

فائۇست

نېمە قىلساڭ ئىختىيار سەندە،
كۆڭلۈمنى ئاچ، قىلغىن خۇرسەندە.

مېفىستافېل

كۆڭلۈڭنى ئاچماقتا بولسۇن كۆپ پۇرسەت،
شادلىقتىن تاپارسەن بىر يىللىق لەززەت.
تىڭشايسەن جىنلارنىڭ ناخشىلىرىنى،
بەنت قىلار ئەپسۇنگەر بىر شولا سېھرى.
دىققىتىڭ جەم بولسا شۇ سىرلىق ئۇنگە،
نۇرغا تەشنا كۆزۈڭ، سەزگۈ، قۇلاق،
تەم بىلگۈچ ئېغىزۇ بۇي بىلگۈچ دىماغ —
بەرى ئەسىر بولۇر شۇ كۈي ئىلكىگە.
تەييارلىق قىلىشقا كۈتمەيمىز پۇرسەت،
ھەممىمىز تەييارمىز، باشلاندى دىققەت!

جىنلار

مىڭ پارە بولسۇن
بۇ قەپەز زۇلمەت.
يايرىسۇن، كۈلسۇن
نۇرلىنىپ ھەيۋەت.
كۆپكۆك ساماۋەت.
ئاسمانىنى قاپلار

قارا بۇلۇتلار،
بۇلۇت ئارىلاپ
يۇلتۇز ماڕىلاپ.
ئىزدەيدۇ نىجات.
بۇلۇتتىن يۇكسەك
چەكسىز پەلەكتە.
بەسلىشىپ بىردەك
ئۇچار مەلەكلەر.
بۇ كۆللى ئالەم
ياپيېشىل گىلەم.
گۈزەل ياز چاغلار —
ئوتلاقلار، تاغلار.
باغۇ بوستانلار
بىخلار چىقىرار،
پۇتاقلار، شاخلار.
ئىشقىنى كۆيلەر
سۆيگەن يۈرەكلەر —
پىنھان دالدىدا.
شېرىن ئۇسالالار،
شېرىن خىيالالار،
ۋەدىگە ۋاپا
ھەم سىرلىق ناۋا
تىلدا ۋە دىلدا.
بوچكىدىن تېشىپ،
چوڭ ئىدىش تامان
ئېتىلغىنىدەك
ئۇزۇم شەربىتى،

چوققىدىن چۈشۈپ
قىيالار ئېشىپ
ئۆرلەپ جۈش ئۇرار
شارقىراتمىلارنىڭ
بۈيۈك شىددىتى.
شىددەت بىلەن ئۇ
پەسكە ئېتىلار.
پەستە تىنىق كۆل
ئاستا جىمىرلار،
قومۇشلار كۆيلەر.
بۇندا بىر تامان
پايانسىز ئورمان—
لىگىشىپ شامالدا
گويا مىڭ تىلدا
قاينىشىپ سۆزلەر.
بۇندا تاڭدىن تا
كېچىگە قەدەر،
بولمايدۇ ئارا
ئويۇن ۋە لەپەر،
كۈلەر يەر، ئاسمان.
كۆڭۈللەر قوۋناق،
بۆسەلەر قاينىاق.
چېكى يوق راھەت،
ئەيشۇ پاراغەت
بۇندا ھۆكۈمران.

مېفستافېل

ئەنە، ئۇخلىماقتا ئۇ تىنچ، بىئازار،
جىنلىرىم، مەن سىزدىن دائىم مىننەتدار.
سىلەر كۆرسەتتىڭلار ئاجايىپ سەنئەت،
ھە، شەيتاننى تۇتماق ئاسان ئىش ئەمەس.
ناخشا ئېيتىپ تۇرۇڭ يەنە بىر نەپەس،
تېخىمۇ ئورنىشسۇن باغرىغا غەپلەت.
مانا بۇ شەكىلنى يوقتىتش بولسا
كالامۇشنىڭ ئىشى — يىمىرگەي دەرھال.
ئەنە، كېلىپ قالدى كۆتكۈزمەي، ياشا!
نىجاتكارىم سەن، ماڭا قۇلاق سال!
كالامۇش — چارپاقا، چاشقانلار خانى،
بۇرگىلەر، كانىلار، پىتلار خاقانى —
ساڭا بۇيرۇماقتا — ھۇزۇرۇمغا كىر،
ئاۋۇ بوسۇغىدا بەلگە بار — يىمىر.
تامغۇزۇپ تۇرىمەن مەن ئۇ يەرگە ياغ.
يوقاتمىساڭ بولماس — ئۇ ماڭا تۇزاق.
تېزرەك بول! قالمىسۇن زەررىمۇ پەقەت،
يەنە جىندەك قالدى، ياشا ئەزىمەت،
بولدى، يارىدىمىگە كاتتا تەشەككۇر.
مەن كەتتىم. ئۇخلاۋەر، فائۇست، بەھۇزۇر.

فائۇست

(ئويغىنىپ)

يەنە غەپلەت ئىچرە ئالداندىم ناھات!
ناھات ئۇخلاپ قالدىم مەن تەنتەك، نادان.

چۈشۈمده كەپتۇدەك قېشىمغا شەيتان،
ئىت بولسا خانامدىن قېچىپتۇ، هايهات!

فائۇستنىڭ ئىشخانىسى

فائۇست ۋە مېفىستافىل

فائۇست

ئىشىك تاقىلدىدى! كىم يەنە ئۇ، ۋاھ، —
تىنچلىقىمنى بۇزماققا كەلگەن؟ مەرھەمەت.
ئۆزۈڭ كىم؟

مېفىستافىل

مەن كەلدىم.

فائۇست

كىرىڭىز ئەرۋاھ!

مېفىستافىل

كىرمىگۈم قىيىندۇر دېمىسەڭ ئۈچ رەت.

فائۇست

كىرىۋەر گۈمراھ!

مېفىستافىل

مانا قارىشىڭدا بولدۇم مەن پەيدا،
كېلىشىپ ئالمىز ئىككىمىز بۇندا.
بولسا غەم ـ ئەندىشە كۆڭلۈڭدە، ئىشەن،
بىر يەستە ھەممىدىن خالاس بولىسەن.
قارىغىن، مەن قانداق كىيىنىپ ئالدىم،
ئۇچامدا زەر بىلەن تىكىلگەن كەمزۇل،
يەلكەمدە يېپىنچا، تىللا بىلەن گۈل ـــ
چېكىلگەن غىلايقا شەمشەرنى سالدىم.
تەلپىكىم ئۇستىدە خوراز پېيى بار،
يىگىتنىڭ تۇرقىمۇ شۇنچىلىك بولار.
كىيىنگىن مۇشۇنداق، قۇلاق سال ماڭا،
ھايات ئۆز كۆركىنى ئاچقۇسى ساڭا.

فائۇست

قانداقچە كىيىنمەي، بەرىبىر قەلبىم،
سېزىدۇ نى قايغۇ بولسا ئالەمدە.
گەپ ئاچساق كەيپ ـ ساپادىن ـــ مەن قېرىپ قالدىم،
بىھەۋەس بولماقتا ياشىمەن زىيادە.

بەخش ئېتەر نېمىنى بۇ سىرلىق ئالەم؟
«سالماق بول، سەۋر قىل، چېكىۋەر ئەلەم!»
شۇ — تەگبىر بىزلەرگە ئەزەلدىن تونۇش،
ياكرايدۇ قۇلاقتا مەڭگۈ شۇ تاۋۇش.
بالىلىق چاغدىنلا شۇدۇر زىكرىمىز،
پەندۇ نەسىھەتتىن قاتقان پىكرىمىز.
ھەر سەھەر قەلبىمدە بىر غەملىك تۇيغۇ:
بۇ تاڭمۇ نەپ بەرمەس، ئىشەنچىم كامىل،
بىلىمەن، ئەمەلگە ئاشمايدۇ ئارزۇ،
بولمايدۇ بىرەرمۇ مۇددىئا ھاسىل.
سەممىي ھېسلارنى ئۆتەر ئۇ بېسىپ،
نېمىكى ئەتىۋار بولسا مەن ئۈچۈن.
ھەممىنى ئەيلەر ئۇ ئاستىنۇ ئۈستۈن،
كۆرسىتىپ چىشىنى مەسخىرە قىلىپ.
كەچ كىرىپ ئالەمنى قۇچار سۇكۇنات،
ئەمما يۈرىكىمدە بى تىنىچ غەلىيان.
كېچەمدە ئارام يوق، چۈشلىرىم دەھشەت،
ئورنۇمدىن تۇرىمەن چۆچۈپ ناگھان.
ئەجەبا، قەلبىمگە پۈككەن ھەقىقەت،
پىكرۇ خىيالىمغا ئىكەن ھۆكۈمران.
ئەمما نېمە بولسا بۇ كەڭ جاھاندا،
ھۆكمى ئۆتمەس ئىكەن ئۇنىڭ ھېچقاچان.
شۇ سەۋەب ھاياتتىن قولۇمنى يۇدۇم،
شۇ سەۋەب ئۆلۈمگە تەشنادۇر كۆڭلۈم.

مېفىستافىل

ياخشى مېھمان ئەمەس ۋە لېكىن ئۆلۈم.

فائۇست

ئېھ، قانداق سائادەت، ئۆلۈمگە نەزەر —
دۇچ كەلسە ئادەمزات جەڭ مەيدانىدا.
ۋە ياكى ئالەمدىن بولۇپ بىخەۋەر
دىلبەر قۇچىقىدا ياتقان چېغىدا.
بەختلىك بولاتتىم مەنمۇ ئاڭا دۇچ —
كەلسەم، روھ ۋەسلىگە ئېرىشكەن شۇ كەچ.

مېفىستافىل

كېلەتتى بىگۇمان ساڭا بۇ پۇرسەت،
ئىچىلگەن بولسا گەر ئاخشامقى شەربەت.

فائۇست

دېمەك، ئايغاقچىسەن، كەسپىڭ كەپتۇ ماس.

مېفىستافىل

قامۇسۇل ئالەم ئەمەس، بىلگۈچىمەن بەس.

فائۇست

ئاخشام مېنى ئالدىدى ناھات
ئۇ ئىلاھى ئەييام كۈيلىرى.

مېنى يولدىن قايتۇردى، ھەيھات
باللىقنىڭ شېرىن ئويلىرى.
لەنەت بولسۇن ئالداپ ئىنسانىنى
ئەللەيلىگەن ئاشۇ تۇيغۇغا.
لەنەت بولسۇن تەۋرۈك جاننى
سالغۇچىغا تەنىنىڭ غارىغا.
لەنەت، بىزنى تۇغەشتۇرگۈچى
كۆڭۈلدىكى تەكەببۇرغا ھەم.
لەنەت، ئىزگۈ ھېسلىرىمىزنى
ئالدىغۇچى تەسەۋۋۇرغا ھەم.
لەنەت ساڭا بىزنى بەنت ئەتكەن
تۇرمۇش ئويى، ئائىلە، شۆھرەت ...
گاھى بىزنى كۆككە كۆتۈرگەن
شېرىن چۈشلەر، سىزگە ھەم لەنەت.
لەنەت بولسۇن ھەمدە ساڭىمۇ،
بايلىقلارنىڭ شەيداسى ئۆمۈر.
لەنەت ساڭا سۆيگۈ مۇھەببەت،
مەي تەمىدىن ئوخچىغان ھۇزۇر.
لەنەت ساڭا شېرىن خىيالەت،
نى سەۋدالار سالغۇچى باشقا.
ھەممىگىلا چىدارمىز ھەيھات،
لەنەت بولسۇن سەبرۇ بەرداشقا.

جىنلار قوشقى

(پىنھانە)

ئاھ، بۇ — نى ئەلەم،

بۇ — نى بالا، دات!
بۇ — پۈتكۈل ئالەم
بولدىغۇ بەربات!
ۋەيرانە قىلدى،
سەن ئاتقان لەنەت.
مىڭ پارچە بولدى
گۈزەل ئىمارەت.
تەڭرى مۆمنى
ئەي ئادەمزات!
سەن ئەمدى يېڭى
قەسرنى يارات.
ئۆزگىچە بولسۇن
سەن قۇرغان بىنا.
ھەۋەس قوزغىسۇن
ۋۇجۇدۇڭ ئارا.
مەقسىتىڭىزى
قوي دادىل قەدەم.
شادلىق كۈيلىرى
ياڭرىسۇن شۇندەم.

مېفىستافىل

مېنىڭ جىنلىرىم
كۈيلەر، تىڭشا جىم.
كۈي تولا دانا،
مول ئۇندا مەنا.
دەيدۇ: — ئادەمزات،

كىشەنلەرنى ئات.
ئالەمگە كۆز تىك،
تار ئۆيۈڭدىن چىق.

ئۆزگىنى ئىززەت قىل، غۇسسىنى ئۇنۇت،
بېشىڭدا قۇزغۇندەك ئايلانمىسۇن غەم.
قانچىلىك بىمەنە بولمىسۇن مۇھىت،
بەربىر ئادەمسىز ياشالماس ئادەم.
ئۆزگە بىر دەۋرگە باشلايمەن، ئىشەن،
بولمىسۇن پاراكەچى ئۇلپەتلەرگە جەم.
گەرچە مەن ئاددىي بىر كەمتەرىن شەيتان،
لېكىن زېرەكتۇرمەيمەن سېنى مەن ھەردەم.
ئالايلى مەسلىھەت قىلىشىپ ئالدىن،
ھايات يوللىرىدىن سىللە ئۆتمەككە.
يار بولسام قاچقۇسى غەم ـ قايغۇ سەندىن،
قالمايسەن بىر ئۆمۈر جاپا كۆلپەتكە.

فائۇست

ھەققىگە نېمىنى سورايسەن مەندىن؟

مېفىستافىل

ھېساب ـ كىتاب كېيىن، تېخى پۇرسەت **بار.**

فائۇست

بەربىر شەيتانسەن، ئەلۋەتتە سەندىن
خالىس بىر ئىلتىپات كۈتمەسمەن زىنھار.

ھەققىڭنى ئېيت، بۇگۈن بولۇپ ئىناق ساز،
چۈشمىسۇن ئەتىلا ئارىغا ئاراز.

مېفستافېل

ساڭا بۇ ئالەمدە بولىمەن مەھرەم،
قالغان نەرسەڭنى قىلىمەن بەجا.
ھەققىگە نەپرىقى دۇنيادا سەن ھەم
مېنىڭ خىزمىتىمنى قىلىسەن ئادا.

فائۇست

ئۇ دۇنيا قايغۇسى ماڭا بىگانە،
بۇ ئالەم مەن ئۈچۈن بولغاچ ۋەيرانە.
باشقا ئالەم بىلەن بولمايدۇ ئىشىم.
مەن زېمىن ئوغلىمەن ــ شۇندا يېگانە،
يار ماڭا ھەرقاچان غەم، شادىيانە،
بۇ يورۇق دۇنيادىن بولغاچ راۋانە ــ
قوقاستا تامامەن ئۆرتەنسۇن جىسمىم،
قانچىلىك ماختىسۇن باقى دۇنيانى.
قىزىقىش يوق مەندە ئۇنىڭغا ھامان.
كارىم يوق، قانچىلىك ئۇنىڭ پايانى،
يارالغان ئۇ قاچان، تۈگەيدۇ قاچان.

مېفستافېل

بەك بەلەن، شۇ بولسا سەندىكى ئىمان،
دېمەككى، ئىشىمىز بولىدۇ ئاسان.

ساڭا شۇنداق نەرسە قىلايكى ئاتا،
ئۇنى ھېچ كۆرمىگەن بۇ يورۇق دۇنيا.

فائۇست

ئەجەبا، شەيتاندىن خەير ۋە ئېھسان!
بېرەتتىڭ نېمىنى ماڭا، بىچارە؟
بىلەمسەن، نېمىنى ئىزدەيدۇ ئىنسان؟
ئۇنىڭ ئارزۇلىرىنى چۈشەنسەڭ زارە!
سەن تامام بىلىسەن، تويماق يات ئاڭا،
سەن ئالتۇن بېرىسەن، تەگمەس ئۇنىڭغا ــ
سىماپتەك لىغىرلاپ، كەلمەي قولۇڭغا ــ
ئۆزگە چۆنتەكلەرگە قاچار دائىما.
سەن قىمار بېرىسەن، ــ ئۇتماقلىق يوق ھېچ، ــ
سەن شۆھرەت بېرىسەن ــ بىردەملىكلا ئۇ.
ماڭا يار بېرىسەن ــ باغرىمدا ھەر كەچ
ئۆزگە بىر يىگىتنى قىلىدۇ ئارزۇ.
نېمىتىڭ ئاقىۋەت ماڭا ئايانداۇر:
ھە، بۇگۈن بىخ ئۇرسا، ئەتە خازاندۇر.

مېفىستافېل

ھە، بۇلار ھەممىسى ئىقتىدارىمدا،
خالىساڭ بېرەرمەن، ئىختىيارىمدا.
ۋە لېكىن سەۋر قىل مۆھلەت بەر ماڭا،
لەزىزەڭ نېمەتمۇ بېرەرمەن ساڭا.

فائۇست

شۇنچه لەزدز بولسا سەن بەرگەن تائام
مەن ئاشۇ نېمەتكە خېرىدار بولسام،
لەززەت تۆشكىدە ئالسامۇ ئارام
شۆھرەت گۈلتاجىدا زوقلارغا تولسام،ــ
ئۇنۇتسام ئالەمنى ــ ۋە مەيلى ئۆلسەم،
ۋە مەيلى شۇئانلا مېنى يۇتسا يەر.

مېفىستافېل

ئەستە چىڭ ساقلايمىز!

فائۇست

مەيلى قولنى بەر!
ئەگەر مەن بىر كىمنى ئۇلۇغلار بولسام،
«سانىيا، توختا!» دەپ توۋلىسام ئەگەر،
سېنىڭ تۇتقۇنەكمەن مەيلى ئاشۇ دەم،
سەن ئۇۋچى بولۇرسەن ــ ئۇۋۇغا مۇيەسسەر.
ئىختىيار سېنىڭكى بولۇر ئۇ كۈندە،
مېنىڭ ئىختىيارىم ــ ھۆكمىڭدە بولماق.
توختىسۇن ئۆمرۇمنىڭ سائىتى شۇندا،
ئاخىرقى قوڭغۇراق چېلىنسۇن ياكراق.

مېفستافېل

ساقلايمەن گېپىڭنى ئېسىمدە مەھكەم.

فائۇست

قايتمايمەن سۆزۈمدىن، بولغىن خاتىرجەم.
تەپەككۇر قىلىشتىن توختاپ، قالسام جىم،
بەربىر ئەمەسمۇ جاننى ئالسا كىم.

مېفستافېل

كېلىشتۇق، ئەمسە بۇ سورۇندا بۇگۈن،
قىلىمەن سادىقلىق بىلەن مەن خىزمەت.
گەپقۇ بىر ۋە لېكىن ئېھتىيات ئۈچۈن،
يېرىپ قوي سەن ماڭا ئىككى ئىلىك خەت.

فائۇست

نېمىگە ھاجەتتۇر بۇنداق رەسمىيەت،
تۇغۇلدى قەغەزگە نە زۆرۈرىيەت؟
دېمەك، ساڭا زۆرۈر ھۆججەتنىڭ ئۆزى،
سەن ئۈچۈن بىر تېپىن ئادەمنىڭ سۆزى.
بىلگىنىڭى ئىنساندا ئىنساپ بولسا ئاز،
بېرەلمەس ھېچ ياردەم ھەرقانداق قەغەز.
ئەكسىچە قەغەزلەر دۆۋىسى ئارا

ھېلىھەم ئىنسانىنىڭ سۆزى مۇقەددەس.
ئەنە شۇ سۆز ئۈچۈن قەغەز ئۈچۈنمەس،—
قۇربان بېرىشكىمۇ تەييارمۇ ھەتتا.
تەئەججۈپ قىلمەن، نېچۈن ئادەملەر
ئېتىقاد قىلىدۇ خەتكە، مۆھۈرگە.
قەغەز — پەقەت قەغەز، سۆز بولسا گۆھەر.
قەغەز — يىرتىلغۇچە، سۆز خاس ئۆمۈرگە،
خوش ئەمدى، يازمەن نېمە بىلەن، ئېيت،
قەلەمنۇ، چەككۈچمۇ، يا موي قەلەم، ھەل...؟
قەغەزگە يازايمۇ، قورام تاشقىمۇ؟
ياكى مەرمەرگىمۇ؟ قايسىسى ئەۋزەل؟

مېفىستافېل

بېسىپ ئال ئۆزۈڭنى، ھاياجانلانما،
ئۇنىڭغا بىر پارچە قەغەز كۆپايە.
بىر تامچە قان بىلەن شۇ قەغەزگە ياز.

فائۇست

شۇمىدى! ئال قېنى، قىلاي رېئايە!
ئېپىدە بولسۇندە شەرت دېگەن بىر ئاز.

مېفىستافېل

قان شەربەت — ئۆزگىچە لەزىز بىقىياس!

فائۇست

قوي، ئورۇنسىز شۇبھىلەردىن كەچ،
مەن سېنىڭكى، ئالدىمايمەن ھېچ.
گۆرۈدىدۇر ھاياتىم پەقەت،
بولسا كاشكى ئۇ ماڭا قىممەت؟
ئۆمرۈم نېمە، مېنىڭ ئۆزۈم كىم؟
ئىنسانلىقتىن يېگانە پەخرىم —
كائىناتقا بەرگۈچى تۈزۈم،
ئىلاھ بىلەن سۆزلەشتىم ئۆزۈم.
ئۇ نەزەرگە ئىلمىدى مېنى.
ھەتتا پىسەنت قىلمىدى مېنى.
مېنىڭ ئۇچۇن ئالەم تېپىشماق،
تەپەككۇردىن تولا بەك يىراق.
كىتابلاردىن قايتتى ئىخلاسىم،
ئەمدى مېنىڭ چىن ئېتىقادىم —
ۋۇجۇدۇمنىڭ جۇشقۇن غەيرىتى —
ساڭا بولسۇن ئالەم لەززىتى.
ئال باغرىڭغا، زامان توپانى،
سەرگۈزەشتلەر قۇچىقىغا ئات.
شەۋقۇ دەردكە تولغان دۇنيانى، —
شادلىقنى ھەم غەمۇ جاپانى،
ۋىسالنى ھەم ھىجران بالانى
بەرسۇن ماڭا باريچە ھايات.
يېتەكلىسە شىددەت كارۋىنى،
ئۆزلۈكسىز تاپار ئادەمزات.

مەفستافېل

ئارزۇيۇڭغا يوق توسۇق ـ توغان،
ئىشتياقتا ئۇرغاندا يۈرەك، ــ
شادلىق گۈلىنى بولغاندا ئۈزمەك
بولما پەقەت ئۇياتچان گۆدەك،
دادىل بولۇپ يۇلغىن شۇ ھامان.

فائۇست

شادلىق ئەمەس مەندىكى تىلەك،
تىلىگىنىم قۇدرەتلىك بوران.
ماڭا ھېسلار يالقۇنى كېرەك،
كېرەك ماڭا ئۆرتۈگۈچى جان.
قايتتى مەندىن كىتابقا ئىستەك،
قول سوزارمەن خالايىق تامان.
تار قەپەزدىن قۇتۇلغان يۈرەك
ئەل دەردىگە بولسۇن ئاشىيان.
ھە، ئۇلارنىڭ غېمى، كۈلپەتلىرى،
شادلىقلىرى، ئوقۇبەتلىرى،
كۆز ياشلىرى. كۈلكىلىرى ھەم
بولسۇن مېنىڭ قەلبىمگە ھەمدەم.

مەفستافېل

تىرىكلىك، بۇ ــ مىسالى تارمۇش،
مىڭ يىللاردىن بەنت ئاڭا چىشىم.

ئۇنى چاپناپ يۇتماق مۇشەققەت،
قادىر ئەمەس بۇ ئىشقا ھېچكىم.
تۇرماق تۇتۇپ ئالەمنى يۇتۇن،
تەڭرىنىڭلا ئىشىدۇر بەقەت.
ئۇنىڭ ئۆيى يورۇقتۇر كۇن - تۇن،
بىزلەر ئۇچۇن نارلىقى نىلگۇن*
بەرگەن تەڭرى تۇن ۋە كۇننى نەڭ
سىز بەندىلەر — ئادەملەر ئۇچۇن.

فائۇست

مەن پەقەت تەڭشەيمەن!

مېفىستافېل

بۇ پىكرىڭ بەك سازا!
ۋە لېكىن بەك ئۇزاق كامالەت يولى.
بېرىلگەن ئۆمۇرمۇ ھەددىدىن بەك ئاز.
زۆرۈردۇر بىر سادىق يارەمچى قولى.
شائىرنى تاپ دەرھال، بولسۇن مەدەتكار،
پىكرىنى قەلبىڭگە ئورناتقىن چوڭقۇر.
جەم بولۇر ساڭا بارچە پەزىلەت:
بولۇرسەن شىرەڭ مەرد، قىرانەڭ ئۇچقۇر،
شۇھبىتتەڭ غالىبان، رۇملۇقتەڭ جەسۇر.
ئۆگىتەر ئۆزىدە قىلماقلىقنى جەم
مۇناپىقلىقنى ھەم، توغرىلىقنى ھەم.

---

*نىلگۇن — نىل رەڭ.

هه، ئاندىن پۈتۈشكەن سۆزگە قىپ ئەمەل
بەنت قىلار سۆيگۈگە سېنى مۇكەممەل.
پىكرىڭدە جەم بولۇر بۇ مەۋجۇت دۇنيا،
ئۆزۈڭ مىكراسكاسما بولۇرسەن تەنها.

فائۇست

مەن كىممەن ھەم نېچۈك بولۇرمەن ئادەم،
ئەگەردە ئادەمزات قىلغۇچى ھەۋەس —
ئارزۇلار تاجىغا ئېرىشەلمىسەم؟

مېفىستافىل

سەن — ئۆزۈڭ، ھېچقاچان باشقىسى ئەمەس.
مىڭ ئۆرۈم چاچنى گەر ئالساڭمۇ تاقاپ،
ئالساڭمۇ بىر غېرىچ پاشىننى قاراپ،
بەربىر — سەن ئۆزۈڭ، زورۇقما كۆپ، بەس.

فائۇست

دېمەككى، بىلىملەر بايلىقى ئارا
مەن تەرگەن دۇرلارنىڭ ھەممىسى بىكار؟
دېمەككى، ناچاردىم، ھېلىمۇ ناچار،
زەررىچە كامالەت بەرمەپتۇ دۇنيا؟
ئۆزۈمدىن نېرىغا ئۆتەلمەپتىمەن،
چەكسىزلىك قوينىغا سىلجالماپتىمەن؟

مېفستافېل

كالته ئويلماقلىق بەندىلەر ئىشى،
سەنمۇ باشقىلاردىن ئەمەسسەن ئارتۇق.
بار ئىكەن كۆكسۈڭدە هايات يالقۇنى،
ساڭا تەڭرى بەرگەن ئامانەت تارتۇق، —
پايدىلان ئۇنىڭدىن، پۇرسەت غەنىمەت.
دۇنيادىن هەقىقەت ئىزدەش نە هاجەت؟
ئۆزۈڭگە خاس ساڭا بىرىلگەن بۇ باش،
ئۆزۈڭگە خاس يەلكەڭ، قولۇڭ، ئايىغىڭ.
بولمىسۇن ئىلكىڭدە نېمە ساڭا خاس،
ئۇ سېنىڭ، زۆرۈردۇر لازىم قىلمىقىڭ.
ئەگەردە هاۋۇامغا ئالته ئات قوشسام،
قاياققا بۇرىسام ئۇچسا تۆت پاي چاق.
دېمەككى، مېنىڭدۇر شۇ ئۇچقۇر قەدەم،
مېنىڭدۇر يىگىرمە تۆت ئاشۇ ئاياغ.
قاراڭغۇ كۈلبەڭنى تاشلا ئەمدى، بەس.
مەن بىلەن بىللە يۈر، كېزەيلۇق جاهان،
كىتاب بەندىسى، بۇ — تىزگىنسىز هايۋان،
يۈلقۇنۇپ چېپىشتىن ئۆزگىنى بىلمەس.
ئەتراپتا نېمە بار - يوق ئۇندا هەۋەس،
گۈلۈ چېچەكلەرنى قىلىدۇ پايخان.

فائۇست

باردىمىز قاياققا؟

مېفستافېل

كۆز كۆرگەن ياقتا!
قېنى بول، بۇ يەردىن كېتەيلى تېزرەك.
بەس، يېتەر، تەلمۇرۈپ قارا چىراغتا
غەنىمەت دەملەرنى بىكار ئۆتكۈزمەك.
سەن بېرەر تەلىملەر ئازابتۇر پەقەت،
ئۆزۈڭگە، بۇندىكى تالىپلارغا ھەم.
پاخال يانجىمايمۇ قالماس كۆڭلۈڭ كەم،
ھەم كەسپىڭگە قالسۇن بۇ بېنەپ مېھنەت.
نېمىمۇ دەر ئىدىڭ شاگىرتلىرىڭغا
كىتابتا يېزىلغان گەپلەردىن بۆلەك؟
دەرۋەقە ئۇلاردىن دەرس ئالماقتا
كەلمەكتە يول ئېلىپ بىر نەپەر گۆدەك.

فائۇست

بىمەھەل كەپتۇ ئۇ، ھازىر ۋاقتىم يوق.

مېفستافېل

قوي، بالا ئۇمىدى بولمىسۇن بەربات.
كىرسۇن ئۇ، سېنىڭمۇ كۆڭلۈڭ بولسۇن توق،
ئورنۇڭغا مەن ئۆزۈم ئۇستاز بولاي شاد،
يېپىنچا، بۆكۈڭنى بۇ ياقتا ئۆزات.

(فائۇستنىڭ كىيىملىرىنى كىيىدۇ)

ئېھ، قانداق ياراشتى كىيىمىڭ ماڭا،
يولۇڭغا كېتىۋەر ئىجازەت ساڭا.
ئالىدۇ شاگىرتىڭ مېنىڭدىن ساۋاق.

(فائۇست چىقىپ كېتىدۇ)

ئېيتىدۇر تەپەككۇر، ئىنسان قۇدرىتى!
يوق ئەمدى سەن ئۇچۇن ئۇلار قىممىتى.
ئالداشقا ئۆزۈڭنى يول بەرسەڭ، ئىنسان،
مېنىڭ قولۇمدا سەن شۇئان بىگۇمان.
خۇي ـ پەيلى مەلۇملۇق، بىئارام ئويى،
ئالەمنى قاماللاش ئۇنىڭ تىلىكى.
ئالەمنىڭ شادلىقى، شەۋقىنى قويۇپ،
نەگىدۇر تەلپۈنەر تەلۈە يۈرىكى.
مەن ئاڭا ئوقۇتاي ھايات كىتابىن،
غۇلىتاي تۆۋەنگە قويۇپ دەرد ـ داغدا.
كۆرسۇن بۇ ئالەمنىڭ بارچە ئازابىن،
بارچە پەسكەشلىككە بولسۇن ھەم ھەغدا.
مەن ئاڭا سۇ بەرسەم ئىچىپ قانمىغاي،
ھەم ئاڭا ئاش بەرسەم تويۇنالمىغاي.
ئۇ ئۆزى ئىلىنىدى ئۇشتۇمتۇت بۇگۈن،
قولۇمغا چۈشەتتى ئەتە يە ئۆگۈن.

(تالىپ كىرىدۇ)

تالىپ

كەلگىنىمگە كۆپ بولغىنى يوق،
ئەمما سىزگە ھۇرمىتىم ئۇلۇغ.

سزده‌ك ئۇلۇغ زات بىلەن دىدار
كۆرۈشمەكتە ئىدىم ئىنتىزار.

مېفىستافىل

ھۆرمەت ئۈچۈن چىن دىلدىن رەھمەت،
مەندەكلەردىن كۆپ بۇندا غايەت.
ئۇشبۇ ماكان تونۇشتۇر سىزگە؟

تالىپ

شۇ كۈنلەردە ياردەمسىزگە
موھتاجدۇرمەن، مۆھتەرەم ئۇستاز.
مەن بىلمىگە بولۇپ ئىشقىۋاز
بەكمۇ يىراق يۇرتتىن كەلگەنمەن،
ئىلمىنى ئۆزۈمگە پەرز بىلگەنمەن.
كۆپ يالۇۋردى كەتمە دەپ ئانام،
بولماس ئىدى ئەمما كەتمىسەم.
ئىلىم ماڭا — تىرىكلىك — ھايات!

مېفىستافىل

بۇندا يايراپ قاقارسىز قانات.

تالىپ

ئۇستاز سىزگە راستىنى ئېيتسام
پىكرىم — ئەمدى ئۆيۈمگە قايتسام.

بۇ دەمدىتى ھويلايۇ ئارام
دىلنى قەسەپ قىلدى بىئارام.
يوق بۇ يەردە ئازادىچىلىك،
بارچە ئۆيلەر قاراڭغۇ ــ كىچىك.
زەردار يۇتۇپ بۇ ئۆيلەر ئارا
بولۇرمەنمۇ جېنىمدىن جۇدا.

مېفىستافېل

ئۆگىنىشتە، دوستۇم ھەممە گەپ،
بوۋاقلارمۇ كۆز ئاچماي، دەسلەپ
تاپالمايدۇ ئانا كۆكسىنى،
ئۆزگەرتىش تەس ئادەت كۈچىنى.
سىزمۇ قويغاچ ئىلىمگە كۆڭۈل،
ئۇندىن سىزنى ئايرىماق مۇشكۈل.

تالىپ

ئىنتىلەتتىم جان دەپ بىلىمگە
كۆنەلمىشىم مۇمكىنمۇ بىراق؟

مېفىستافېل

قىزىقسىز قايسى ئىلىمگە؟
قايسى ساھە سىزگە ياخشىراق؟

تالىپ

ئىستەكلىرىم چەكسىز، بىپايان،
ھەر ساھەنىڭ ئالىمى بولسام.
يەر، سۇ، ھاۋا، تەبىئەت، ئاسمان،
بارلىقنىڭ سىرىنى ئاچسام.

مېفىستاۋېل

بەكمۇ توغرا، بەكمۇ خوپ نىيەت،
ئەمدى زۆرۈر قىلماقلىق ھەرىكەت.

تالىپ

كۆڭلۈمدىكى نىيىتىم ئۈچۈن
بارلىقىمنى بېغىشلاي پۈتۈن.
دەم ئېلىش كۈن، تەتىلدە گايى
ئويناپ ئالسام يوقمۇ گۇناھى؟

مېفىستافېل

ئۆتكۈزمەك ھېچ پۇرسەتنى بىكار،
ئىلىم ئېلىشتا مۇشەققەتمۇ بار.
ئالىم بولماق ئۈچۈن مۇكەممەل،—
مەنتىق ئىلمىنى تۇنگىلىڭ ئەۋۋەل.

ئۇ ئەقىلغا ئەڭ ياخشى مەلھەم،
ئۆگىتىدۇ ئىنتىزامغا ھەم.
سىزدىكى بۇ ساددا تەپەككۇر
ئۆگەنگەنچە توغرا يول تاپۇر.
شۇ چاغقىچە بولسا ئاددىي ئىش
نەزەرىڭىزدە ئىچمەك ۋە يېمەك،
خاتا قىلغان ئىكەنسىز دېمەك،
زۆرۈر ئۇنى توغرا ھېس قىلىش.
بار بۇ يەردە پەقەت ئۇچ ھەرىكەت
بار سۈبيېكتىپ ۋە پىرىدىكەت.
ئىنسان ئەھلى خۇددى دەستىگاھ،
دەستەك. پىچاق باردۇر ئۇنىڭدا،
باردۇر ھەمدە ئارقاق ۋە ئۆرۈش،
مېڭىنى باغلار بىر يىپ بىر يۈرۈش.
ئايان بولغاچ ئۇشبۇ ھەقىقەت،
پەيلاسوپقا كېلىدۇ نۆۋەت.
ئۇنىڭدا بار تەرتىپلىك پىلان،
ئۆگىتىدۇ بىرمۇ بىر ئوبدان:
بىرىنچى ۋە ئىككىنچى نېمە،
ئۇچىنچى ۋە تۆتىنچى نېمە.
قانچە قىلماڭ ئالەمنى بىراق،
قانچە سالماڭ ئۇنىڭغا نىگاھ،
بۇ تەپەككۇر ناملىق دەستىگاھ.
ھايات رەختتىن توقۇشتىن يىراق.
بىلمەك بولۇپ ئالەم سىرىنى،
بۆلەكلەرگە بۆلىدۇ ئۇنى،
جاندىن جۇدا قىلىدۇ ئۇنى،

توپلىغاندا ئۇنى بىر كۈنى،
تېپىپ بولماس تىرىك ئەسلىنى.
«تەبىئەتنىڭ ئادىتى» بۇ دەر،
ئۆز ئۈستىدىن كۈلۈپ كىمياگەر.

تالىپ

سۆزىڭىزنى چۈشەنمىدىم ھېچ.

مېفىستافېل

چۈشىنەرسىز تاكلا ياكى كەچ،
رېداكسىيە بەرگەچ تەبىرىن،
ھەم مۇرەككەپ تۈركۈملەش سىرىن.

تالىپ

ھېچ نەرسىنى ئۇقمىدىم، راست سۆز.
باش ئايلىنىپ، چىكىقالماقتا كۆز.

مېفىستافېل

بەلنى مەھكەم باغلاڭ بۇ ئىشقا،
ئوقۇڭ ئاندىن مېتافىزىكا.
تولۇق بىلمەك مۇمكىن ئەمەستۇر،
تىرەن ئىكەن دېسىڭىز بەستۇر.
سىلىق سۆز كۆپ ھەر ھالەتكە ماس،
مۇشەققەتتىن بولماقتا خالاس.

لېكىن دەسلەپ ئالغاندا بىلىم،
قەتئىي تەرتىپ - قائىدە لازىم.
لېكىن شۇنى ئۇنۇتماڭ پەقەت،
دەرس ئېلىڭ كۈندە بەش سائەت.
قوڭغۇراقنى چېلىشتىن بۇرۇن،
ئېلىڭ ئالدىن سىنىپتىن ئورۇن.
بىر مەسلىھەت — باشلانماستىن دەرس،
قوللانمىغا تاشلاپ قويۇڭ كۆز.
ئېيتالمايدۇ موللىكىز ھەرگىز،
قوللانمىدىن تاشقىرى بىر سۆز.
ئېرىنمەستىن لېكىن دەپتەرگە
يېزىڭ موللا ئېيتسا نېمىنى.
گويا ئۇلۇغ ساماۋى بىر كۈچ،
سۆزلىگەندەك ھەدىس شەرھىنى.

تالىپ

مەن ئەزەلدىن يېزىشقا خۇشتار
يېزىپ ئالاي قالدۇرماي بىر خەت.
پۈتۈلگىنى قەغەزگە تولۇق،
ساقلىنىدۇ يوقالماي پەقەت.

مېڤىستافېل

خوش، كىرىسىز قايسى بۆلۈمگە؟

تالىپ

ھوقۇق ئانچە ياقماس كۆڭلۈمگە.

مېفستافېل

بەللى! بولۇڭ بۇ پەندىن ذېرى ــ
توپ ـ توپ قەغەز، يوق ئۆزگە چارە.
كونا قانۇن ئەقىدىلىرى
گويا ئۇدۇمدىن قالغان بىچارە.
بەش ـ ئون ئەۋلاد يـاشار گاھ قانۇن،
بىراق دەۋر توختىمايدۇ ھېچ.
قىلسا بىر چاغ قانۇن ئادىل ئىش،
كۆلپەت بىلەن ئالماشقان بۇگۈن.
تىرىكلىكنىڭ قانۇنى ئۆزگە
بىراق ئۇنى ئىلىشماس كۆزگە.

تالىپ

قانۇنشۇناس بولمىقىم مۇشكۈل،
يوقتۇر مەندە ئاڭا ئىشتىياق،
ئىلاھىيەت ئىلمى ياخشىراق.

مېفستافېل

ھەرگىز سۇنماڭ بۇ ئىلىمگە قول!
ئۇ مىسالى پايانسىز ئورمان،
ئادىشىدۇ كىرگەن بىگۇمان.
مەن كۆرسىتەي سىزگە توغرا يول:
نېمە دېسە ــ ئالدىسا موللا،

ئىشىنىڭ ۋە تەكرارلاڭ ئۇنى.
شەك كەلتۈرمەڭ ئۇنىڭغا ئەسلا،
دەرد تارتمايسىز بىلىسىڭىز شۇنى.
سۆزنى ئەستە تۇتۇڭ، توغرا يول
باشلار سىزنى ئىشەنچ قەسرىگە.

تالىپ

توغرا، ئەمما ھەربىر سۆز ئىگە ــ
ئۆز مەزمۇنى ــ مەنە ئەسلىگە.

مېفىستافېل

مەنە ئىزدەش ــ بىھۇدە مېھنەت،
ئاڭا يوقتۇر ئەسلا زۆرۈرىيەت.
سىلىق سۆزلەر تېپىلسا ئەپلەپ ــ
مەنىسىزمۇ تۈزسە بولۇر گەپ.
قۇرۇق سۆزنىڭ ئۆزىدىن دائىم
نەزەريە يارىتار ئالىم.
سۆزنى لازىم مۇقەددەس بىلىش،
ياخشى ئەمەس ئۇنى رەت قىلىش.

تالىپ

سوئال سوراپ چارچىتاسام سىزنى
كەچۈرەرسىز ئەلۋەتتە مېنى.
ئىلاھىيەت بولمىسا ئەگەر،

بولاتتىمۇ تىنابەت ئىلمى؟
ئۈچ يىل ئىكەن ئوقۇش مۇددىتى،
ئۈچ يىل ئانچە كۆپ ئەمەس، پەقەت —
ئەستايىدىل قىلسامىلا ھەربىرىكەت
نەسىپ بولۇر بۇ پەن ھېكمىتى.

مېفىستافېل

(چەتكە قاراپ)

بۇ موللىلىق تەگدىغۇ جانغا،
ئايلانغۇم بار يەنە شەيتانغا.

(تالىپقا قاراپ)

نېمە زادى تىنابەت دېمەك،
ئاسان بۇنىڭ تەكتىگە يەتمەك،
ئالەم ئارا بولسا قانچە سىر،
ھەممىسنى ئۆگىنىڭ بىر - بىر.
ئاندىن ئۇنى تاشلاپ قويۇڭ، بەس،
ساق مېڭىنى بۇزۇۋىش شەرت ئەمەس.
نېمە سىزگە لەزىزدۇر بۇگۈن،
ئۇنى تېتىش لازىم سىز ئۈچۈن.
ئۆزگە غەمنى تامام ئۇنۇتۇڭ،
تەۋەككۈلىنىڭ پېشىنى تۇتۇڭ.
كېلىشكەنسىز، كۈچكە لىق تولۇق،
تېخى ياشسىز، قەلبى يالقۇنلۇق.

كىم ۋىقار*نى ئەيلىسە كەسىپ،
ئۇ ئەل ئارا ھۆرمەتكە نەسىپ.
قويۇق دانىش كىتابىن يېپىك،
ئايالالارنىڭ يېنىغا چېپىك.
سىز ئۇلارغا بولۇڭ خەۋىدار،
كۆزىكىزده ئەڭ زور دورا بار.
جانانلارنىڭ ئاھ ـ پىغانىغا،
ئارا تۇرۇڭ ئۇلار جېنىغا.
بولۇپ گويا كەمتەر كەمىنە،
گويا غەيرىي ئويدىن يېگانە.
كېسەلگە سىز كېلىپ يېقىنراق،
يۈرىكىگە قويارسىز قۇلاق.
شۇ دادىللىق، ھەييارلىق بىلەن،
تەكشۈرىسىز قىلماستىن پىسەنت.
ئاخىر يۇمشاق كۆكرىكىنى ئۇ،
تۇتار نەھان قىلىپ گەۋدە بەنت.

تالىپ

بۇ ـــ باشقا گەپ! ئۆزى نەق ئامەت!
ئاشار ئىشقا بۇ ساز مەسلىھەت.

مېفىستافىل

نەزەرىيە ـــ قاخشال بىر كۆتەك،
ياشنار ھايات دەرىخى ئەبەد.

---

* ۋىقار ـــ مەغرۇرلۇق.

تالىپ

سۆزىڭىزدىن يوقالدى ھوشۇم،
ئوڭۇمۇ بۇ ۋە ياكى چۈشۈم.
رەھمەت سىزگە، يەنە كېلىمەن.

مېفىستافېل

كېلىڭ، بەكمۇ خۇرسەنت بولىمەن.

تالىپ

ئېغىر كۆرمەي ــ بەلكى بىرەر سۆز
دەپتىرىمگە يېزىپ بېرەرسىز؟
قۇرۇق كەتمەي دەرگاھىڭىزدىن.

مېفىستافېل

مەيلى، بولسۇن خاتىرە بىزدىن.

(تالىپنىڭ دەپتىرىگە يازىدۇ)

تالىپ

(ئوقۇيدۇ)

Éritus sicut dei scientes bonum et malum*

(تەرجىمە قىلىپ چىقىپ كېتىدۇ)

* ياخشىلىق ھەم ياماننىڭنى خۇددى تەڭرىدەك بىلىدىغانسىز.

مېفستافېل

يىلاننىڭ سۆزىدىن ئەسلىسەڭ ئەگەر،
تەكرى مانەنتلەكتىن* قالمىغاي ئەسەر.

(فائۇست كىرىدۇ)

فائۇست

خوش، نەگە جۆنەيمىز؟

مېفستافېل

خالىساڭ نەنى.
بۇ كىچىك ئالەمنى ۋە چوڭ ئالەمنى.
بۇ دەرس سىرلارنى ئاچىدۇ پۈتكۈل،
بېغىشلار ساڭا زوق، تۈيۈلماس مۈشكۈل.

فائۇست

ۋە لېكىن ساقالغا قارا، بەك ئۇزۇن،
مۇناسىپ ئەمەسمەن زوق ـ شەۋق ئۈچۈن.
شۇ شادلىق پەيزىگە بولماقتا نائىل،

*مانەنت ـــ ئوخشىشى، تەڭدىشى.

مەن ئۇچۇن چەبدەسلىك، تېتىكلىك كەمچىل.
شاد ـ خۇرام ئۇلپەتلەر ئارا مەن تەھقىق،
خۇدۇمنى يوقتىپ قويمىقىم ئېنىق.

مېفىستافېل

ياشاشقا ئۆگىنىش ئانچە تەس ئەمەس،
شەرت شۇكى ـــ ئۆزۈڭگە ئىشەنچ بولسا بەس.

فائۇست

بۇ قانداق سەپەردۇر بەكمۇ غارايىپ؟
ھارۋا يوق، ئاتمۇ يوق، ھارۋىكەشمۇ يوق.

مېفىستافېل

ھە، مانا يېپىنچام، ئۇنى كەك يېيىپ،
ھاۋاغا ئۇچىمىز، كۆكلۈك بولسۇن توق.
ۋە لېكىن چىن پۈتكىن، ئارتۇق بىر تۈگۈن،
مالاللىق كەلتۈرەر ئۇچماقلىق ئۇچۇن.

مەندە بار ئۇچۇشقا ئوت بىلەن ھاۋا،
ئۇچارمىز، ۋەزنىمىز شامالدەك بولسۇن.
قۇتلۇق بولسۇن ساڭا يېڭى بۇ دۇنيا،
يېڭى ھايات ساڭا مۇبارەك بولسۇن!

لىيىپسىگدىكى مەيخانا

كەيپ ـ ساپا قىلىۋاتقان ئۇلپەتلەر

فراش

ھېچكىم ئىچمەس، دېمەك، كۈلكە ئوشۇقچە،
ھېچكىمگە شادلىقنىك يوقتۇر ھاجىتى؟
تۇرقىدىن شۇنچىلىك راۋۇرۇس يىگىتلەر
ئولتۇرار، ئىۋغان ئاندەك ھالىتى.

براندېر

كۈلمىسە يىگىتلەر، ئۆزۈك ئەيىبلىك،
كۆرسىتىپ بەرمىدىك بىرەرمۇ قىلىق.

فراش

(ئۇنىك بېشىغا بىر ئىستاكان ھاراقنى قۇيۇۋېتىدۇ)

ھە، مانا ئەمىسە!

براندېر

ھەي توڭگۇز، ئىپلاس!

فراش

سەن قىلىق سوربىدىك، بېجىردىم خالاس.

زىبىل

بەس، توختات ماجىرانى! كىم قىلسا جېدەل،
مۇشت يەيدۇ مېنىڭدىن، ئېيت، ھەممىڭ غەزەل!

ئالتمەيپر

نېمانچە توۋلايسەن، قۇلىقىم پۈتتى،
ئۇچ قەۋەت پەردىسى يىرتىلىپ كەتتى.

زىبىل

باس ئاۋاز دېيىشەر سەن بۇنى بىلسەڭ،
ھېساب ئەمەس ۋارقىراپ تام تىترەتمىسەڭ.

فىراش

ناخشا خۇش ياقمىغان چىقسۇن تالاغا،
تا - رى - راي - راي!

ئالتمەيپر

تا - رى - راي - راي!

فراش

هه، مانا، ئاۋازلار ماس كەلدى راسا.

(ناخشىنى داۋاملاشتۇرىدۇ)

«ئېيتىڭا، مۇقەددەس رىم ئىمپېرىيىسى
گۈمران بولدىمۇ، بارمۇ دۇنيادا؟»

برانديز

قويساڭچۇ، ئۇنىڭدەك سياسىي كۆينى،
بىمەنە كۆي يوقتۇر بۇنداق زىيادە.
تەڭرىگە مىڭ مەرتە قىلغىنىڭ شۈكۈر،
ھەشەمسىز سالامەت تۇرۇپسەن ھامان.
سېنىڭدە ئىمپېرىيە تەشۋىشى يوقتۇر،
ئارزۇ ۋە مەقسىتىڭ ئۆزگىدۇر تامام.
ئەمەسمەن مەن ھەرگىز شاھ ياكى خاقان،
ئەمەسمەن كاتىپى ئىمپېرىيىنىڭ.
كۆپچىلىك قاتارى مەن ئاددىي ئىنسان،
مەن مەستمەن ــ خۇش كەيپ، مەي ئىچتىم پەقەت.
ۋە لېكىن باشلىقسىز چىقار ئىش ئىزدىن،
شۇنىڭغا لازىمدۇر پاپا بىز ئۇچۇن.

فراش

(ناخشا ئېيتىدۇ)

ئۇچ، بۇلبۇلۇم، جان بۇلبۇل،

ئۆرله ئاسمانغا.
سالامىنى يەتكۈزگىن
سۆيگەن جانانغا.

زىبىل

جانانلارغا نېمە بار؟
ئۇلار نە ھاجەت!

فراش

بۇرادەرىم، بۇنچىلىك
بولما بىشەپقەت.

(ناخشىنى داۋاملاشتۇرىدۇ)

ئىشكىنى ئاچ، يار كەلدى،
ئەي، ساھىبجامال.
تاڭ ئاتتىيۇ يار كەتتى،
ئەمدى قۇ[illegible] سال.

زىبىل

مەنسۇپمۇ جانانغا شۇنچىلىك شەرەپ؟
قىلىپسەن جان پىدا نېمانچە ئاڭا؟
ئايانداۋۇر ئۇلارنىڭ كىملىكى ماڭا،
ھەممىسى ئالدامچى، تامام بىۋاپا.

گەر يولغا ئاتلانسا مەن سۆيگەن بەرنا،
يولۇقسۇن تىكە بوپ ئۇنىڭغا شەيتان.
ئۆچكە بوپ كۆرۈنۈپ بەرسۇن ئۇ سالام.
قىلسۇن ھەم مەرەپ خەيرلىك ئاخشام،
كۆڭلى پاك يىگىتكە ئۇ بىگانىدۇر،
ئاقچە ئالە قىلما ــ باقماس تاش يۈرەك.
ئاڭا تەزىم قىلغان نەق دېۋانىدۇر،
دېرىزىسىن ئۇرۇپ سۇندۇرماق كېرەك.

بىر اندىر

(جوزىنى مۇشتلايدۇ)

بىر تەكلىپ بار، جانابلار، دىققەت!
مەن تۇرمۇشتىن خېلى خەۋەردار.
بۇندا بارچە ــ ئەھلى مۇھەببەت،
بۇ يىگىتنى نىشانلاش بىكار.
يېڭى ناخشا بار مانا مېنىڭدە،
نەقراتىغا جور بولسۇن ھەممە.

(ناخشا ئېيتىدۇ)

تۇلۇم چاشقان ماينى يەپ
راسا تويۇپتۇ.
خۇددى دوكتور لېيۇتېردەك
قورساق قويۇپتۇ.
خېنىم بىر كۈن مەرگۈمۇش

تاشلاپتۇ ئاستا.
ھالسىز ئىمىش چاشقانمۇ
ئاشقتەك خەستە.

ھەممە

ئاشقتەك خەستە.

براندېر

ئۆزىن ھەر يان ئۇرۇپ ئۇ
چېپىپتۇ ھەر ياق.
ئىچىن زەھەر ئۆرتەپتۇ
ئۇندىن بەتتەرراق.
كۆلچەكلەردىن ئىچىپ سۇ
چۆرگىلەپتۇ غىر - غىر.
ناله قىلىپ يىغلاپتۇ
ئاشقتەك دىلگىر.

ھەممە

ئاشقتەك دىلگىر.

براندېر

ئاشخانىغا كىرىپ ئۇ،
ئاندىن ناگىھان —

ئوت ئالدىغا كېلىپلا،
يىقىلدى بىجان.
خانىم قاھ ـ قاھ ئۇرۇپتۇ:
«ئەجەبا، نىھال!
قاراڭ، شورلۇق تۇغىشتى
ئاشىقىڭ بىھال!»

ھەممە

ئاشىقىڭ بىھال.

زىبىل

ئەجەب، شۇمۇ كۆي بوپتو...
چاشقانغا ئوغا بېرىپتۇ،...
چۆچەكمۇ بۇ، ھېكايە؟

برانديو

ئۇقىسىڭىز ئۇ زامان ـ زامانىدىن
شۇ چاشقاننى قىلار ھىمايە.

ئالتىمەيىر

ھەيران بولماڭ ھەرگىز بۇرادەر
ئاڭلىغاندا ناخشا سۆزىنى،

ئەپسلىكنىڭ سېھرى تۈپەيلى،
شۇ چاشقاندەك سەزدى ئۆزىنى.

(فائۇست ۋە مېفىستافېل كىرىپ كېلىدۇ)

مېفىستافېل

مانا كەلدۇق، ئاۋۋال مەن ساڭا
كۆرسىتىمەن بۇ مەيخانىنى.
كۆرۈپ كەيپ ـ ساپانى بۇندا،
ئىشتەرسەن نەغمە ـ ناۋانى.
مەنىلىك گەپ پەيزىنى سۈرۈپ
مەي ئىچىشپ كۈلەر شادىمان، ـــ
ئۆز قۇيرۇقى بىلەن ئويىنىشپ،
يايىرىغاندەك مىسالى ئاسلان.
ئۇلار بىلمەس قايغۇنى، غەمنى،
باش ئاغرىقى بولمىسا بولدى.
قاۋاقخانا ئىگىسى مەينى،
نېسى بېرىپ تۇرسىلا بولدى.

براندېر

ئۆزگە يۇرتلۇق مېھمانلار قاراڭ!
بەلكى كەلگەن ھازىرلا ئۇلار،
چۈنكى بىرى قالغاندەك ھاڭ ـ تاڭ.

فراش

گېپىڭ توغرا، كەلگىنىدى بۇلار
لېيپسىگ بولسا، ئالقانچىلىك يېرى،

ئادەملىرى تامامەن ئۆزگە.
بۇ يەرلىكنى تەس ئەمەس تونۇش،
بىر قاراشتا تاشلىنار كۆزگە.

زىبىل

نەدىن كەلگەن ئۇلار، زادى كىم؟

فراش

مەن ئۇلارغا ئىككى قەدەھ مەي—
سۇنسەمەن ـ دە، تەمكىن ـ تېنىمەي،
قويماي سوئال، ئەسلى زاتى كىم!
مەرتىۋىلىك كىشىلەر بەلكىم،
قاراشلىرى مەغرۇر، بىپەرۋا.

برانديې

ئۆتۈپ كەتكەن ساختىپەز ئۇلار.

ئالتمەيېر

بۇ توغرا گەپ!

فراش

ئالدىرىماڭ ئەسلا،
مەن سىنايمەن شاھىتتۇر خۇدا.

مېفستافېل

(فائۇستقا)

قارا، شەيتانغىمۇ پەرۋا قىلمىسىماس،
گېلىدىن سقساڭمۇ قالماپ قويۇشماس.

فائۇست

سالام، ئەي جانابلار!

زىبېل

سالامەت بولۇڭ!

(مېفستافېلغا كۆز قىرىنى تاشلاپ، ئۆز-ئۆزىگە)

ئاقساق ئىكەن بىر پۇتى بۇنىڭ.

مېفستافېل

مۇمكىنمۇ قوشۇلساق بىزمۇ سۆھبەتكە؟
بۇندا ياخشى شاراب تېپىلمىسا ھەم
خۇشالمىز ئۇچراشقان ياخشى ئۇلپەتكە.

ئالتمەيېر

تاۋىكىز نازۇكتەك قىلار، مۆھتەرەم.

فراش

ئېھتىمال سىز كېچە رىپياختا قونۇپ —
گەنس تەنتەككە ھەمدەم بولغانسىز؟

مېفستافېل

تاپتىڭىز، شۇ بۇگۈن سۆزلەشتۇق قېنىپ،
سوربدى سىزنى تۇغقان ئىكەنسىز.
يادىمدىن چىقىپتۇ، قاراڭ، ئەزىزىم،
سىزگە يوللىغاندى سالام ۋە تەزىم.

(فراشقا تەزىم قىلىدۇ)

ئالتمەيىر

(پەس ئاۋازدا)

بابلىدىغۇ!

زىبىل

ياماڭ ئىكەن ئۇ، بەللى!

فراش

ئالدىراپ كەتمىسۇن، تېتىيمەن ھېلى.

مېفستافېل

بىز بۇ يەرگە قويغاندا قەدەم،
ناخشىڭىزلار يالغۇنغان بەك ساز.
بۇ ناخشىغا ئەپلىك جاي ئىكەن،
جارانلارىكەن بۇ يەردە ئاۋاز.

فراش

ناخشا ئېيتىپ، چالالامسىز ساز؟

مېفستافېل

ھەۋەس كۈچلۈك، قابىلىيىتىم ئاز.

ئالتمەيېر

كۈيلەپ بېرىڭ.

مېفستافېل

مەيلى، مەرھەمەت.

زىبېل

شەرت شۇ، يېڭى بولسۇن كۈي پەقەت.

مېفستافېل

بىز كەلگەن يۇرت ــ بىلىمسىز ئىسپان،
ئۇ يۇرت شاراب ۋە ناخشىلارغا كان.

(ناخشا ئېيتىدۇ)

«بولغانىكەن بىر كارۋۇل
دوستىكەن بۇرگە».

فراش

بەلەن گەپ ــ كارۋۇلغا جۇپ ئىكەن بۇرگە،
لايىق يوق كارۋۇلغا بۇنىڭدىن ئۆزگە.

مېفستافېل

(ناخشىنى داۋاملاشتۇرىدۇ)

«بولغانىكەن بىر كارۋۇل
دوستىكەن بۇرگە.
ياشايدىكەن بەك خۇشال
ئىككىسى بىرگە.
دانا كارۋۇل چاقىردى
سەيىپۇڭنى بىر كۈن،
لىباس تىك دەپ ۋارقىرىدى
بۇرگىــجان ئۇچۇن».

براندېر

ئېيتتىش شەرت بۇيرۇقتا شۇنىمۇ قوشۇپ:
سىلىق، ساز كىيىنسۇن بۇرگىباي جاناب.
گەر بىرەر يەرلىرى قالسا پۇرلىشىپ،
سەيپۇك بېشى بىلەن بېرىدۇ جاۋاب.

مېفىستافېل

(ناخشىنى داۋاملاشتۇرىدۇ)

مانا بۇرگە ئۇستىدە
شاھانە لىباس.
بېلىدە زەر قىلىچى
سەركەردىگە خاس.
كۆكسىدە نىشان قاتار،
مىنىستىر ئېتى.
سارايدا بار مەنسەپدار —
بۇرگە ئەۋلادى.
سۇرۇپ بۇرگە ھۆكمىنى،
يايرىدى ھەردەم.
كارۇلنىڭمۇ بەدىنى
بولدى ئاڭا يەم.
قالدى كارۇل ئامالسىز
كەتمەككە قېچىپ.
ئەمما بىز — خەلق بۇرگىنى
تاشلايمىز يانجىپ.

هەممە

(خۇشاللىق بىلەن)

ئەمما بىز ــ خەلق بۈرگىنى
تاشلايمىز يانجىپ.

فراش

بۇ نەقەدەر ساز ناخشا! مەنىلىك تازا!

زىبىل

بارلىق بۈرگىلەرگە شۇ بولسۇن جازا!

ئالتمەيىر

ياشىسۇن ئازادلىق! ياشىسۇن شاراب!

مېفىستافېل

ياخشى مەي بولغاندا بۇ يەردە شۇ دەم
ئازادلىق ھەققىدە ئىچەتتىم مەن ھەم.

زىبىل

بۇ تۆھمەت! نەدە بار بۇنداق ياخشى مەي!

مېفستافېل

مەيخانا ئىگىسى قالمىسا رەنجىپ،
مۇمكىنكى بىر ياقتىن چىققان شارابنىڭ
بولاتتى تەمىنى كۆرۈشكە تېتىپ.

زىبېل

كۆرستىڭ، تارتىنماڭ، مانا مەن تەييار!

فراش

مەن ھاراق تەمىنى بىلمەيمەن، شۇڭا
تويغۇچە سۈمۈرۈپ ئىچمىسەم بىكار.
تولدۇرۇڭ، سەزمەككە ئۇنىڭ كۆچىنى
بىرنەچچە ئوتلاشلار قىلماس ماڭا كار.

ئالتمەيېر

(پەس ئاۋازدا)

ھە، بۇلار رېيىندىن كېلىشكەن، تاپتىم!

مېفستافېل

بىر تال بۇرغا تېپىڭ.

براندېر

ئېمىگە لازىم؟
ۋە ياكى بوچكىسىز بارمۇ تالادا؟

ئالتمەيېر

ئەسۋابىنىڭ ھەممىسى ئاۋۇ قۇتىدا.

مېفىستافېل

(بۇرغىنى ئېلىپ فراشقا)

سىز ئۇچۇن شارابىنىڭ قايسىسى كېرەك؟

فراش

شارابىنىڭ كۆپ خىلى بارىكەنىدە ئېمەك؟

مېفىستافېل

مەرھەمەت، بۇيرۇڭ سىز كۆڭۈل تارتقانىنى.

ئالتمەيېر

(فراشقا)

ئالدىرىما، ئېيىت ئۆزۈڭ لازىم تاپقانىنى.

فراش

مەن ئۇچۇن رېيىنىڭ شارابى زۆرۈر،
ئۆز يۈرتىنىڭ شارابى بېغىشلار ھۆرمۈر.

مېفىستافېل

(فراش ئۇلتۇرغان جايدىن ئۇستەلنى تېشىپ)
تۆشۈكنى ئەتمەككە كېرەك بىرئاز مۇم.

ئالتمەيېر

بۇ ئادەم — كۆرمىمىز، ئەپسۇنگەر چوقۇم!

مېفىستافېل

(براندېرغا)

سىز ئۇچۇن قايسىسى؟

براندېر

شامپاندىن بولسۇن،
مەۋج ئۇرۇپ. تورۇس تامان ئېتىلسۇن.

(مېفىستافېل بۇرغىلايدۇ، مېھمانلاردىن بىرى مۇم بىلەن
تۆشۈكلەرنى بېكىتىپ تۇرىدۇ)

ئۆزگه يۇرت ئىنئامىن رەت قىلمىپ ،ۇلماس،
يىراق ئەللەردىنمۇ كېلىدۇ ساۋاب.
فرانسۇز نېمىشقا گەرچە دوست ئەمەس،
ۋە لېكىن ئالمىشىپ تۇرىدۇ شاراب.

زىبىل

(يېنىغا مېفىستافېل يېقىنلاپ كەلگەندە)

شېرىنى بولسىكەن ــ ئەلۋەتتە بىزگە،
ئىچىشكە قېرىنداشچە ئاچچىقراق شاراب.

مېفىستافېل

(بۇرغىلايدۇ)

تاكەي شارابىدىن قۇيىمەن سىزگە.

ئالتمەيېر

كۆزۈمگە بىر قاراڭ، مۆھتەرەم جاناب،
گوللىماق بولدىڭىز بىزنى سىز، ئايان!

مېفىستافېل

قويۇڭا، ئاخىرى ئەمەسقۇ ئاسان
مۇشۇنداق قەدىرلىك زاتلارنى ئالداش.

هه، قېنى، ئىستەكنى قىلمىغلار بايان،
قۇيماقلىق ــ بىزدىندۇر، سىلەردىن ــ تالاش.

ئالتىمەيبر

شەرت شۇكى، تېز بولۇڭ! ئۆرتەندى بۇ جان.

مېفىستافېل

(سىرلىق ھەربكەتلەر بىلەن)

تەكتە شەربەتلىك ئۈزۈم،
تەكنىڭ تاللىرى ئۇزۇن.
مەي ئانىسى ياغاچتۇر،
ياغاچ مەيلىك چاناشتۇر.
خالىسام ئەگەردە مەن
بۇ ياغاچ كۆرسىدىن ھەم
چەشمە بولۇپ چېچىلىپ،
چىقىۋسى مەي ئېتىلىپ.
مۆجىزىگە باي ئالەم،
بىرلا مۆجىزە بۇ ھەم.
قاپقاقلارنى ئېچىپ تېز،
ھە، مەرھەمەت، ئىچىڭ سىز.

ھەممە

(تۆشۈكلەردىن مۇمنى چىقىرىشىدۇ، ھەممىسىنىڭ
خالىغان شارابلىرى ئىستاكانلارغا قۇيۇلىدۇ)

بەختلىك كۈن بارمۇ بۇنداق!
مەي ئاقار بولۇپ بۇلاق!

مېفىستافېل

قالدۇرماستىن ئىچىڭلار زەررە،
تۆكۈلمىسۇن بىر تامچە يەرگە.

(يەنە بىر ئىستاكاندىن ئىچىشىدۇ)

ھەممە

(ناخشا توۋلىشىدۇ)

كارکىراپ، چىرقىراپ، يايراپتىمىز بىز،
چىققاندەك ساسلىققا بەشىۋزچە توڭگۈز.

مېفىستافېل

(فائۇستقا)

ئازادلىق ۋەسلىگە يەتتى، كۆر، ئىنسان.

فائۇست

كېتەيلۇق، كۆكۈلگە تەگدى بۇ ماكان.

مېفىستافېل

ئالدىرىما. بۇلارنىڭ ھايۋانلىق خۇيى —
پۈتۈن كورکى بىلەن بولسۇن نامايان.

(زىبىل ئېھتىياتسىزلىقتىن مەينى تۆكۈپ قويىدۇ،
مەي تۆكۈلگەن يەردىن ئوت كۆتۈرۈلىدۇ)

زىبىل

ئوت كەتتى! دات، ياردەم! دوزاخ ئوتى بۇ!

مېفىستافېل

(دۇئا ئوقۇيدۇ)

تىنچلان، تېز ئۆچكىن قەدىردان ئاپەت!

(ھەممىگە)

بۇ پەقەت ئەرسات* ئەلەكسىغۇ!

زىبىل

بەس قىل، ئەي جادۇگەر، چاقچاقنى توختات،
بولمىسا ئۆزۈڭگە تاپسەن كۈلپەت.

* ئەرسات — ئىسلام دىنىدا ئېيتىلىشىچە: قىيامەت قايىم بولغاندا جىمىكى ئادەمزات تىرىلىپ توپلانغان قورقۇنچلۇق دەشت. قىيامەتگاھ.

فراش

يەنە بىر تەكرارلاپ كۆرگۈنچۇ، قېنى!

ئالتمەيىر

ۋاقتىدا كېتىۋال، بولمىسا، سېنى...!

زىبىل

قانداق جۈرئەت قىلدىڭ، ئەپسۇنگەر رەزىل
بۇ يەردە بىز بىلەن قىلماقتا ھەزىل؟

مېفىستافېل

جىم بول، ھەي ئوپقان!

زىبىل

تىلىڭنى تارت، چۆلاق سۈپۈرگە!
كېرەكمۇ يا ساڭا بىر ـ ئىككى تۈرتكە!

برانديىر

ھېلى مۇشتىمىزنى سىناپمۇ كۆرەر!

(ئالتمەيىر بىر تال مۇم قاپقانى سۇغۇرىدۇ ـــ
تۆشۈكتىن يالقۇن كۆتۈرۈلىدۇ)

ئالتمەيير

ۋاي، دات! ئۆرتەندىم!

زىبىل

ئۇشلاك! جادۇگەر!
مۇكاپەت ئالىدۇ كىم تۇتسا ئەگەر!

مېفىستافېل

(بىپەرۋالىق بىلەن)

تىكشاپ جادۇ سۆزىنى،
تۇمان قاپلاپ كۆزىنى،
كۆرسۇن ئۇلار ئۆزىنى
ھەم بۇندايـۇ، ھەم ئۇندا.

(ھەممە بىر ـ بىرىگە ھەيرانلىق بىلەن قارىغانچە
تۇرۇپ قالىدۇ)

ئالتمەيير

ئەجەبا، مەن نەدە؟ قانداق گۈزەل باغ!

فراش

قارا بۇ تەكلەرگە، ئۈزۈملەرگە باق!

زىبىل

ھەر غۇزمەك ساپاقتىن ئۆزۈلمەس كۆزۈم!

براندېر

مانا نەق ئالتۇندەك بىر شىگىل ئۆزۈم!

(زىبىلنىك بۇرنىدىن تۆتىدۇ، باشقىلارمۇ شۇنداق قىلىدۇ ۋە پىچاقلىرىنى كۆتۈرۈشىدۇ)

مېفىستافېل

(بۇرۇنقى ھالەتتە)

تارقالسۇن كۆزلەرنى قاپلىغان تۇمان،
يادىڭىزدا قالسۇن شەيتانى ھەزىل.

(فائۇست بىلەن بىللە كۆزدىن يوقىلىدۇ، قالغانلار جاي - جايلىرىغا تارقىلىدۇ)

زىبىل

بۇ نە ھال!

ئالتمەيېر

ھەيرانمەن!

فراش

قولۇمدا بۇرۇن!

براندېر

(زىبېلغا)

مەن سېنىڭ بۇرنۇڭدىن تۇتقانمەن، زىبىل!

ئالتمەيبر

ئورۇندۇق بەر ماڭا، بۇ نېمە ئەھۋال، —
تېنىمدە زەررىچە قالمىدى ماچال.

فراش

چۈشەنمەي قالدىم مەن، زادى نېمە گەپ؟
قەيەردە ئىدىممەن؟ نە كۆردى كۆزۈم؟

زىبىل

قېنى ئۇ نەيرەڭ؟ تۇتۇۋالسام، ئەپلەپ
ئەدەبىنى بېرىپ قوياتتىم ئۆزۈم.

ئالتمەيبر

كۆردۈم — ئۇ بوچكىغا سەكرەپ مىندىيۇ
ئۇچۇپ كەتتى، ھەنۇز تىترەيدۇ تىزىم.

(ئۈستەلگە قاراپ)

تۆشۈكتىن مەي چىقتى، راست ئىدىمۇ شۇ؟

زىبىل

يوق گەپ ئۇ، ئالدىدى بىزنى مۇتتەھەم.

فراش

ئەمما مەن تۆشۈكتىن ئىچتىمغۇ شاراب!

براندېر

تەكزارچۇ؟ ئۈزۈمچۇ؟ يالغانمۇ بۇ ھەم؟

ئالتمەيبر

بار ئىكەن مۆجىزە، بۇ ساڭا جاۋاب.

ئالۋاستىنىڭ ئاشخانىسى

(كىچىككىنە ئوچاقتا يېنىۋاتقان ئوتقا چوڭ قازان ئېسىلغان، قازاندىن چىقىۋاتقان هوردا سىرلىق كۆرۈنۈشلەر ئەكس ئېتىپ تۇرىدۇ. چىشى مايمۇن قازانىنىڭ كۆپۈكىنى ئېلىپ، سورۇپ تۇرىدۇ. ئەركەك مايمۇن بولسا، ئوچاق بېشىدا بالىلىرى بىلەن ئىسسىنىپ ئولتۇرىدۇ. تام - تورۇسلارغا ئالۋاستىلارنىڭ ئەسۋابلىرى ئېسىلغان)

فائۇست ۋە مېفىستافېل كىرىپ كېلىدۇ

فائۇست

بىخۇدەمەن، كۆز تىندى، كۆڭۈل بىئارام،
ناھاتكى زۇلمەتگاھ بۇ ماكان تامام —
غەملەردىن بىگانە قىلار بېشىمنى.
ناھاتكى ئالۋاستى پىشۇرغان تائام،
ئوتتۇزغا قىسقارتار مېنىڭ يېشىمنى.
تەبىئەت ئۆزىلا قىلمىسا دەۋا،
بەرمىسە ئارزۇ ۋە ئارمانغا راۋاج.
دېمەككى غېمىمگە يوق ئىكەن شىپا،
دېمەككى يوق ئىكەن ھېچقانداق ئىلاج.

مېفىستافېل

سۆزلىرىڭ نەقەدەر ئادىلۇ ئاقىل
ياداۋدىن ئۆزگىمۇ شېپا بار ئەلۋەت.
ۋە لېكىن بۇ ئىشقا سەن ئەمەس ئائىل،
ئىشلەشكە بوينۇڭمۇ يول قويماس پەقەت.

فائۇست

ئۇ نېمە؟

مېفىستافېل

بىلگىنىكى، تەس كەلمەس بۇ ئىش يۈزدە - يۈز
بىھاجەت مانا بۇ ئىگىسىز تائام،
بىر پارچە يەر ئالغىن، باغ قىلغىن تامام.
ئىكىن ئەك، تەر تۆككىن كېچە ۋە كۈندۈز.
خىيال پەرۋازىنى تەرك ئەت مۇتلەق،
ئۆمرۈڭنى زېمىنغا باغلا تەلتۆكۈس.
بىر پارچە يېرىڭدە ئايلان دائىما
بول گويا ساپانغا قوشۇلغان ئۆكۈز.
تاك ئاتماي دالاغا تاشلىغىن قەدەم،
يىرگەنمە، كۈرەك ئال، ئوغۇتنى تۆككىن.
شۇندا سەن ھەتتاكى سەكسەن ياشتا ھەم
قايتىدىن ياشلىققا قايتىشىڭ مۇمكىن.

فائۇست

ماڭا بۇ پەس ھۇنەر كەلمەس مۇناسىپ،
مەن ئۇچۇن ئۆزگىچە سىر نېمە كېرەك.
تەلىپىم ھەممىمىز بىرگىدەك خىيالەت.

مېفىستافېل

ئۇنداقتا، دېمەككى ئالۋاستى كېرەك.

فائۇست

تاماقنى ئۆزۈڭلا پىشۇرساڭ بولار،
نە ھاجەت كەمپىرگە بۇندا ياللانماق.

مېفىستافېل

ئىقرارمەن، قولۇمدىن كەلمەس بۇ ھۇنەر،
مەن ئۇچۇن مىڭ كۆڭۈلۈك سېلىش ئاسانراق.
بۇ يەردە بىلىملا يەتمەيدۇ پەقەت،
كېرەكتۇر مىسلىسىز بەرداش ۋە تاقەت.
گىيا قاينىاپ، دورا بولغۇچە تەييار
كۆپ يىللار سەۋر قىپ كۈتمەكلىكمۇ بار.
بۇنچىلىك مۇشكۈل ئىش يوقتۇر ئالەمدە،
تاقەت قىلماققا ھېچ يەتمەيدۇ كۆزۈم —
شۇ سەۋەب يولنى ياخشى بىلسەممۇ،
دورا تەييارلاشقا ئاجىزمەن ئۆزۈم.

(مایمۇنلارنى كۆرۈپ)

قارىغىن بۇلارغا، قانداق بىئازار!
چۆرىسى مانا بۇ، ماۋۇ خىزمەتكار.

(مایمۇنلارغا)

ئانىڭىز قەيەرگە كەتتى بۇ دەمدە؟

هایۋانلار

بەزمىدىدۇر ئانىمىز،
تۈتۈپ شامال قوللىدىن.
ئۇچۇپ كەتتى موريدىن.

مېفىستافېل

ئېيتىڭلار، ئۇ كېلىدۇ قاچان؟

مایمۇنلار

قوللىرىمىز ئىسسىغان هامان.

مېفىستافېل

(فائۇستقا)

قانداق بۇ هایۋانلار یاقامدۇ ساڭا؟

فائۇست

بۇ خۇنۇك نەرسىنى كۆرمىگەنمەن ھېچ.

مېفىستافېل

كۆڭلۈمنى خۇش قىلىپ شۇلار بىلەنلا،
سۆھبەتلەر قۇرىمەن سەھەردىن تا كەچ.

(مايمۇنلارغا)

سورايمەن سىلەردىن، بېرىڭلار جاۋاب،
قازاندا نېمىلەر تۇرۇپتۇ قاينىپ.

ھايۋانلار

ھە، يارما قاينىتتۇق گادايلار ئۈچۈن.

مېفىستافېل

دېمەككى، دىلداشلار كۆپ ئىكەن بۇ كۈن.

ئەركەك مايمۇن

(مېفىستافېلغا يېقىن كېلىپ سۈركۈلىدۇ)

كەلگىنە، بىر رەت
ئويناپلى قىمار.
ئەگەر باي بولسام،
چۆنتىكىم تولار.
مۇنۇ كاللىمۇ
ئەقىللىق بولار.

مېفىستافېل

ئۇتقاندا قىماردا بولۇپ شاد ـ مەمنۇن.
ئۆزىنى تامامەن يوقىتار مايمۇن.

(بالا مايمۇنلار ئوينىشىپ، چوڭ بىر شارنى
ئۆينىڭ ئوتتۇرىسىدا دومۇلىتىشىدۇ)

ئەركەك مايمۇن

قولۇڭدا بالام،
مىسالى ئالەم ـــ
توپتۇر يۇمىلاق.
يالتىراق يۈزى،
ئىچى بوش ئۆزى،
بىر شىشە دۇر، باق.
بىر يەر نۇرەپشان،
بىر يەر زىمىستان.
ئويناشما بالام،
ئامانەت ئالەم،

خۇددى ئەينەكتۇر.
بول ئۇنىدىن يىراق،
تەگسەك قاتتىقراق،
سۇندى، دېمەكتۇر.

مېفستافېل

بۇ پەنجىرە نېمىگە كېرەك؟

ئەركەك مايمۇن

(پەنجىرىنى ئېلىپ)

خانىمزىغا كىرسە گەر ئۇغرى،
كۆرستىدۇ بىزگە بۇ روجەك.

(چىشى مايمۇننىڭ قېشىغا كېلىپ، ئۇنىڭ پەنجىرىدىن قارىتىدۇ)

ئۆيىمىزدە ئۇغرى بار، قارا،
سەن ئۇغرىنى كۆردۈڭمۇ، پەقەت
قىلالمىدىك ئېيتىشقا جاۋابىنى.

مېفستافېل

(ئوتقا يېقىنلىشىپ)

ماۋۇ كوزا نېمىگە كېرەك؟

ئەركەك مايمۇن

ئەي پەمسىز تەنتەك،
ئاجراتماق كېرەك
كوزا نېمە يۇ،
ۋە نېمە قازان.

مېفستافېل

قانداق جاۋاب بۇ
تەسىرسىز ھايۋان!

ئەركەك مايمۇن

ئەنە، كۆرسى، ئولتۇر مەرھەمەت،
سۈپۈرگە بار يەلپۈشكە پەقەت.

(مېفستافېلنى ئولتۇرغۇزىدۇ)

فائۇست

(ئەينەك ئالدىدا تۇرغىنىچە گاھ يېقىنلىشىپ،
گاھ يىراقلىشىپ تاماشا قىلىدۇ)

ئەجەبا، بۇ قانداق مۇنەۋۋەر تەلئەت—
سېھىرلىك ئەينەكتە بولغان نامايان؟

كەل، ماڭا قانات بەر، ئەمدى مۇھەببەت،
تېزلىكتە ئېلىپ ئۇچ شۇ پەرى تامان.
نەدىدۇر گۈزەللىك قۇتلۇق ماكانى،
يېقىنمۇ، يا ئالەم چېتىدىمۇ ئۇ؟
ۋە ياكى بۇ چىراي، خىيال تۇمانى،
شۇ تۇمان ئىلكىدە ئۆتەمدۇ مەڭگۈ؟
بۇ قانداق گۈزەللىك، تەپەككۇر بىلەن
ئۇنىڭغا تەڭ كېلىش مۇشكۈل ناھايەت.
ناھاتكى ئالەمدە بولسا شۇنداق تەن،
شۇنداق يۈز، شۇنداق لەۋ ۋە شۇنداق قامەت.

مېفىستافېل

بولمايچۇ، ئاخىرى تەڭرىنىڭ ئۆزى،
ئالتە كۈن تەر تۆكۈپ ئىشلىگەچ پەقەت
يەتتىنچى كۈن ئېيتتى «ئاپىرىن» سۆزىنى،
دېمەك، ئۆزىگىمۇ ياقتى بۇ خىلقەت①.
ھازىرچە سەن ئۇنى قىلغىن تاماشا،
تاپايكى مەن ساڭا شۇنداق بىرىنى.
ئۇنىڭ ۋىسالىغا يەتمەككە بىر رەت،
ئالەم يىگىتلىرى تىكسۇن جېنىنى.

(فائۇست هامان ئەينەككە تىكىلىدۇ، مېفىستافېل بولسا سۈپۈرگىنى ئويناپ. كۆرسىدا ئولتۇرۇپ سۆزىنى داۋام قىلىدۇ)

تەختتىمەن، قولۇمدا شاهانە هاسا،
شاهمەن، پەقەت تاج يېتىشمەس ئەمما.

① خىلقەت — يارىتىلىش، دۇنياغا كېلىش.

مايمۇنلار

(خىلمۇ خىل ھەرىكەتلەر بىلەن مېفىستافىلنىڭ يېنىغا كېلىپ
ئۇنىڭغا ئىككى پارچە بولۇپ كەتكەن تاجنى بېرىدۇ)

ماتا ساڭا تاج،
يامانتا ئىلاج —
كۆز ياش ۋە قاندۇر.

(قوپال ھەرىكەت قىلىپ تاجنى قولىدىن چۈشۈرۈۋېتىدۇ،
تاج چۆل ـ چۆل بولىدۇ)

تامام! ئۇ سۈندى!
ئىشىمىز ئەمدى،
ئاھۇ پىغاندۇر.

فائۇست

(ئەينەك ئالدىدا)

تامام بولدۇم، نەھال، ئوڭۇمۇ، چۈشۈم؟

مېفىستافىل

(مايمۇنلارنى كۆرسىتىپ)

يوقىلىپ بارماقتا مېنىڭمۇ ھوشۇم.

مايمۇنلار

بولسا بىر خۇش دەم
ھەتتا بىزدىن ھەم
چىقىدۇ مەنا.

فائۇست

يۈرىكىم يانماقتا بىر ئاتەش ئارا،
بەس. ئەمدى كېتەيلى، قالمىدى تاقەت.

مېفىستافېل

گەرچە بۇلار مايمۇن بولسىمۇ ئەمما
بەزى شائىرلاردىن مىڭ مەرتە ئەلا.
سەممىي سۆزلىشەر قۇرغاندا سۆھبەت.

چىشى مايمۇن قازانغا قاراشنى ئۇنتۇيدۇ، قازان قاينىپ تېشىشقا باشلايدۇ. موربىدىن يالقۇن كۆتۈرۈلىدۇ. دەھشەتلىك چىرقىراق ئاۋاز بىلەن ئوت ئىچىدە ئالۋاستى پەيدا بولىدۇ.

ئالۋاستى

ھاي ـ ھاي ـ ھاي!
ھاڭۋاقتى. شاللاق!

قازاننى قانداق
تاشۇردۇڭ ئەخمەق؟
كۆيدۈردۈڭ مېنى،
خەپ، توختا سېنى...

(فائۇست ۋە مېفىستافېلنى كۆرۈپ قالىدۇ)

بۇلار كىم ئەمدى؟
بۇ نېچۈك تەشرىپ؟
كىم سېنى قىلدى
بۇ يەرگە تەكلىپ؟
ئېيتمەن ساڭا
كەتكىن تېز چىقىپ.
ئۆرتەيمەن تامام
يالقۇنلار چېچىپ.

(قازانغا چۆمۈچ سېلىپ، ھەممىگە ئوت چاچىدۇ،
مايمۇنلار چىرقىرىشىدۇ)

مېفىستافېل

(سۈپۈرگىنىڭ دەستىسى بىلەن ئىدىشلارنى
ئۇرۇپ سۈندۈرىدۇ)

بىز تۈرمايمىز جىم،
قىپ ساڭا تەزىم.
بىلەمسەن بىز كىم.

تۆۋەن ئالەمدىمايى.
سۈتۈپ قەسىر، تام
گۈم بولغاي تامام.
سەن قىلغان تائام،
يەرگە دۈم بولغاي.
تېخى بۇ ساڭا،
چاقچىقىم خالاس —
بېقىپ خۇيۇڭغا
كەلگەنلىكىم ماس.

(ئالۋاستى دەھشەت ئىچىدە يىراقلىشىدۇ)

ھەي ئۆلگۈر، ئىگەڭنى تونۇدۇڭمۇ؟
سۆزلىسەڭ بولمامتى سۆزۈڭنى بىلىپ.
يوقاتسام بولغۇدەك ئالەمدىن سېنى،
بۇ بارلىق مايمۇنىڭ بىلەن بىر قىلىپ.
كۆزۈڭگە چۈشمەپتۇ قىزىل كەمزۈلۈم،
بېشىمغا قادالغان خوراز پېيى ھەم.
گىدىيىپ تۇرۇپسەن پەرۋامۇ قىلماي.
بىلمىدىڭ ئالدىڭدا كىم بار؟ مۇتتەھەم!

ئالۋاستى

كەچۈرۈڭ، بىلمىدىم، قۇرۇسۇن قەبرىلىق،
كۆرمىدىم مەن سىزنىڭ تۇيغۇڭىزنى
ھەم قارغا — شۇ مەڭگۈ ھەمراھىڭىزنى.

مېفستافېل

كەچۈردۈم، بەلكى سەن بىگۇناھدۇرسەن،
دىدار كۆرۈشمىدۇق ئۇزۇندىن بۇيان.
پەسسللەر ئالماشتى، ئۆتتى كۆپ زامان،
ئىلمۇ مەرىپەتتىن ئۆزگەردى ئالەم،
ئالەم ـ يېڭى، دېمەك، يېڭى شەيتان ھەم.
شىمالنىڭ شەپىسى سېزىلدى بۇگۈن،
بۇ ئادەت كۈچىدىن تىرناقمۇ پۈتۈن.
ئېتىلىپ ھەم تەرك قۇيرۇق يوقالدى.
بۇلارنىڭ ھەممىسى ئۆتمۈش بوپ قالدى.
شەكلۈ قىياپىتىم تامام ئۆزگەردى،
مەن ئۇچۇن بىر تۇياق بوپ قالدى بەلكى.
ئۇنىمۇ يوشۇرۇپ زامانىگە خاس،
بىر ئۆتۈك تىكتۈردۈم ئايىغىمغا ماس.

ئالۋاستى

(قول قوشتۇرۇپ)

كۆرگەچكە يۈزىڭىزنى مەن بەك شادىمان،
خۇش كەپسىز بۇ يەرگە ئەزىزىم شەيتان!

مېفستافېل

جىم بول، بۇ ئىسىمنى ئالمىغىن تىلغا،
خەق بىلسە ئابرويۇم چۈشۈر بىگۇمان.

ئالۋاستى

ئاتالسا ئىسمىڭىز نېمىسى يامان؟

مەپىستافېل

نامىم ئاللىقاچان داستاندۇر ئەلگە،
داغۇ كاساپەتنىڭ مىسالى بولۇپ.
بۇ سۆزدىن ئادەملەر قىلىشار ھەزەر،
كەتسىمۇ بۇ ئالەم شەيتانغا تولۇپ.
ئۇلارغا ھۆرمەتتە سالساقمۇ نەزەر،
ئەزەلدىن بىز شۇنداق يامان ئاتالدۇق.
ئاتساڭ، ئاتمغىن مېنى باردىن، دەپ،
شەيتانىنىڭ نەسەپ ھەم نەسلىمىز ئۇلۇغ.
كىنەز ھەم گىرافقا ئوخشايمەن تامام،
قارىغىن، قولۇمدا بار مانا تامغام.

(خۇنۇك قىلىقلار بىلەن كۆلىدۇ)

ئالۋاستى

(قاتتىق كۆلىدۇ)

خا ـ خا ـ خا! شۇنچە كۆپ يىللار ئۆتسە ھەم
ھامان شوخلۇقىڭىز قالماپتۇ ئېسىمدە.

مېفستافېل

(فائۇستقا)

ئۆگىنىپ قوي دوستۇم ئالۋاستى بىلەن
قانداق مۇئامىلە قىلماقنى مەندىن.

ئالۋاستى

بۇيرۇيسىز، ھە، ماڭا قانداق بىر خىزمەت؟

مېفستافېل

سەن شۇنداق شارابتىن كەلتۈر بىر شىشە،
ئاددىي بولمىسۇن — كونىسى پەقەت.
شارابنىڭ كونىسى بەلەن ھەمىشە.

ئالۋاستى

سىز دېگەن شارابتىن بىر شىشىسى بار،
ئۆزۈمىمۇ پات - پاتلا ئىچىپ تۇرىمەن.
بەك بەلەن، يوق سېسىق پۇرىقى زىنھار،
مەن سىزگە بەجانىدىل قۇيۇپ بېرىمەن.

(مېفستافېلغا ئاستا)

چىدىشى قىيىندۇر كۆڭلىمگەن ئادەم،
دوستىڭىز ئىچىسىلا ئۆلەر ئالماي دەم.

مېفىستافېل

نېمىلەر دەيسەن هوي، هەمراهىم بۇ خىل
شارابتىن ئۆزىنى يوقاتماس مۇتلەق.
دۇئانى ئوقۇغىن، ئىرىمىكنى قىل،
هە ئاندىن شارابنى كەلتۈر، قۇي تېزرەك.

ئالۋاستى غەلىتە قىلىقلار بىلەن دائىرە سىزىدۇ ۋە دائىرە ئىچىگە هەر خىل ئىدىش ئەسۋابلارنى قويىدۇ. هەر خىل كوزىچاقلار مۇزىكا ئاۋازىنى چىقىرىشقا باشلايدۇ. ئالۋاستى چوڭ بىر كىتابنى ئالىدۇ، مايمۇنلارنى دائىرە ئىچىگە قويىدۇ ۋە كىتابنى ئۇلارنىڭ ئىچىدىن بىرىنىڭ ئۈستىگە قويۇپ، باشقىلىرىنىڭ قولىغا مەشئەل تۇتقۇزىدۇ. فائۇستنى كېلىشكە ئىشارەت قىلىدۇ.

فائۇست

(مېفىستافېلغا)

بۇ قانداق تاماشا، بۇ قانداق ئەمەك؟
بىمەنە قىلىقلار نېمىگە كېرەك؟
بۇلارنىڭ هەممىسى مەن ئۈچۈن ئايان،
بىلىپ تۇرۇپتىمەنكى، هەممىسى يالغان.

مېفىستافېل

قويۇپ بەر، ئاشۇنداق ئۇنىڭ ئادىتى،
سەن بۇ قىلىقلارغا قىلمىغىن پەرۋا.

ئاشسۇن دەپ دورىنىڭ تەسىر قۇۋۋىتى،
تېۋىپلار ھەم شۇنداق قىلار دائىما.

(فائۇستنىي دائىرە ئىچىگە تارتىدۇ)

ئالۋاستى

(كىتابقا قاراپ جەزبىلىك بىلەن)

ئالغىن ـ دە بىرنى،
ياسغىن ئوننى.
يوشۇر ئىككىنى،
ئويلىما ئۇنى.
قوي يېنىغا ئۇچ،
بۇ بايلىق ۋە كۆچ.
تۆتنى بولسا ياپ،
بەش، ئالتىنى تاپ.
بولسۇن ئۇچۇن قوش،
يەتتە بىلەن قوش.
ھە، ئاندىن كۆتۈر
سەككىزگە قەدەر.
توققۇزدىن شۇ گەل
ئون بولىدۇ تەل.
مانا ئالۋاستىنىڭ كەررە جەدۋىلى.

فائۇست

ھە، مانا، جۆيلۈشكە باشلىدى كەمپىر.

مەنستافېل

بۇ تېخى باشلىنىش، دوستۇم قىل سەۋر،
ھەقىقىي تاماشا چىقىدۇ ھېلى.
شۇنداق بۇ كىتابنىڭ باشتىن - ئايىغى،
مەن ئۇنى تەلتۆكۈس چىققانمەن ئوقۇپ.
ئۇندا زىت گەپلەرنىڭ يوقتور سانىقى،
ئېنىق بىر مەنىنى بولمايدۇ ئۇقۇپ.
بۇ يېڭى ھەم ئۇزاق قەدىمدىن بار گەپ:
زامانە ئەھلىگە يۈكسەك پەنت قىلىپ —
زىددىيەت، بىرلىكتىن ياساپ ھەقىقەت،
يالغاننى ئاقتۇرۇپ كەلدى راست قىلىپ.
پەقەتلا ئالداشتۇر، ئەل بولسا كۆنۈپ،
ئاشۇ ئەقىدىنى كەلدى قىلىپ ياد.
نادان ئادەملەرچۇ، كۆيۈپ - ئۆرتىنىپ،
سۆزنىڭ مەنىسىنى تاپقىنىغا شاد.

ئالۋاستى

(داۋاملاشتۇرىدۇ)

ئىلىمدۇر پىنھان،
يەتمەك نە ئىمكان
كۆيدۈرۈپ جاننى.
ۋە لېكىن ئۇ گاھ
ئۆزىدىن ئاگاھ
قىلۇر ئىنسانىنى.

فائوست

ۋەسۋەسە ئەقلىمنى يوقاتتى بەلكىم،
بىمەنە گەپلەرنى خۇش كۆرمەس پىكرىم.
شۇ تاپتا قۇلىقىم تۇۋدە بىردەك،
چىرقىرار بەئەينى يۇز مىڭلاپ تەنتەك.

مېفىستافېل

بولدى ئەمدى، بەس قىل دانا سۇئتللا!
تولدۇرۇپ رۇمكاڭنى قۇيغىن شاراب.
كۆرۈپ تۇرۇپسەنكى، ھەمراھىم ــ موللا،
ئانچىكىم مەيدىن بولمايدۇ خاراب.
ئىلىم ھەم كەيپىنىڭ كويىغا كىرگەن،
كۆپلىگەن ئىشلارنى باشتىن كەچۈرگەن.

(ئالۋاستى ئىرىم ــ سىرىملىرىنى جايىغا كەلتۈرۈپ قەدەھكە شاراب قۇيىدۇ. فائۇست قەدەھنى لېۋىگە يېقىنلاشتۇرغاندا ئۇنىڭدىن ئوت چىقىدۇ).

(فائۇستقا)

ئىچىۋەر، بىر تامچە قالدۇرماي سۆمەر،
روھىڭغا شەۋق بېرەر، ئارزۇ تاپار جىلا.

قىلمىغىن سەن ھەرگىز يالقۇندەك ھەزەر،
شەيتانلىك ئۆزىگە بولغاچ قەدىردان.

(ئالۋاستى، دائىرىنى ئېچىپ، فائۇستنى سىرتقا چىقىرىدۇ)

چىقىپ كەت، توختىما، ئالغا ماڭ پەقەت!

ئالۋاستى

سىزگە سالامەتلىك كەلتۈرسۇن شاراب!

مېفىستافىل

قالمىغاي ياشلىقىڭ مېنىڭدە ئەلۋەت،
ۋالپۇرگىيە تۈنى قىلارمىز ھېساب.

ئالۋاستى

(فائۇستقا قەغەز بېرىدۇ)

يەنە بىر قوشقىم باردۇر سىز ئۈچۈن،
بۇ قوشاق ئارتتۇرار شارابنىڭ كۈچىن.

مېفىستافىل

قېنى كەتتۇق! ئەمدى توختىماق زەرەر،
تەرلەپ غۇۋارىڭنى چىقارمىقىڭ شەرت.

شاراب ئۆز كۆچىنى كۆرسىتەر ئەگەر
پۈتۈن ۋۇجۇدۇڭنى قۇچسا هارارەت.
سەير قىلغاچ، نەۋقىران ياشلىقنىڭ هېسسى،
قەلب ۋە ۋۇجۇدۇڭغا بولار هۆكۈمران.
شۇندا مۇهەببەتنىڭ گۈزەل تەڭرىسى،
يۈز جىلۋىلەر بىلەن بولار نامايان.

فا ئۇست

قوي، مېنى ئارتۇقچە ئالدىراتمىغىن،
شۇ هۇرنىڭ هۆسنىگە يەنە بىر قاناي.

مېفستافېل

يۈر، قېنى، هۇرلەرنىڭ بەر كامالىنى،
كۆرسىتەي مەن ئۆزۈم، سېنى خۇش قىلاي.

(پەس ئاۋازدا)

ئىچكەچكە بۇ مەينى ئاڭا هەر ئايال
بولغاي ئېلىنادەك ساهىبى جامال.

كوچا

(فائۇست، مارگاريتا ئۆتىدۇ)

فائۇست

سالام، گۈزەل خانىم، خوپ دەڭ، بىر نەپەس —
سىزگە هەمراه بولۇپ ئۇزىتىپ قويسام.

مارگارىتا

مەن خانىم ئەمەسمەن، گۈزەل ھەم ئەمەس،
ئۆيگە كېتەلەيمەن ھەمراھسىز تامام.

(بۇرۇلۇپ كېتىپ قالىدۇ)

فائۇست

ئاھ، قانداق لاتاپەت! ئىچىمەن قەسەم،
كۆرمىدىم ئۆمرۈمدە ئۇنداقنى پەقەت.
نە قەدەر پاكىزە، مەسۇم بۇ سەنەم،
كۆرۈنەر ئۇنداقلار بەكمۇ كەم ئەلبەت.
قىپقىزىل لەۋلەرۇ ئالمىدەك يۈزلەر،
يەرگە قاراپ تۇرغان ئۇياتچان كۆزلەر
كۆزلىرىمدىن نېرى كەتمەيدۇ ئەسلا،
بىر ئۆمۈر يادىمدا قالغاي بۇ سىما.
قانداق ئاھاڭ بەردى ئۇ قىسقا سۆزگە،
ئىلاج يوق قايىلمەن دېمەكتىن ئۆزگە.

(مېفىستافىل كىرىدۇ)

ئاۋۇ قىزنى ماڭا كۆندۈرۈپ بەر تېز.

مېفىستافىل

قايسى قىزنى؟

فائۇست

يېنىكىدىن ئۆتۈپ كەتتىغۇ.

مېفىستافېل

گۈناھلىرىنى يۇيۇپ، پاك بولۇپ بۇكەز
كاشىشىنىك يېنىدىن كەلمەكتىدۇر ئۇ.
ئاشۇ پەيت مەن ئىدد ئۇنىڭ قېشىدا،
قىلغان توۋىسىنى ئاڭلىدىم، دېمەك.
زەررىچە گۈناھ يوق ئۇنىڭ بېشىدا،
كۆڭلى بىغۇباردۇر مىسالى گۆدەك.
تەس شۇڭا كۆرسىتىش ئۇنىڭغا تەسىر.

فائۇست

ئون تۆتتىن ئاشقان ئۇ، چوپچوڭغۇ ئاخىر.

مېفىستافېل

گەپلىرىڭ بىمەنە تەنتەكنىڭ گېپى،
بار شۇنداق ئادەملەر، ئۇلار تەلىپى —
كۆرۈنگەن غۇنچىنى ئەلۋەتتە ئۈزمەك.
گويا ئۇلار ئۇچۇن يارالغان ئالەم،
مۇھەببەت ۋە بارلىق گۈزەللىكلەر ھەم.
مۇقەددەس تۇيغۇ يوق ئۇلاردا بىراق،
شۇلارغا ئوخشاشتىن بول ھامان يىراق.

فائۇست

قىلمىغىن نەسىھەت مۆھتەرەم ھامىي،
ئۇنىڭسىز ياشاشمۇ مۇمكىن دۇنيادا.

هه، بۇگۈن ئىچىلسۇن مۇھەببەت جامى،
كېچەم شۇ قەر سىلەن ئۆتسۇن سافادا.
شۇنى ھېجىرىسەن بۇگۈن تامامى
بولمىسا ئەمەلدىن قالسۇن شەرتنامە.

مېفستافېل

بۇ جىددىي پۇرسەتتە قىلغۇلۇق نېمە؟
كېتىدۇ بىر - ئىككى ھەپتىلىك ۋاقىت
تاپقۇچە ئۇچرىشىش ئۈچۈن بىر بانە.

فائۇست

گەر كەلسە قولۇمدىن يەتتە سائەتتە
ئېرىشكەن بولاتتىم ئاشۇ جانانغا.
يېلىنىپ ئولتۇرماس ئىدىم شەيتانغا.

مېفستافېل

ئۇچار پەرەڭنىك* گېپىدۇر بۇ گەپ،
ئەمما سەن بولمىغىن بۇنداق بىقارار.
ئويلاپ كۆر، بىرىنچى كۆرۈشتىن باشلاپ،
مەقسەتكە يەتمەكنىك نە قىزىقى بار؟
شېرىندۇر ۋىسالغا ئۇرۇنۇپ يەتمەك،
تېزلىكتە ئېرىشكەن سۆيگۈ بىقەدىر.
قانداق ساز تۇنجى ئىشق، كۆز ياشۇ ئاھ - ۋاھ...
ھە شۇ سىز كىتابلار بولمايدۇ ئاخىر.

* پەرەڭ — فرانسۇز.

فائۇست

قوي، شۇنداق خسلەتكە ئىگە شەۋقىمۇ.

مېفىستافىل

ئالدىرىغان بىلەنلا بۇ ئىش يۈتمەيدۇ،
سۆيگۈدە تەۋەككۈل قىلىش كەتمەيدۇ.
مۇشكۈلدۇر رورۇقۇپ ۋىسالغا يەتمەك.
زۆرۈردۇر تەدبىرچان بولۇپ ئىش كۆرمەك.

فائۇست

قېپىپ بەر ئۇ قىزنىڭ بىر نەرسىسىنى،
ياغلىقى بولامدۇ ياكى چاچ بېغى.
ھە، ئاندىن ئۆيىگە ئېلىپ كىر مېنى.
شەپەمنى سەزمىسۇن ئەلنىڭ بارلىقى.

مېفىستافىل

ئەگەر راست بولسا بۇ شەۋقى ھارارەت،
تەلەپ ـ ئىستىكىڭنى بەجا قىلىمەن.
ئۇ قىز خانىسىغا ئۆتكۈزمەي پۇرسەت،
بۈگۈنلا مەن سېنى ئېلىپ كىرىمەن.

فائۇست

ئاھ، ئۇنى كۆرىمەن، قۇچاقلايمەن مەن.

مېفىستافېل

ئەسلا!
قوشنىسىن كۆرگىلى چىقىپ كەپتەر ئۇ.
سەن بولساڭ خانىدا قالىسەن تەنھا،
ھەم قىلىپ بەختلىك دەملەرنى ئارزۇ.

فائۇست

ياقتۇدەك سوۋغىمۇ تېپىپ قوي ئاڭا.

مېفىستافېل

سوۋغا! ئىشنى شۇندىن باشلاش شەرت، بەللى.
مەن ۋەدە بېرىمەن بۇ ھەقتە ساڭا:
كۆپ يەرنىڭ ئاستىدا خەزىنە. — بۇكۇن —
ئاختۇرۇپ تاپىمەن جانانىڭ ئۇچۇن.

ئاخشام

(كىچىككىنە ياسىداق ھۇجرا، مارگارىتا چېچىنى ئۆرۈمەكتە)

مارگارىتا

بارلىقىمنى بېرەتتىم ئەگەر
بىلمەك ماڭا بولسا مۇيەسسەر،
كىمدۇر ئاشۇ يولدا سۆز ئاتقان، —
ئارامىمنى تامام يوقاتقان.
بىر بەگزادە بولمىقى ئايان.
بولمىسا بۇ يولدا ناگىھان
ناتونۇش بىر قىزغا ئۇ دادىل
قىلماس ئىدى بۇ تەقلىد ھەزىل.

(چىقىدۇ)

(مېفىستافېل بىلەن فائۇست كىرىپ كېلىدۇ)

مېفىستافېل

مانا كەلدۇق، كىر — قورقما ئەسلا،

فائۇست

(بىر پەس جىملىقتىن كېيىن)

مېنى قالدۇر بۇ يەردە تەنھا.

مېفىستافېل

(ھۇجرىنى كۆزدىن كەچۈرىدۇ)

قانداق پاكىز، يېقىملىق ئۆي بۇ.

(چىقىدۇ)

فائۇست

دىلبىرىمنىڭ ئارامگاھى بۇ،
مېنىڭ ئۆچۈن ئەڭ قۇتلۇق ماكان.
بولماس بۇندا ئەسلا قاراڭغۇ،
ھۇجرا ئىچرە بىر سېھىر پىنھان.
ئەي سۆيگۈ دەپ ئاتالغان تۇيغۇ،
بارلىقىمغا بول سەن ھۆكۈمران.
نېمە بولسا بۇندا، يار ئىلكى
قىلار كۆركەم ئۆز سېھرىي بىلەن.
ھەممە نەرسە بۇندا كەمتەرىن،
ھەممە نەرسە ئاددىي ۋە بەلەن.

(كۇرسىغا ئۆزىنى تاشلايدۇ)

كونا خانىدانىنىڭ ئەي ئېسىل تەختى،
قۇتلۇق قۇچىقىڭغا ئال مېنى بىر ئان.
ساھىبىڭ ئولتۇرغان شۇ ئەينى چاغلار
كۆزلىرىم ئالدىدا بولدى نامايان.
ئۇ كونا ئاتىنىڭ دەخلىسىز بەختى ــ
نۇرسىز نىگاھىدا بولغاندا ئايان،
ئۇنىڭ ئەتراپىدا گۈلدەكلەر ئەھلى
قاقاقلاپ كۈلۈشۈپ كۆتۈرگەن چۇقان.
مېنىڭ دىلبىرىممۇ شۇ سۈرەن ئارا
خالاسكار ھەققىگە ئېيتىپ تەشەككۈر.
ئاتىنىڭ قولىدىن ئالغاندۇ سوۋغا

هەم ئاشۇ قوللارغا خۇشال سۆيگەندۇر.
قانداق ئازادىلىك! قانداق سەرەمجان،
ئاياغ ئاستىدا يوق ھەتتاكى غـۇبار.
بۇندا نېمە بولسا ھەممىسىدىلا
سېنىڭ پەرىشتىدەك روھىڭ يالتىرار.
نازۇك بارماقلىرىڭ سېنىڭ ھەر مەھەل
شۇ ئاددىي كۆلبىگە بېرەر رەڭدار ھەل.
بۇ يەردە...

(كارىۋات پەردىسىنى كۆتۈرىدۇ)

ئېھ، ۋاھ، تاشلىسام نەزەر،
ۋۇجۇدۇم تىترەيدۇ، يېقىنمۇ كەلمەي.
مەن بۇ كـوشىك قېشىدا نېسىپ بولسا گەر،
سائەتلەپ تۇرارىدىم چارچاشنى سەزمەي.
شۇ كوشىـك قۇچىقىدا ساھىبى جامال،
شېرىن چۈشلەر كۆرگەن. گۈزەڭ خىيالى ــ
شۇندا ئۇلغايغانۇ تاپقان ھەم كامال،
بۇگۈن ــ گۈزەللىكنىڭ نۇرلۇق تىمسالى.
سەنچۇ؟ سەن بۇ يەرگە كەلدىڭ نە ئۈچۈن؟
ھېچ ئۆزۈڭ ئەمەسسەن، باشقا سەن بۇگۈن.
نېچۈن يۈرىكىڭدە ھاياجان، ھەيرەت؟
فائۇست، سەن راستىنلا ئۆزۈڭمۇ سەن ئېيت!
ئىزدەپ كەلگەنىدىڭ سۈرمەككە لەززەت ــ
مانا يۈرىكىڭدە سۆيگۈ بەر كامال.
شۇنچە ۋاق ئۆتكۈچە قىزغىن كەيپىيات،
ناھاتكى ئوينىشار ئۇ بىلەن شامال.
تاسادىپ بولسايۇ، شۇ ئاندا دىلدار

ئۇشتۇمتۇت كىرسە گەر، نېمە قىلاتتىم؟
مەن ئۆز خىيالىمدىن بولۇپ شەرمسار
ئايىغى ئاستىغا يىقىلار ئىدىم.

مېفىستافىل

(كىرىپ)

كەلدى ئۇ، تېز بولغىن، تۈگىدى پۇرسەت.

فائۇست

ھە، مەيلىگگە باقاي بۇ نۆۋەت.

مېفىستافىل

قارىغىن ساندۇقچەم خېلىلا ئېغىر،
مانا بۇ جاۋەنگە سېلىپ قويىمىز.
بار بۇندا مەرۋايىت، زىبۇ زىننەتلەر
يوقىتار ھوشىنى كۆرسە شورلۇق قىز.
ھەممىسى ئاۋۇنچاق — ئەمەك بولغۇدەك،
بۇلارغا ئۆچ بولار ھەر قاچان گۆدەك.

فائۇست

بۇ قانداق بولاركىن؟

مېفىستافىل

شۇنداقمۇ تېخى!
بەلكى بۇ ساندۇقچىنى ئېلىپ قالغىلى

مەن جەزم قىلغانمەن، بىلمەپتىكەنمەن.
ھە، ھازىر ھالىڭدىن بەكمۇ ھەيرانمەن.
شۇنداق خەسسىمۇ سەن؟ خۇددى بىر ئىشكەل ــ
قۇتقۇزغىن بۇ ئىشتىن دوستۇم، ۋەيرانمەن.

(ساندۇقچىنى ئىشكاپقا قويىدۇ ۋە قۇلۇپلايدۇ)

ئەمدى كېتىش كېرەك بۇ يەردىن چاپسان،
سەن ئاشىق بىقارار بولغان شۇ جانان
بۇ ئېسىل سۇۋغىنى تېپىپ يېگانە
سەن ئۈچۈن جان پىدا، بولسۇن پەرۋانە.
كىشى كۆرگۈسىزدۇر ھازىرقى چېھرىڭ،
ئەتتەڭ!
سېنى دەپ ئۆزۈمنى قىلدىم مەن كاراڭ.
سەن بولساڭ،
تۇرۇپسەن خامۇشلۇقتا تاڭ.
يۈزۈڭدە يوق رەڭ،
خۇددى ئادىنا كۈن ئۆتكەندەك دەرس،
ھېتىافىزىكىدىن قىلغان كەبى بەھس.
يۈر، كەتتۇق!

(چىقىشىدۇ)

(چىراغ كۆتۈرگەن مارگارىتا كىرىدۇ)

مارگارىتا

ئېمە ئۈچۈن دىمىق ئۆيۈ بۇگۈن،

(دېرىزىنى ئاچىدۇ)

تاشقىرىدا كېزەر سالقىن تۈن،
تېز كەلسىدى ئانام — جان سۆيەر،
خىيالىمدا ۋەھىمە كېزەر.
ۋاھ نېمانچە قورقاقمەن نېچۈن؟

(ناخشا ئېيتىپ يېشىنىشكە باشلايدۇ)

بولغانىكەن بىر كارۋال،
بەكمۇ شەۋكەتدار.
قالغانىكەن ياردىن
ئالتۈن جام يادكار.
شۇ قەدەھتە شېرىن مەي
ئىچكەندە ھەر كۈن،
تۇتالماستىن ئۆزىنى
يىغلايدىكەن خۇن.
بايلىقىنى بىر چاغلار
قىپتۇ ئۇ تەقسىم،
ئالالماپتۇ بۇ ئالتۈن
قەدەھنى ھېچكىم.
ئەگەر ئاخىرى ئىبادەت
قىلماق ئويىدا
بەردى كاتتا زىياپەت
دېگىز بويىدا.
مەي قۇيدى — پارلاپ تۇرغان
جامنى بوشاتتى.
ئاندىن ئۇنى دولقۇنلۇق
دېگىزغا ئاتتى.
ئالتۈن قەدەھ دولقۇندا
بولدىيۇ نىھان،

شورلۇق كارۇل ھەم شۇندا
بەردى ئاستا جان.

(كىيىملىرىنى قويماقچى بولۇپ ئىشكاپنى ئاچىدۇ
ۋە ساندۇقچىنى كۆرىدۇ)

بۇ نېمە سېھىردۇر، بۇ نېمە ھېكمەت،
ساندۇقچە قاياقتىن كەلدى، ئەجەبا!
جاۋەرنىڭ قۇلۇپلاپ كەتكەنمەن، ئەلبەت.
بەلكى بۇ جان ئانام ئالغان ئامانەت،
بىراۋغا قەرز بەرگەن بولسا مۇبادا.
مانا كىلىت، قىزىق، ئۇندا نېمە بار؟
بىر ئېچىپ كۆرگەنگە بولماس ھېچ گۇناھ.
ئاھ، تەڭرىم! بۇنچىلىك بايلىقنى زىنھار —
تۆرۈلۈپ ئالەمگە كۆرمىگەنمەن، ئاھ.
بۇنداق بېزەكلەرنى ئەڭ باي خېنىملار
ئالىي سورۇنلاردا تاقىسا ئەرزىر.
كىمنىڭكى بولغىيدى بۇ زەر بۇيۇملار،
كىمنىڭكى بولسىمۇ تاقاپ كۆرەي بىر.

(قىممەت باھا بېزەكلەرنى تاقاپ ئەينەك
ئالدىغا كېلىدۇ)

ئاھ، قېنى مېنىڭكى بولسا بۇ بېزەك،
تاققاندا ھۆسنۈممۇ يايرار باشقىچە.
تەبىئىي گۈزەللىك نېمىگە كېرەك —
كىيىمىدىم يېڭى تون شۇنچە ياشقىچە.
ئېچىنىپ كۆپلىرى ماختار، مەقبۇل دەر،
ئەزەلدىنلا پۇل دەر،
بايلىق دەر بارچە.
دۇنيادا شورلۇق زات بولماس بىزلەرچە.

سەيلىدە

(فائۇست خىيالغا چۆمگەن ھالدا كېزىپ يۈرىدۇ،
مېفىستافېل ئۇنىڭغا يېقىنلىشىدۇ)

مېفىستافېل

لەنەت ساڭا دوزىخى گۈمراھ،
ئەپسۇس، بۇنداىن ئارتۇق سۆزگۈش يوق.

فائۇست

نېمە بولدى؟ قاپسەنغۇ قاياپ،
خاپا قىلدى سېنى كىم، شورلۇق؟

مېفىستافېل

تاشلار ئىدىم دوزاخقا ئۇنى،
گەر بولمىسام ئۆزۈم دوزىخى.

فائۇست

قالمىغانسەن ئەقلىڭدىن ئېزىپ؟
دوزاخ ساڭا ئەمەس مۇناسىپ.

مېفىستافېل

ئېيتسام، سەنمۇ قالىسەن ھەيران،

كەششكەن① بىزنىڭ ئارغۇمان②.
مارگارىتا ئانىسى ئۇنى،
يۇقىتىپتۇ كۆرۈپ ھوشىنى.
ئۇنىڭ ئىشى دائىم ئىبادەت،
قىلىدۇ ئۇ چېركاۋغا تائەت.
ئايرىپ تۇرار بىچارە ئايال،
نېمە ھارام ۋە نېمە ھالال.
سوۋغىمىزغا تاشلاپلا نەزەر
ناپاك بىلىپ ئەيلىدى ھەزەر.
دېدى: بالام تۇتمىغىن بۇنى،
بولماس تۇتۇپ خەقنىڭ مۈلكىنى.
بىر بالىسى چىقمىقى ئايان،
قىلايلى بۇنى تەڭرىگە ئېھسان.
چۈشۈپ كەتتى قاپىقى قىزىنىڭ،
«يەپتۇ بىراۋ غېمىمىز بىزنىڭ،
ئالماق ئۇنى گۇناھ نېمىكەن؟
بەرگۈچىگە قارىما، دېگەن».
بەردى خەۋەر چېركاۋغا ئايال،
كەلدى كەشىش مەسلەتكە دەرھال.
قوشۇلدى ئۇ ئانا سۆزىگە:
«توغرا يول شۇ، ھۇشىرە سىزگە.
يەڭسە نەپسى بالاسىنى كىم،
مەقسىتىگە يېتەر ئۇ دائىم.
كەڭدۇر چېركاۋ دەرگاھى چەكسىز،
شەھەرنىمۇ يۇتار ئۇ شەكسىز.

---

① كەشىش — مۇناستىر.
② ئارغۇمان — سوۋغا.

سۈرۈپ ياتار بىھىساب دۆلەت،
ئاز بىر نېمە سوۋغىنىز ئەلبەت.
كىم نېمە بەرسە يۇتار تاللىماي
ھالال، ھارام دەپمۇ شاللىماي».

فائۇست

ھە، خۇددى دۇكاندار يەھۇدىي مىسال،
يا كارۇل ئۇلارغا بەرگىنىڭ ــ ھالال.

مېفىستافېل

سوۋغىنى ئۇ قولىغا ئالدى،
يىغىشتۇرۇپ قۇتىغا سالدى.
گويا ئالتۇن بىزەك ئەمەستەك،
خۇددى ياڭاق سۈپەت نەرسىدەك ــ
ئالدى ـ دە، ئۇ ئېيتىماستىن رەھمەت
كەتتى تەكرىدىن تىلەپ سائادەت.

فائۇست

گرېتخىنچۇ؟

مېفىستافېل

قالدى ئۇ يېتىپ،
تەگسىز خىيال ئىلىكىگە پېتىپ.

دەپ: «سوۋغىنى بەرگەن كىشى كىم»؟
كېچە - كۈندۈز ئويلار بېتىنىم.

فائۇست

ئاھ، بىچارە! چېكىپتۇ ئازاب،
ئەمدى ئاڭا باشقا سوۋغا تاپ.
بىرىنچىسى ئىدى ئاۋۇنچاق.

مېفىستافېل

ساڭا ھەممە ئاددىي ئويۇنچاق.

فائۇست

ئىستىكىم شۇ — قىل ئۇنى بەجا،
قوشنىسى بىلەن تاپالمايسەن يول.
سۆرەلمە، شەيتانسەن — دېمەك شەيتان بول.
قەيەردىن بولسىمۇ تاپ يېڭى سوۋغا.

مېفىستافېل

بېشىم بىلەن خىزمەت قىلىمەن، جاناب!

(فائۇست كېتىدۇ)

ئەجەب، سوۋغا قىلىش — ئاشقىنىڭ دەردى!
مۇمكىن بولسا، ھەتتا ئاسماندىن شۇ تاپ.
يۈلتۈزلارنى ئېلىپ يارغا بېرەردى.

قوشنا ئۇيۇ

مارتا

(يالغۇز)

ئېرىم ماڭا قىلمىدى شەپقەت،
لېكىن تەڭرىم ساقلا سالامەت.
تىرىك تاشلاپ مېنى پىراقتا
ئۆزى كەتتى يىراق - يىراقتا.
مەن سۆيەتتىم پىدا قىلىپ جان،
ساداقىتىم تەڭرىمگە ئايان.

(يىغلايدۇ)

كەتسە ئۆلۈپ يىراقتا ئەگەر،
مەيلى ئىدى ئالساملا خەۋەر.

(مارگارىتا كىرىدۇ)

مارگارىتا

ئاھ، مارتا!

مارتا

نېمە بولدى، گرېتخېن ساڭا؟

مارگارىتا

تىترىمەكتە ۋۇجۇدۇم، قارا،
سىرلىق كىشى جاۋەندە ماڭا

قالدۇرۇپتۇ ساندۇقچه يانا.
يوق دۇنيادا ئۇندىكى بىزەك،
ئاۋۋالقىدىن ھەتتا گۈزەلرەك.

مارتا

ئىيتىپ قويما ئاپاڭغا پەقەت،
بىرئۆبتەر چىركاۋغا ئەلبەت.

مارگارىتا

مانا قاراڭ ــ قانداق ئالامەت.

مارتا

(ياساندۇرىدۇ)

كۆلگەنىكەن ساڭا ساتادەت.

مارگارىتا

ئەپسۇس، چىركاۋ ياكى سەيلىدە،
تاقالماسمەن ئۇنى ھېچقاچان.

مارتا

ئۆيۈمگە كىر، ئۆزۈم بۇ يەردە
قويماي سېنى ياساپ، بالىجان.

هۆسن قوشار ساڭا بۇ بېزەك،
شاهىت ساڭا: سەن، مەن ۋە ئەينەك.
ئەتە بايرام، شۇندا بىر دانە
ئۈزۈكنى سال، ئاسقىن ھەم مارجان...
سېزەلمەيدۇ ئاناڭ ھېچقاچان،
سەزسە مۇمكىن تېپىش باھانە.

مارگارىتا

تاشلاپ كەتكەن كىم بوسۇغىنى؟
باشلاپ كەلمەس بالا ـ غوۋغىنى؟!

(ئىشىك تاقىلىدايدۇ)

كەلدى بەلكىم چاقىرىپ ئانام.

مارتا

قاراپ باق...

(ئىشىك يوچۇقىدىن قارايدۇ)

ياق، باشقا ئادەم.
نا تونۇش جاناب.

(ئىشىكنى ئاچىدۇ)

قېنى مەرھەمەت.

(مېفىستافېل كىرىدۇ)

مېفستافېل

كىرگىنىمگە بېسىپ بى پۇرسەت،
كەچۈرۈڭلار، خانىملار مېنى.

(مارگارىتا تەۋزۇ بىلەن چېكىنىدۇ)

مەن ئىزدەيمەن مارتا شۋېردلېيىننى.

مارتا

مەن بولىمەن، نېمە ئىش جاناب؟

مېفستافېل

كۆرۈشكەنگە خۇشالمەن شۇ تاپ.
لېكىن ئۆزرە سوراي، بىمەھەل —
كىرىپ سۆھبەتكە يەتكۈزدۈم مالال.
بولماقتىمەن شۇڭا خىجالەت
ئۇلۇغ زادلار ئالدىدا غايەت.
كەتتىم، كېلەي ئەتە يا ئىندىن.

مارتا

بېزەكلىرىڭ بىلەن، قارا، سەن
مەرتىۋىلىك خانىم كۆرۈندۈڭ.

مارگارىتا

ئۆزرە جاناب، خانىم ئەمەسمەن مۇتلەق،
ئاددىي ئائىلىنىڭ ئاددىي قىزىمەن.
ئۆزۈمنىڭ ئەمەستۇر بۇ بېزەكلەر ھەم.

مېفىستافېل

خانىملارنى بېزەك ئەمەس — يۈزىدىن،
قامىتىدىن، مەغرۇر باققان كۆزىدىن،
ھەركىتى ھەم ئېيتقان ھەربىر سۆزىدىن
ئاجرىتىپ ئالار ئەس ـ ھوشى بار ئادەم
خۇشالمەن سىلەردىن شۇڭا مەن بۇدەم.

مارتا

ماڭا قانداق خەۋەر ئېلىپ كەلدىڭىز؟

مېفىستافېل

بىشەپقەت بولساممۇ ئامالىم قانچە،
كەچۈرۈڭ بىئارام قىلساممۇ گەرچە.
ئېرىڭىز يېراقتا يۇمدى كۆزىنى
ئەكەلدىم مەن ئۇنىڭ ئۈندا سۆزىنى.

مارتا

ئاھ، نېمە كۆرگۈلۈك ئەۋەتتىڭ خۇدا!
يالغۇزۇم، باغرىمدىن بولدۇممۇ جۇدا؟

مارگارىتا

بولدى، كۆپ قايغۇرماڭ يىغا پايدىسىز.

مېفىستافېل

ئېرىڭىز ھەققىدە سۆزلەي، ئاڭلاڭ سىز.

مارگارىتا

مەن ئۇچۇن ئۆلۈمگە تەڭدۇر بۇ ئازاب،
ئۆتمەكلىك مىڭ ياخشى سۆيگۈسىز ياشاپ.

مېفىستافېل

غەمدىن قورققان كۈلمەس شادلىق بېغىدا.

مارتا

ئېيتىڭ، قانداق ئۆلدى، قەيەردە، قاچان؟

مېفىستافېل

پادۇيا شەھىرىدە ئۇ تاپشۇردى جان،
مۇقەددەس ئانتونى سەجدىگاھىدا،
ئۇ قۇتلۇق دەرگاھتا ــ ھەق پاناھىدا
ئەتتى تاش قەبرىنى مەڭگۈلۈك ماكان.

مارتا

ئۇنىڭدىن تــەۋرۈك قالغىنى يوقمۇ؟

مېفىستافېل

قالدۇردى ئۇ سىزگە يالغۇز ۋەسىيەت،
تاپشۇراي مەن ئۇنى ــ بۇ قەرز ــ ئامانەت.
يوقلىتىسپ روھىنى ئۇچ يۈز نۆۋەت ئۇ ــ
مەرىكە قىلماقنى سوردى سىزدىن،
لېكىن ئەۋەتمىدى ھېچ نەرسە بىزدىن.

مارتا

بىر ئۇزۇك ۋە ياكى بىرەر تال تۇمار
ئەۋەتــسپ قويماپتۇ خاتىرە ئۇچۇن.
ھەر باشتا بار ئىكەن ياخشى ـ يامان كۈن،
ھەتتا ھۇنەرۋەنمۇ قاششاق ۋە ناچار،
ئايلاپ ئاچ يۈرىدۇ، يىللاپ يالىڭاچ،
قالدۇرار شۇندىمۇ بىرەر يادىكار.

مېفستافېل

ئەلۋەتتە قىيىندۇر سىز ئۇچۇن خانىم،
ئىسراپخور ئەمەستى، لېكىن ئېرىڭىز.
ئۇنىڭغا بالا ـ دەرد بەرمىدى تىنىم،
ئۆكۈندى كۆپ قېتىم يۇمار چاغدا كۆز.

مارگارىتا

ئاھ، قانداق بەختسىز! سەجدە قىلغاندا،
ئوقۇيمەن ئەلۋەتتە روھىغا دۇئا.

مېفستافېل

مۇشۇنداق ھېسداشلىق روھىڭىز ئۇچۇن،
تۇرمۇشقا مۇناسىپ خانىم سىز بۇگۈن.

مارگارىتا

مەن تېخى كىچىكمەن، تېخى ۋاقىت بار.
كىچىكلا تۇرمۇشقا چىقىش يات بىزدە.

مېفستافېل

ئۆتكەنلەرنى لازىمدۇر تاپمىغىڭىز يار.
بۇ ھۆسن كامالىغا بار ئىكەن سىزدە،
لۇتپىڭىز كىملەرنى قىلماس بەختىيار.

مارگارىتا

بىزدە يول قويۇلماس بۇ ئىشقا ئەسلا.

مېفىستافېل

ھە، بۇ ئىش ئالدىدا بىرخىلدۇر دۇنيا.

مارتا

ئۇ قانداق جان بەردى؟

مېفىستافېل

سوربىماك، ۋاي ئاھ!
كۆز يۇمدى ئادەمسىز يالغۇز، بىپاناھ،
ئۈستىدە يېپىنچا، ئاستىدا سامان، —
جان بەردى ۋە لېكىن قەلبىدە ئىمان.
سۆزلەپ گۈناھىنى بىر - بىرلەپ پۈتۈن،
يۈزمىڭ توۋا قىلدى، ياش تۆكتى بىئۇن.
دېدى: لەنەت بولسۇن مەن ۋەتەنسىزگە!
خوتۇنۇم ئۆي - جايىم، ھۈنىرىم تاشلاپ —
كەلدىممەن بۇ ئۆزگە يۇرتقا نېمىشقا؟!
ئېلىپ كەلگەن مېنى ئەجىلىم باشلاپ،
كەچۈر خوتۇن، دېدى كۆزىنى ياشلاپ.

مارتا

(يىغلاپ)

كەچۈرەي، روھىنى ئەسلەي دائىما.

مېفىستافېل

ئۇ سىزگە دۆگدى ئەيىبنى ئەمما.

مارتا

ئۇ كاززاپ ـ يالغانچى ـــ رەزىل، بىشمان!
ئۆلۈم ئالدىدىمۇ سۆزلەپتۇ يالغان!

مېفىستافېل

بەلكى يېڭىلگەندۇر، كىم بىلىدۇ، ئۇ
سىزنى كۆپ گۇناھقا قالدى روبىرۇ.
ھۇرۇنلۇق قىلمىدىم، ـــ دېدى ھېچقاچان
ھېچقاچان ئەمگەكتە تاپمىدىم تىنىم.
بالىمۇ تۇغۇلۇردۇم، تېپىپ بەردىم نان،
ھېچ رازى بولمىدى لېكىن ئايالىم.
تىنچلىق بەرمىدى ماڭا ئۇ بىردەم
ئىچمىدىم بىر قوشۇق ئاشنى خاتىرجەم.

مارتا

ناھاتكى ئۇنتۇلغان بولسا ئەتە ـ كەچ
قۇچاقلاپ سۆيۈشۈم... ئېيتمىدىمۇ ھېچ؟

مېفىستافېل

ھەممىنى ئەسلىدى، بولدى مىننەتدار.
دېدى ئۇ: «مالتىسىدىن چىقىپ كېممىز،
ئائىلەمنى ئەسلەپ چوقۇندۇم تەكرار، ـــ
تەڭرى قالدۇرمىدى سەجدەمنى بېئىز ـــ
تۇركىلەر كېممىسىگە ئۇچراپ قالدۇق بىز.
بىزگە ئولجا بولدى، ئولجا ئەمەس بەخت،
سۇلتان خەزىنىسىن ئېپ ماڭغان كېمە!
ئالتۇن ـ كۈمۈشلەرنىڭ ھېسابىن ەيمە.
ئاربدا بايلىقنى تەقسىم قىلغان پەيت،
جەڭ ئارا باتۇرلۇق قىلغىنىم ئۇچۇن،
ئۇلۇشۇم ھەممىدىن كۆپ تەگدى شۇ كۈن».

مارتا

قەيەردە شۇ ئۆلۈش ـــ كۆمۈپ قويغاندۇ؟

مېفىستافېل

ئۆلۈشنى ئىزدەشتىن يوق پايدا ئەسلا.
شورلۇق ئېرىڭىزنى تىنچسىز تەقدىر

تەنها قالدۇرغاندا نېئاپال ئارا،
بايلىقتىن مەنپەئەتدار، بولۇشنى بىلمەي
بىگانە شەھەردە بولغاندا سەرسان،
ئېرىكمزنى ئارتۇق تەقەززا قىلماي
ۋەسلىگە مۇيەسسەر قىلدى بىر جانان.
ئەتە ـ كەچ قېشىدا بولدى پەرۋانە
ھەمدەم، ھەمدەرد بولدى ئاڭا يېگانە.
بىچارە ئېرىكمز ئۆلگىچىلىك تا
ئاشۇ يار كۆڭلىدىن چىقمىدى ئەسلا.

مارتا

ئەي ئەبلەخ، ئۇياتسىز، ئىپلاس مۇتتەھەم،
قالماپتۇ قىلىقى خار ـ زار بولسا ھەم،
قۇتۇلماپتۇ پەسكەش، رەزىل بالادىن.

مېفىستافىل

مانا ياخشى بولدى، كەتتى دۇنيادىن.
سىزنىڭ ئورنىڭىزدا مەن بولسام ئەگەر ــ
بىر يىلچە قارىلىق تۇتۇپ مۇقەررەر
دەرھال باشقا ئەرگە تېگىۋالاتتىم.

مارتا

ئۇنداقنى مەن ئەمدى نەدىن تاپاتتىم.
ئۇ شۇنچە تۇز ئىدى، شۇنچە ساددە، گۇل،

ئۇنداقلار تېپىلماس بۇ ئالەمدە مول.
ئەيىبى ئىچەتتى كۆپلەپ شارابنى،
بۇزۇق خوتۇنلاردىن كەتمەيتتى نېرى.
تاشلىسا ئۇ يەنە قارتا ئويناشنى،
بولمايتتى ھېچكىمنىڭ ئۇنىڭدەك ئېرى.

مېفىستافىل

ئۇ ئۆزى نېمىگە بولسا ئىشقىۋاز،
يول ئېچىپ قويغاندۇر سىزگىمۇ بىر ئاز.
ئاشۇنداق بولسا ئەر ـ ئايالمۇ ئازاد.
ئالسىڭىز ئاشۇنداق ھوقۇقتىن لەززەت،
مەن سىزگە قولۇمنى سۇندۇم، مەرھەمەت!

مارتا

قالتىسقۇ بۇ چاقچاق ـــ بولىدۇ ئۇيات.

مېفىستافىل

(ئۆز ـ ئۆزىگە)

شەيتانغىمۇ دەرس بەرگۈدەك،
بولمىغۇدەك كەتمىسەم تېزرەك!
قالماي يەنە سۆزدە ئىلىنىپ.

(مارگاريتاغا)

كۆڭلىڭىز يوق ھېچكىمگە دېمەك،

مارگارىتا

بۇ نېمە گەپ؟

مېفىستافېل

(ئۆز - ئۆزىگە)
بىگۇناھ گۆدەك!
(ئاشكارا)
مەن كەتتىم، خەير!

مارگارىتا

خەير!

مارتا

توختاڭ، مەن كىمدىن
ئېرىم ئۆلگىنىگە ئالىمەن ھۆججەت؟
مەن ئۇچۇن كېرەكتى ئىككى ئىلىك خەت،
قەيەردە ۋە قاچان كۆز يۇمدى — بىلەي،
جامائەت ئەھلىگە ئاشكارا ئېيتەي.

مېفىستافېل

ھۆججەت كېرەك ئەمەس، ئىككى كىشىنىڭ
دەلىلى بولسىلا بولغاي كۇپايە.

مېنىڭ بىر دوستۇم بار، ئاندىن
تەستىقلەر، نېمىنى قىلسام ھېكايە

مارتا

مەيلى كەلسۇن.

مېفىستافېل

خانىمۇ كېلەر،
دوستۇم دىلكەش، دانا ۋە چىۋەر
كۆپنى كۆرگەن كىشىپ دۇنيانى.
قىز ـ جۇۋانىنىڭ ئاپىتى، جېنى.

مارگارىتا

ئۇيىلارمەن جانابنى كۆرسەم...

مېفىستافېل

ئۇيالمايسىز شاھ ئالدىدا ھەم.

مارتا

بوپتۇ، بۇگۈن چۈشكەندە گۇگۇم،
باغدا سىلەرنى كۈتىمىز چوقۇم.

كوچا

فائۇست ۋە مېفستافېل

فائۇست

ئىش قانداق؟ مەقسەتكە يېتىمىز قاچان؟

مېفستافېل

ۋۇجۇدۇڭدا ئاتەش، ھاياجان ئېچۈن؟
باغرىڭدا بولىدۇ ئەلۋەتتە جانان،
مارتانىڭ بېغىدا كۆرىمىز بۈگۈن.
ئۇ شۇنداق سۆيۈملۈك گۈل سۈپەت جۇۋان،
يارالغان زوق، ھۇزۇر بەرمەكلا ئۈچۈن.

فائۇست

بەك بەلەن، خۇشالمەن.

مېفستافېل

بىزلەردىن پەقەت
تەلەپ قىلىنىدۇ بىر ئازلا خىزمەت.

فائۇست

خىزمەتكە خىزمەت ـ تە! مەيلى مەن تەييار.

مېفىستافېل

بىز ئاشۇ جۇۋانغا ئېرىك ئۆلدى، دەپ،
پادۇيا شەھىرىدە نابۇت بولدى، دەپ
كۆۋاھلىق بېرىڭلار، ئاڭا شۇ كېرەك.

فائۇست

ئاۋۋال ئۇ تەرەپكە بارىڭلار، دېمەك.

مېفىستافېل

تەۋرۈك، سادىقلىق نېمىگە كېرەك ـــ
ئەرزىمەس بىر ئىشقا شۇنچە قايغۇرماق.
بىر ۋاراق قەغەزگە ئىمزا قويساڭ بەس.

فائۇست

بالىقا بىر چارە تاپ بۇنداق ياخشىراق،
ئويلىغان بۇ ئىشىڭ ھېچ توغرا كەلمەس.

مېفىستافېل

قانداق مۆتىۋەر زات! پەرىشتەدەك ساپ!
ئويلاپ كۆر، ئاخىر سەن شۇ كۆڭلىگە قەدەر

قانچه يالغان سۆزلەر ئېيتتىڭ ئائىنساپ.
قانچە ـ قانچە ئىچتىڭ يالغان قەسەملەر.
تەڭرى ۋە تىرىكلىك، ئالەم ھەققىدە
تارقاتتىڭ قانچىلاپ چۆچەك ئەقىدە.
ئىشەنچ ۋە خاپىلىق ھەققىدە يەنە
ئۆزۈڭ كۆرگەن كەبى قىلدىڭ ھېكايە.
مارتانىڭ ئېرىنى بىلسەڭ قانچىلىك،
ئالەمدىن بىلگىنىڭ پەقەت شۇنچىلىك.

فائۇست

بۇ ــ مەنتىق ئۈيۈنى، ئەسلى بىر نەيرەڭ.

مېفىستافېل

ئەي، پاكىز ئادەم، ماڭا بىر قاراڭ،
كۆزىڭىزدىن يانار ئېھتىراس ـ ئۇچقۇن.
كۆرەيلۇق، بۇگۈن يا ئەتە كەچقۇرۇن.
تۆشكە تارتىپ گۈزەل مارگارىتانى
قەسەم ئىچمەسسىزمۇ، ئېيتىڭا، قېنى؟

فائۇست

ئايانكى، چىن دىلدىن ئىچمەن قەسەم.

مېفىستافېل

ھە، يەنە چىن دىلدىن قىلمىسىز ئىزھار،
دەپ سىزگە مەن مەڭگۈ ئاشىق بىقارار.

فائۇست

هه، ئىشقىم ئوتىنى مەڭگۈلۈك دېسەم،
ۋىجدانىم كېپىلكى، ھەقلىقمەن تامام.
نە قىلاي قەلبىمنى قۇچقان يالقۇننى
ئىپادە قىلىشقا سۆز تاپالمىسام،
ھېسلار قانىتىدا ئاسمانغا ئۇچسام.
مېنى ئەسىر قىلغان ئۇ كۆمۈش تەڭگە
مەڭگۈلۈك ئىشقىم دەپ ئىچىمەن قەسەم.
جىسمەن تىرىكلىك مەڭگۈلۈك ئەمەس،
مەڭگۈلۈك سۆزىمۇ شۇڭا باب ئەمەس.
ۋە لېكىن چىن سۆزنى ئەيلىسەم ئىزھار
بۇ قانداق ئىپلاسلىق، ھەييارلىق بولار؟

مېفىستافىل

مەن يەنە ھەقلىقمەن،

فائۇست

ھەقلىقسەن ئەييار!
ئىز پۈكتۈم، ھە، سېنى يەڭمەكلىك دەشۋار،
سەندە شەيتانلىقمۇ، چېچەن تىلمۇ بار.
بەھىستىن نە پايدا، كونىمەن، نېتەي،
سەن ماڭا كېرەكسەن، خوپ دەيمەن ئەتەي.

باغ

مارگارىتا فائۇست بىلەن، مارتا مېفىستافېل بىلەن قول تۇتۇشۇپ باغدا سەيلە قىلىشىپ يۈرىدۇ.

مارگارىتا

ئەجەبمۇ رەھىمدىل كىشى ئىكەنسىز،
ئىلتىپات قىلدىڭىز سىز ماڭا غايەت.
كۆپ يۈرتلار كەزگەنسىز، كۆپنى كۆرگەنسىز،
تەكەللۇپ، ياخشىلىق سىز ئۇچۇن ئادەت.
مەن ئۇچۇن شەپقەتتۇر ھەر بىر سۆزىڭىز،
يوق بىراق سۆزۈمدە سىز ئۇچۇن لەززەت.

فائۇست

ھەر سۆزۈڭ ۋە ماڭا ھەر بىر بېقىشلاق،
ئەۋزەلدۇر سۆزىدىن بارچە دانىشلىق.

(قولىغا سۆيىدۇ)

مارگارىتا

سۆيمەك بۇ قوللارنى، لەۋ ئۇچۇن ئۇۋال،
ئەمگەكتە قاپارغان، يىرىك ۋە قوپال.
ئۆيدە بۇ قوللارغا يوق قىلچە ئارام،
بەك قاتتىق تۇتىدۇ تەرتىپنى ئانام.

(نېرى كېتىشىدۇ)

مارتا

يولدا ئۆتەر پۈتۈن ئۆمرىڭىز، دېمەك؟

مېفستافېل

نە ئامال، كەسپىم شۇ، شۇ ماڭا ئەمەك.
ئالەمنى كەزمەكلىك بولغانىكەن نېسىپ،
ئىشىمىز يەنە شۇ ئالەمنى كەزمەك.

مارتا

ياشلىقتا ياردىشار ئىزدەنمەك، كەزمەك،
ھايات نېمە — يوقتۇر زەررىچە پەرۋا.
لېكىن قارىلىقتا تەنھا ۋە بويتاق
قارا يەرگە بارماق بەك ئېغىر سەۋدا.

مېفستافېل

ئويلىسام مەن ئۇنى ئۈيۈشار يۈرەك.

مارتا

كۆپ ئۆتمەي ئۇنىمۇ ئويلىشىش كېرەك.

(نېرى كېتىشىدۇ)

مارگارىتا

هه، كۆزدىن ئۆچكەندە ئۇنۇتىدۇ دىل،
بۇ سۆزلەر ئەقەللىي ئىلتىپات خالاس.
دوستىڭىز كۆپ سىزنىڭ ئۆزىڭىزگە ماس،
هەممىسى دانىشمەن، — مەن بىرلا غاپىل.

فائۇست

ئىشەن، ئىنساندىكى ئەقىل ۋە هېكمەت
بىمەنە كىبىرنىڭ بەلگىسى پەقەت.

مارگارىتا

ناهات!

فائۇست

نە ئۇچۇن پاكلىق ۋەيا سادىقلىق،
بىلمەس بۇ دۇنيادا ئۆز باهاسىنى.
پەقەت مەسۇملۇكتۇر شەرەپكە مالىك،
ئىنسان شۇندىن تاپار مۇددىئاسىنى.

مارگارىتا

قويسىڭىز گەر مېنى يوقلاپ بىر نۆۋەت،
ئەسلىگەن بولاتتىم سىزنى مەن ئەبەد.

فائۇست

دائىم ئۆيدىمۇ سەن؟

مارگارىتا

كۆپىنچە يالغۇز.
سانالماس ئۇ گەرچە كاتتا خوجۇلۇق،
كۆپ بىراق ئىشلىرى قىلچە ئارام يوق.
بولمىغاچ خىزمەتكار ئاش ـ تاماق ئېتىش،
سۈپۈرۈش، كىرىيۇيۇش، تىكىش ۋە چېتىش،
ھەممىسى ئۆزۈمگە تەئەللۇق خىزمەت،
ئانامۇ تەرتىپكە قاتتىق قول قەۋەت.
ۋە لېكىن ئەمەسمىز ئانچە كەمبەغەل،
ياشايمىز، نەرسىمىز ئۆزىمىزگە تەل.

ئاتامدىن قالغانىدى بىزلەرگە مىراس،
ئاز ـ تولا مال ـ مۈلۈك، ئۆي ـ جاي، كىچىك باغ
خوشلاشتى ئۆتكەن يىل ئاكام ئەسكەر بوپ،
جان ئۈزدى سىكىلىمۇ قىلىپ دىلنى داغ.
ھەر كۈنى ئۇ بىلەن ئىدىم ئاۋارە،
ئەسلىسەم يۈرىكىم بولىدۇ پارە.
ئەگەر ئۇ تىرىلىپ كەلسىدى قېنى ــ
تەييارىدىم قايتىدىن ئازاب تارتقىنى.

فائۇست

ئۆسكەندۇ پەرىشتە ۋە ياكى ھۆردەك.
ئوخشىغان بولسا گەر ساڭا ئۇ گۆدەك.

مارگارىتا

دۇنياغا كەلدى ئۇ ئاتام ئۆلگەن يىل.
ئانىسى بولمىغان، بىچارە ئانام
ئېغىر جۇدالىقتىن بولۇپ خەستە دىل
ياتاتتى بەھۇش بوپ، بىز بولساق تامام.
ئۇ تىرىك قالماس دەپ ئۇزگەندۇق كۆڭۈل.
ئۇ شورلۇق شۇنچىلىك ئىدىكى بەھال،
بالا ئېمىتىشنى قىلماستى خىيال.
سىڭلىمنى مەن باقتىم. بەردىم سۈت ۋە سۇ،
كۆتۈرۈپ يۈرەتتىم ئۇنى كۈندۈز ـ كەچ.
مېنىڭسىز بىردەممۇ تۇرالمايتتى ئۇ ـــ
ئۇنىڭسىز مەن خۇشال بولالمايتتىم ھېچ.

فائۇست

ئۆزۈڭنى بەختلىك سانارمىدىڭ سەن؟

مارگارىتا

ھالىمدىن تامامەن كېتەتتىم، بەزەن
تۈن بويى يېنىمدا ياتاتتى بوۋاق.

يىغلىسا ئورنۇمدىن تۇراتتىم شۇڭاق.
ئۇنىڭغا سۆت بېرىپ ئەللەي ئېيتاتتىم،
ئورنۇمغا ئالاتتىم، ھېچ بولمىسا جىم —
كۆتۈرۈپ مەن ئۇنى چىقاتتىم باغقا.
سەھەردە ھەممىدىن بۇرۇن تۇرماققا
مەجبۇر ئىدىم — يەنە كىر - پىر ۋە بازار ...
شۇنچە ئازابلارنىڭ ھەققىگە پەقەت
ئۈيقۇ — راھەت ئىدى، لوقما ئاش — لەززەت.

(نېرى كېتىشىدۇ)

مارتا

سىزدەك بويتاقلارنى ھەق يولغا سالماق
شورلۇق خوتۇنلارغا تولىمۇ قىيىن.

مېفىستافېل

ئەڭ ياخشى تالىپ بولاتتىم جەزمەن،
سىزدەك مۇئەللىمە بەرسىلا ساۋاق.

مارتا

ئۇنداقتا ئېيتىڭا ماڭا سىز قېنى،
كۆڭلىڭىز خالايدۇ قايسى بىركىمنى؟

مېفىستافېل

گەپ بارکى، ئۆز ئۆيۈڭ ۋە ھالال جۈپتۇڭ
ئالەمچە بايلىقتىن ئەلا ھەر قاچان.

مارتا

سىزنى بەنت ئەتكەنمۇ سۆيگۈ خىيالى؟

مېفستافېل

مەن ھەر چاغ بولغانمەن سۆيۈملۈك مېھمان.

مارتا

گېپىمنى چۈشىنىڭ، ئاڭلاپ ئەستايىدىل
بەرگەنمۇ بىرىگە سىز بىر ئازراق كۆڭۈل؟

مېفستافېل

قىلمايمەن خوتۇنلار بىلەن ھەزىل.

مارتا

گېپىمنى ئۇقماپسىز.

مېفستافېل

مەن ئەسلى غاپىل،
پەمىم يوق ۋە لېكىن چۈشەندىم ئېنىق.
قەلبىڭىز ئىشىققا ئىكەن لىقمۇ ـ لىق.

(نېرى كېتىشىدۇ)

فائۇست

جىگىردىم، سەن بۇگۈن ئۇچراشقان چاغدا،
مېنى تونۇدۇڭمۇ بىر كۆرۈش بىلەن.

مارگارىتا

ئەلۋەتتە تونۇدۇم كۆرۈپلا باغدا،
تىكىلدىم ھەم يەرگە ئۇيلىش بىلەن.

فائۇست

ئۇ كۈن يول ئۈستىدە رەنجىتتىم سېنى،
مەن ئۆزۈرە سورايمەن، كەچۈرگىن مېنى،
شۇ قوپال زىيادە چاقچىقىم ئۈچۈن.

مارگارىتا

ئۆزۈمنى يوقىتىپ قويغانىدىم ئۇ كۈن،
ھېچكىم سۆز ئاچمىغان ماڭا شۇڭغىچە،
چىقمىغان ئۈستۈمدىن ھەمدە يامان گەپ.
ئويلىدىم سۆز ئاچتى يىگىت نېمىشقا،
باشقىچە كۆرۈنۈپ قالدىمۇ يا، دەپ.
بۇ ئۈچۈن ئەيىبلىك بەلكىم مەن ئۆزۈم،
مۇمكىنكى قىلغانىمەن غەلىتە قىلىق.
بولمىسا ئۇچرىشىپ يولدىلا شۇ دەم،

قىلامدۇ بىر قىزغا يېگىت قارامايلىق.
سىزدىن رەنجىمىدىم قىلچە ئاشۇ كۈن،
گەپىم راست، ئۆزۈمنى كايىدىم پۈتۈن.

فائۇست

ئاھ، جەھنەم!

مارگارىتا

تىنچ تۇرۇڭ...

(كۆلىنى ئۈزۈپ، يوپۇرماقلىرىنى بىر - بىرلەپ يۇلۇشقا باشلايدۇ)

فائۇست

بۇ قانداق ھەرىكەت؟
گۈلدەستە ئۈچۈنمۇ؟

مارگارىتا

شۇنچىكى ھەۋەس...

فائۇست

نېمە بۇ، چۈشەندۈرۈڭ؟

مارگارىتا

كۆلمەك سىز پەقەت.

(ئۆزىچە پىچىرلايدۇ)

فائۇست

بۇ نېمە پىچىرلاش؟

مارگارىتا

سۆيەمدۇ ... سۆيمەمدۇ...

فائۇست

گۈزەلىم!

مارگارىتا

سۆيمدۇ، سۆيمەيدۇ. سۆيمدۇ، سۆيمەس.

(ئاخىرقى گۈل بەرگىنى ئۈزۈپ، سۆيۈنچ بىلەن توۋلاپ)

سۆيمدۇ، ھە!

فائۇست

سۆيگەندە قانداق!
ئىشەن، ئۇ سەن ئۈچۈن جاننى پىرىدۇ.

گۈل بىلەن پال ئاچتىڭ، بۇ پال ئەي قىزچاق
تەڭرى بېشارىتى بولغاي بىگۈمان.

مارگارىتا

تۈرمەن تىترەپ.

فائۇست

قورقما ھېچقاچان.
شۇ قول ھارارىتى
شۇ كۆز يالقۇنى
بۇيۇڭ چەكسىزلىكنى ئەيلىسۇن بايان.
بۇ بىر چەكسىزلىككى،
ئۇنىڭ تەرىپى
تەسۈرگە يوقتۇر قىلچە ئىپادە.
ئالەمدە شادلىق بار —
ئىككى يۈرەكنى
باغلىغۇچى شادلىق پەقەت دۇنيادا،
بۇ شادلىق، بۇ بەختنىڭ
چېگرىسى يوق.
چېگرا نېمە؟
زادى نېمە ئۇ؟
سۆيگۈنىڭ ئاخىرى — ئالدىم ئاخىرى.
ياق، سۆيگۈ مەڭگۈلۈك،
مۇھەببەت مەڭگۈ.

(مارگارىتا ئۇنىڭ قولىنى قاتتىق قىسىدۇ ۋە يۇلقۇنۇپ باغ ئىچىگە قاچىدۇ، فائۇست

بىر دەقىقە ساراسىمىدە قالىدۇ، ئاندىن
قىزنىڭ كەينىدىن ماڭىدۇ)

مارگارىتا

(ئىچكىرىدىن چىقىۋېتىپ)
قاراڭغۇ چۈشمەكتە.

مېفىستافېل

ھە، قايتىش كېرەك.

مارتا

مەن سىزگە بۇنچە تېز بەرمەستىم جاۋاب،
بۇ بىزنىڭ شەھەردە ئادەملەر سەگەك،
ياتقا تىكىلگەن كۆز بۇندا بىھىساب.
باسقان قەدەملەرگە باقماق، كۆزەتمەك
ئۇلارنىڭ ھۇنىرى ــ ئىشى يوق بۆلەك.
بىزنى باغ ئىچىدە كۆرۈشسە شۇ تاپ،
ئەتىلا قىلىشار كاتتا بىر كىتاب.
دوستلىرىمىز قېنى؟

مېفىستافېل

ئۇلار باغ ئارا
بىر جۈپ پەرۋانىدەك يۈرەر ئايلىنىپ.

مارتا

قمز ئۇنى دىلىدىن قالدى يارىتىپ.

مېفىستافېل

ئۇ بولسا قىزچاقنى، بۇ شۇنداق دۇنيا!

سۆھبەتگاھ

مارگارىتا يۇگۈرۈپ كىرىدۇ ۋە ئىشىك ئارقىسىغا يوشۇرۇنۇپ، بارمىقىنى لېۋىگە باسقانچە ئىشىك يوچۇقىدىن قارايدۇ

مارگارىتا

كېلىۋاتىدۇ.

فائۇست

(كىرىپ)

قاچالمايسەن، قىز!

مارگارىتا

بارلىقىمغا ھاكىم ئۆزىڭىز.

(مېفىستافېل ئىشىكنى ئۇرىدۇ)

فائۇست

كىمسەن؟

مېفىستافېل

ئۆز ئاغىنەڭ!

فائۇست

ھەي، پەمسىز ھايۋان!

مېفىستافېل

كېتىشىم كېرەك.

مارتا

(كىرىدۇ)

توغرا، كەچ بولدى جاناب.

فائۇست.

ئۇزىتىپ قويۇشقا بارمىكىن ئىمكان.

مارگارىتا

ياق، ئانام ئۇچرىتىپ قالسا ناگھان،
تارتىمەن قىلمىشىم ئۇچۇن كۆپ ئازاب.

فائۇست

ئەپسۇس، دېمەك، ماڭا ببرىسىز جاۋاب.
خەير!

مارتا

ئامان بولۇڭ.

مارگارىتا

كۆرۈشكىچە خەير.

(فائۇست ۋە مېفىستافېل چىقىپ كېتىدۇ)

ئۇنىڭ پىكرى قىلار ئالەمنى سەير،
مەن بولسام ئالدىدا بىر گۆدەك مىسال،
تـۇرىمەن ئۇيىلىپ قىزارغانچە لال.
تۇرىمەن ۋە ياكى «ھە» دەيمەن پەقەت.
ۋە لېكىن بىر ئىشنى ئويلايمەن ھامان:
ئۇنىڭغۇ بېشىدا بىر ئالەم ھېكمەت —
قانداق يېقىپ قالدىم ئاڭا — مەن ھەيران.

(كېتىدۇ)

ئورماندىكى غار

فائۇست

ئەي سەن ئىلاھىي روھ، نېمە تىلىسەم،
بارلىق تىلىكىمنى كەلتۈردۈڭ بەجا.

سەن يالقۇن ئىچىدە كۆرۈندۈڭ ماڭا،
تەبىئەت كۆركىنى قىلدىڭ ھەم ئاتا.
تۇغمەس ھېس - تۇيغۇ بەردىڭ ھەم يانا.
باقمايمەن ئالەمگە ھەيرەتتە شۇڭا.

ئۇنىڭ سىرلىرىنى ئىچىپ قارايمەن
دوستىنىڭ يۈرىكىگە باققاندەك گويا.
قانداقلا بىر جاندار بولسا ئالەمدە،
ئۆتكۈزدۈڭ ھەممىنى ئالدىمدىن بىر - بىر.
ئۆگەتتىڭ ئۇلارنىڭ ياشاش يولىنى،
قالمىدى مەن بىلمەس قىلچىلىكمۇ سىر.
ئورمانىنى قۇچقاندا دەھشەتلىك بوران
ئەسىرلىك قارىغاي غۇلاپ شۇ ھامان.
ئۆزگە دەرەخلەرنى سۈندۈرۈپ شۇندا
بەرگەندە ئۇيۇقلار ھەم ئەكس سادا،
ئورماندىكى غارغا يېتەكلەپ مېنى
ھەم ئۇندا ئۆزۈمنى يالغۇز قالدۇرۇپ،
قەلبىم كىتابىنى تەكرار ئوقۇتۇپ،
ئۆگەتتىڭ سەن ماڭا غايەت سىرلارنى.
مەن ئايغا قارايمەن ۋە شەبنەم سۆيگەن
ياپراقلا، قىياغا تاشلايمەن نەزەر.
ئاستا ئۇزۇۋاتقان بۇلۇت سايىسى
ئۆتمۈش كارتىنىسىن ماڭا ئەسلىتەر.
قارايمەن ۋە ماڭا يۈكسەك كامالەت،
نېسىپ بولمىغىنى سېزىلەر ئەلۋەت.
مېنى تەكرىگە تەڭ قىلغۇچى قۇدرەت
يۈكسەك خىياللارغا قىلىپ ھەمدەم، بەنت،
يەنە ھەمراھ بەردى ئاددىي، كەمتەر ھەم

باغلاندى هاياتىم ئاڭا مۇستەھكەم.
گەرچە ئۇ سەن ماڭا بەرگەن نېمەتنى
ئۇرسەمۇ تۇپراققا تۆكۈپ قىممەتنى،
گۈزەللىك سېھرىنى ماڭا كۆرسەتتى،
قەلبىمگە بىر سىرلىق يالقۇن بەخش ئەتتى.
سۆيۈتماق بولمەن ئۆزۈمنى، بىراق،
ئۆرتەيدۇ قەلبىمنى ئۆچمەس ئىشتىياق.

(مېفىستافېل كېلىدۇ)

مېفىستافېل

ئەي، دەرۋىش! جېنىڭغا تەگمىدى ناھات،
كىشىسىز ئورماندا ئوي سۈرمەك تەنها.
بۇ قانداق كۆرگۈلۈك، بۇ قانداق ھايات،
ئويلاپ تاپمىدىڭمۇ ئۆزگە بىر سەۋدا؟

فائۇست

بولاتتى ئۆزۈڭمۇ تاپساڭ بىرەر ئىش
ئايغاقچىلىق قىلىپ يۈرۈشتىن بۆلەك.

مېفىستافېل

بۇ چاقچاق ۋە لېكىن تالاش ۋە تارتىش،
ئويلاپ كۆر ئوبدانراق نېمىگە كېرەك؟
ئادەمىسەن ھەر قاچان ناچار پېئىللىق،
چاپلاشتى بۇ ئىللەت نېمىشقا ساڭا؟

كۆندۈز ـ تۈن قىلمەن سەن ئۇچۇن خىزمەت
ئىستىسەك نېمىنى، ئېيتساڭلا ماڭا،
ئالەمنىڭ چېتىدە بولسىمۇ، شۇئان ــ
قىلمەن مەن تەييار، يەنە مەن ياماڭ.

فائۇست

تەئەججۇپ، ئېيتمىغۇم كېرەكمۇ رەھمەت
كۆندۈز ـ تۈن غايىب بوپ يۈرگىنىڭ ئۇچۇن؟

مېفىستافېل

ئەي، ئىنسان، سوراشقا قىلمەن جۈرئەت،
مېنىڭسىز سەن قانداق ياشايتتىڭ بۇ كۈن؟
كىم سېنى تەنھالىق ئوقۇبتىدىن
شۇ دەمدىن كولىدىن چىققان قۇتقۇزۇپ؟
بولمىغان بولسام مەن جىسمىڭمۇ سېنىڭ،
زېمىن سەھىپىسىدىن كېتەتتى ئۆچۇپ.
بۇ تاغ ئورمىنىغا كەلدىڭ نېمىشقا؟
غەملەرنى يەشمەكچى بولدۇڭمۇ تەنھا ــ
جۇپتىدىن ئايرىلغان پاقىدەك ياكى،
ۋەيرانلىققا قونغان ھۇقۇشتەك گويا؟
بىر قاراپ ئىشەندىم، كۆكسۈڭدە ھامان
تەنھالىق ئالدىمى ياشار بىگۇمان.

فائۇست

قېنى سەن بىلسەڭدىڭ مەن بۇ ھالەتتىن
تاپىمەن خۇشاللىق، ھۇزۇر شۇ قەدەر،

گەر بىلسەڭ، سۆزسىزكى، چەكسىز ھەسەتتىن
بۇ شادلىق قوينىغا تاشلايتتىڭ زەھەر.

مېفستافېل

مانا بۇ ھەقىقىي ساماۋى لەززەت!
تۇن بويى ئوي سۈرمەك تاغلىق ئورماندا!
ئىلاھى ھېسلارنى ئاسرىماق جاندا
ۋە تەئىھا ئىزدىمەك روھىي ھدايەت.
ئالەم يارىتىلغان قۇتلۇق ئالتە كۈن —
ھېكمىتىن جەم قىلماق كۆكۈلدە پۈتۈن.
بۇ يورۇق دۇنيادا ئۆتكەن ھەردانا،
يولۇققان نەرسىدىن ئىزدەيدۇ مەنا.
ھە، ئاندىن تەپەككۇر يۈكسەكلىكىدىن
غۇلايدۇ ھەممىسى گۇم بولۇپ بىردىن.

(غەلىتە قىلىقلارنى قىلىدۇ)

زادى بۇ نېمىدىن، ئېيتاتتىم، ئەپسۇس
ھە، ئۇنى سۆزلەشكە يول قويماس ئومۇس.

فائۇست

نەقەدەر رەزىللىك!

مېفستافېل

رەزىللىك؟ ئەجەب؟
نېمىشقا كۆزۈڭدە بۇ قەدەر غەزەپ؟
ئومۇستىن قىزارغىن، ۋۇجۇدۇڭ — قەھر

ئاغزىمدىن چىقمايلا ھەقىقەت سۆزى.
تىرىكلىك ئىچرە بۇ بار گەپقۇ ئاخىر.
ئاخىر ئۇ سىز يوققۇ نومۇسنىڭ ئۆزى.
مەيلى سەن ئالداشنى تاشلىما زەررە
مۇناپىق يۈزۈڭگە تارتىۋەر نىقاب.
ئەمما بىلىپ قويغىن، تار كولىبە ئىچرە
گرىبتخېن سەن ئۇچۇن چەكمەكتە ئازاب.
ئۇ يالغۇز، ئۇ سېنى ئويلايدۇ پەقەت
ۋىسال ئىشتىياقى ئەزمەكتە ئۇنى.
يېمەك ـ ئىچمىكىدە يوق قىلچە لەززەت،
تامامەن ئۇنتۇغان ئارام، ئۇيقۇنى.
ئۇنىڭ مۇھەببىتى تاشقىن بىقىرغاق،
ئۇنىڭ مۇھەببىتى بىلمەس تىنجىشنى.
سەن بولساڭ شورلۇقنى ئۇنتۇدۇڭ، قاچقاق،
ئىزتىراپ ئىچىدە قالدۇردۇڭ ئۇنى.
تىنچ ئورمان قوينىدا يۇلتۇزلار بىلەن
سۆھبەت قۇرۇپ بۇندا ياتقاندىن كۆرە،
خەۋەر ئال ئۆرتەنگەن قىزنىڭ ھالىدىن
سېنى دەپ دەرد چەككەن كۆڭلىنى سورا.
ئۇ شورلۇق روجەكتىن تەلمۈرۈپ بۈگۈن
كارۋان بۇلۇتلاردىن تىلەيدۇ نىجاد.
ھەم ناخشا ئېيتىدۇ مۈڭلىنىپ ئاستا!
«ئاھ، قېنى قۇش كەبى بولسامدىم ئازاد».
گاھ كۈلەر ئۇ شورلۇق، گاھ سەكرىتەر قاش،
گاھ مەسۇم خىيالىن چۈلغايدۇ تۇمان.
ۋە لېكىن ھەمىشە كۆزلىرىدە ياش،
ۋە لېكىن ھەمىشە كۆڭلىدە ئارمان.

فائۇست

يىلانسەن! يىلانسەن!

مېفىستافىل

(ئۇز - ئۆزىگە)

ئوت سالدىم جانغا
ئاتقان ئوقۇم بېرىپ تەگدى نىشانغا.

فائۇست

توختاتىڭ ۋەسۋەسەڭنى، ئەي ئەرۋاھ، جىم بول،
بۇ ھەقتە سەن ماڭا ئېغىزمۇ ئاچما.
تىنجىغان شۇ مۇدھىش بوراننى يانا
دەردكەش يۈرىكىمدە قايتا ئويغاتما.

مېفىستافىل

ئەمما قىز قەلبىدە قورقۇش، ھاياجان،
ئۇنتۇدى مېنى دەپ قىلماقتا گۇمان.

فائۇست

قەيەردە بولماي ئۇ ماڭا ھەمنەپەس،
تەلپۈنەر يۈرىكىم ئاڭا شۇ قەدەر —

مەن ھەتتا سەنەمگە قىلارمەن ھەۋەس،
ئۇ سەنەمگە يارىم لەۋ باسسا ئەگەر.

مېفستافېل

گۈللەر قۇچىقىدا ياتقان جۇپ جانغا
قارىماق نەقەدەر زوق، بېرەر ماڭا.

فائۇست

يوقال كۆزۈمدىن!

مېفستافېل

مەيلى سۆكۈۋەر،
مەن بولسام ئاڭلاپلا قالىمەن خالاس.
ياراتتى تەڭرىمىز ئايال بىلەن ئەر —
بىرىنى بىرىگە باغلىدى ئىخلاس.
قوغلىغىن تۈگىمەس خىياللارنى، بەس،
ئۆزۈڭنى يوقاتما گۈزەك مىسالى.
ئاخىر سەن جاللات ياكى دار ئەمەس،
كۈتمەكتە شۇ گۈزەل يارىنىڭ ۋىسالى.

فائۇست

ئاھ، دىلبەر قۇچىقى مەن ئۈچۈن جەننەت،
بارچە لەززەتلەرنىڭ يۈكسەك كامالى.
ئەمما يار باغرىدا تاپقاندا راھەت

كەتمەس كۆز ئالدىمدىن قىزنىڭ زاۋالى.
مەن كىم؟ بىر بىۋەتەن، غەملىك سايىمەن،
دىۋانە كۆڭلۈمدە ئارام يوق ھامان.
مەن گويا كۆز يەتمەس يۈكسەك قىيادىن
ئۆزىنى تۆۋەنگە تاشلىغان قىيان.
ئۇ بولسا يېنىمدا ـــ جىمجىت كولىبدە
تىنچ ھايات كەچۈرۈپ تۇرغۇچى بىر جان.
شۇ نىھال قامەتكە، شۇ گۈل بەدەنگە
تارغىنا ھۇجرىسى گويا كەڭ جاھان.
مەن ياۋۇز بىر تاشقىن، ماڭا گويا كەم
يۈكسەك قىيالارنى ئاتقىنىم پەسكە،
ھەر يوغان خادا تاش، قۇرام تاشنى ھەم
رەھىمسىز كۆمگىنىم قۇمغا ۋە خەسكە.
مەن يەنە ئۇ مەسۇم پاك بىر گۈدەكنىڭ
تىنچ ھاياتىغا ئۇزارتتىم چاڭگال.
ئېيتقىنىڭ بولسۇن سەن ياۋۇز مەلەكنىڭ
باشلىغىن مېنى قىز يېنىغا دەرھال.
دىيانەت ھېسلىرى چېكىنسۇن بىردەم،
ئادالەت، شەپقەتكە يۇماي كۆزۈمنى.
مەن ئۇنى قۇچقاندا يۈكسەك چوققىدىن
تۆۋۈنسىز يار قوينىغا ئاتاي ئۆزۈمنى.

مېفىستافىل

يەنە غەزەپ، يەنە مىسلىسىز تۇغيان!
بار ئۇنىڭ يېنىغا، ئارام بەر تېزرەك.
تۇراقلىق كوچىغا كىرسە گەر ئەخمەق،

تۇكىدى ئالەم دەپ قىلىدۇ گۇمان.
سەن ئىدىك ھەمىشە مەرد ۋە باھادىر،
ئالغا يۈر، چېكىنمە، تېگىرقىما ئەسلا.
دادىل بول، نېمىدىن قورقىسەن ئاخىر —
سەن ئۇچۇن شەيتاننىك ئۆزىغۇ ھەمراھ.

گرېتخېننىڭ خانىسى

گرېتخېن

(يالغۇز، ئۇرچۇقتا يىپ ئېگىرىدۇ)

كۆڭلۈمدە نېچۇن،
يوق قىلچە ئارام.
ئەسىر مەن مىسكىن،
ئويلارغا تامام.
ئۇ بولمىسا گەر،
يېنىمدا بىرەم.
قاراڭغۇ بولار
ماڭا بۇ ئالەم.
ئۇ نەدە قالدى،
تۆكۈلەر يېشىم.
ئەقلىم يوقالدى،
ئايلاندى بېشىم.
كۆڭلۈمدە نېچۇن
يوق قىلچە ئارام؟
ئەسىرمەن مىسكىن

ئويلارغا تامام.
روجەكتىن باقسام،
ئۇنى كۆتەرمەن.
يولىغا ھەردەم
كۆزۈم تۇتارمەن.
خىيالىمدىن كەتمەس
قەددى ـ قامىتى.
ئۇ ئالغان نەپەس،
بارچە ئادىتى...
ئۇنتۇيالمايمەن،
قىلغان سۆزىنى.
تەبەسسۇم بىلەن
باققان كۆزىنى.
كۆڭلۈمدە نېچۈن،
يوق قىلچە ئارام؟
ئەسرىمەن مىسكىن
ئويلارغا تامام.
ۋىسالىن تىلەر
يۈرىكىم بۇ كۈن.
ئاڭا ئىنتىلەر
ۋۇجۇدۇم پۈتۈن.
قىلارمەن قانداق
ئاڭا يەتمىسەم؟
مەيلى ئىدى بىر
قۇچسامۇ ئۆلسەم.

مارگارىتانىڭ بېيفى

مارگارىتا ۋە فائۇست

مارگارىتا

ۋەدە بەر، گېنرىخ!

فائۇست

خوپ، ۋەدە بېرەي.
سەن ئۇچۇن تەييارمەن ھەممە سەۋداغا.

مارگارىتا

ئىشەنچىڭ بارمۇ، ئېيت، دىنغا، خۇداغا؟
سەن ياخشى ئادەمسەن، بۇنى بىلمەن،
ئىخلاسىڭ نامەلۇم، چۈشەنمىدىم ھېچ.

فائۇست

ئەي، قىزچاق، سەن بۇنداق سوئاللاردىن كەچ.
سەن ماڭا ئەزىزسەن، شۇ ئۆزى شۆھرەت،
باشقا بىر ئىخلاسمۇ ماڭا بىھاجەت.

كىم ماڭا ئەزىزدۇر ــ ئاڭا جان ىدا،
ئەھلى سەجدىلەردىن كۆلمەيمەن ئەما.

مارگارىتا

پەرىزدۇر تەڭرىگە دائىم سېغىنماق.

فائۇست

نېچۈن؟

مارگارىتا

ئىشەندۈرۈش مۇشكۈل، سەن ئاخىر
تەڭرى ھەممىتىنى قىلمايسەن قەدىر.

فائۇست

قەدىرلەيمەن.

مارگارىتا

پەقەت ئەقىلدە بىراق.
ئەسلى بۇ سىرلاردىن سەن بەكمۇ يىراق.
چېركاۋغا بارمايسەن ئۇزاقتىن بۇيان،
خۇدايىڭ بارمۇ، ئېيت؟

فائۇست

جهنهم، هېچقاچان
سورىما سەن بۇنى، ئېيتالايدۇ كىم
هېيىقماستىن، دادىل، بار دەپ خۇدايىم!
سوراپ كۆر دانىشمەن، روهانىيلاردىن،
ئۇلارنىڭ جاۋابى نەق بولار. لېكىن،
كۆلكىدىن ئۆزگىچە ئەمەس بۇ جاۋاب.

مارگارىتا

دېمەككى، ئىشەنچ يوق.

فائۇست

جەننەم سەن ئەسلا
چىقارما سۆزۈمدىن ئۆزگىچە مەنا.
كىم كامىل ئىشەنچتە ئېيتالايدىكەن
«مەن ئاڭا قەتئىي ئىشىنىمەن» دەپ.
ياكى كىم
مەنمەنلىك قىلالايدىكەن:
«ياق، مەن ئۇنىڭغا ئىشەنمەيمەن» دەپ.
ئالەمنى ياراتقان — ئۇ،
هەم ئۇنىڭ تايانچى — ئۇ
ئۇنىڭ پاناهىدا هەممە نەرسە جەم:
سەنۇ مەن،

هەتتاكى ئۇنىڭ ئۆزى ھەم.
بېشىمىزدا يوقمۇ گۈمبىزى ساما،
ئاياغ ئاستىمىزدا يوقمۇ يا تۇپراق؟
يوقمۇ تاڭ ئۇپۇقىدىن قارىغان زۆھرە
بىز ئۈچۈن ئايىماي نۇر چاچقان پارلاق؟
بىغۇبار كۆزۈڭگە سېنىڭ ئەي گۈزەل
مەھلىيا كۆز تىككەن مەن ئەمەسمۇ يا؟
راستىنلا يوقمىدۇ ئاستىمىزدىكى
سەن ۋە مەن سەزگەنۇ سەزمىگەن دۇنيا؟
شۇ دۇنيا باغرىدا بارلىقىڭنى بىل
ھايات بىرلىكىگە ئىشەن دائىما.
چۈشەنسەڭ سەن بۇنى، بىلگىنىڭنى قىل،
سۆيگۈ، بەخت دەمسەن ۋە ياكى خۇدا؟!
ئۇنىڭغا مۇڭاپىق تېپىلماس نىسبەت،
نامىمۇ يوق ئىپادە قىلغۇچى پۈتۈن.
بارچە گەپ تۈيغۇدا، سۆز بولسا بەقەت
شۇ نۇرلۇق پەلەكنى توسقۇچى تۈتۈن.

مارگارىتا

سۆزۈڭنىڭ ھەممىسى توغرا، بەكمۇ ساز.
نەق شۇنى ئېيتمىدۇ سەجدەگاھتا ھەم،
باشقىچە سۆز بىلەن ئەگىتىپ بىر ئاز.

فائۇست

شەكسىز، بۇ پىكىرنى تەكرارلار ئالەم،
ھەركىم ئۆز تىلىدا قىلمىدۇ بايان.

تەئەججۇپ ئەمەسكى مەن ھەم، بۇ ئايان —
ھەقىقەتنى يەنە تەكرار ئەيلىسەم.

مارگارىتا

سۆزۈڭدە ھەقىقەت بارلىقىمۇ راست.
ۋە لېكىن تەكتىدىن قىلغاندا قىياس،
ئەمەسسەن ئەيسانىڭ مەزھىبىگە خاس.

فائۇست

ھەي، قىزچاق!

مارگارىتا

نېچۈندۇر — بىلمەيمەن دوستۇڭ —
رەنجىمە، كۆڭلۈمگە زادىلا ياقماس.

فائۇست

خوش؟

مارگارىتا

نەدىن تاپقانسەن بۇنداق ئۇلپەتنى،
كۆرمىدىم سىلەردە بۇنداق خىسلەتنى.
ھەر قاچان مەن ئاڭا تاشلىسام نەزەر
تېنىم جۇغۇلدايدۇ، قىلىمەن ھەزەر.
چىن سۆزكى، ھېچ كىشى ھازىرغىچىلىك،
نەپرەت قوزغىمىغان مەندە شۇنچىلىك.

فائۇست

هېيىقما، ئۇنىڭدىن قورقۇشۇڭ بىكار.

مارگارىتا

تۇرقىمۇ قەلبىمنى دەھشەتكە سالار،
قەلبىمدە يوق خەققە ئاداۋەت زەررە.
جۇش ئۇرار ھەرقاچان مېھرۇ ئىلتىپات،
سېنىڭغۇ ئالدىڭدا مەن بىر ئەسىرە.
ئەمما دوستۇڭ تامام يۈرىكىمگە يات.
كۆڭلۈم ئەسلا سۆيمەس، قورقىمەن كۆرسەم،
كەچۈر تەڭرىم، ئەگەر مەن ناھەق سۆزلىسەم.

فائۇست

نە ئامال، ئۇلپىتىم شۇنداق دېۋانە.

مارگارىتا

ساڭا ھېچ ئوخشىماس، تامام بىگانە،
ئۇ بىلەن بىر نەپەس بولماستىم ھەمدەم.
ئۇ كىرىپ كەلگەندە بۇ يەرگە ھەردەم،
جادۇگەر بىر ئۇچقۇن يانار كۆزىدە،
مەسخىرە سېزىلەر ھەر بىر سۆزىدە.

ئادەمنى بىر پۈلغا ئالمايدۇ پەقەت،
مېنىڭچە ئۇلپىتىك ئۆمرىدە بىر رەت
مۇھەببەت شەۋقىگە بولمىغان ئاشنا.
ئىزگۈ ھېسلارنى ئۇ بىلمىگەن ئەسلا.
ئۇچراشساق ئىككىمىز نۇرلىنار ھەريان،
ئەمما ئۇنىڭ بىلەن بولساق ئۇچەيلەن،
قاراڭغۇ كۆرۈنەر كۆزۈمگە جاھان.

فائۇست

پەردىشتەم، ھېسلىرىڭ ناۋۇك نەقەدەر.

مارگارىتا

دەھشەتتۇر ئۇنىڭغا تاشلىماق نەزەر.
تىكىلىپ تۇرغاندا سوغۇق كۆزلىرى،
تىلىمغا كەلمەيدۇ سەجدە سۆزلىرى.
بىز بىلەن بولسا ئۇ، كۆڭلۈمدە ھەتتا
ساڭا مۇھەببىتىم تۇيۇلار يالغان.
يۈرەكتە بىر بوشلۇق سېزەرمەن ھامان.

فائۇست

دېمەككى كۆڭلۈڭگە ياقماس ھېچقاچان.

مارگارىتا

كەچ بولدى، مەن قايتاي.

فائۇست

توختا بىر نەپەس!
ناھەتكى سەن بىلەن بىر سائەت يەككە
دىلغا دىل، كۆكرەكنى يېقىپ كۆكرەككە
بولماقلىق نېمىشقا ھېچ نېسىپ ئەمەس.

مارگارىتا

بۇ كېچە ياتسامدىم مەن ئۆزۈم تەنھا،
ئىشىك زەنجىرىنى سالماستىم، ئىشەن.
ئانام ئۇخلار دائىم يېنىمدا ئەمما،
ئىنتايىن سەگەك ئۇ، ئەگەر مۇبادا
ئىككىمىزنى كۆرۈپ قالسا يانمۇ يان،
مەن شۇئان جېنىمدىن بولىمەن جۇدا.

فائۇست

بار ئۇنىڭ چارىسى مانا شىشە، ئال،
سۇغا بۇ دورىدىن ئۇچ ـ تۆت تامچە سال.
ئىچكەندە كەچقۇرۇن ئاناڭ شۇ سۇنى،
ئۇيغىتىپ بولمايدۇ تاڭغىچە ئۇنى.

مارگارىتا

جېنىم، مەن سەن ئۈچۈن ھەر ئىشقا تەييار،
بۇ ئوغا ئەمەستۇ، يەتكۈزمەس زەرەر؟

فائۇست

جىگىردىم، مەن ساڭا بېرەمتىم زەھەر؟

مارگارىتا

قارشىلىق قىلىشقا كۈچ قالماس زىنھار،
كۆزۈمگە لىپ ئېتىپ تىكىلسەڭ ئەگەر.
نېمىنى خالساڭ مەن ئاڭا ھازىر.
مەن سېنى جېنىمدىن كۆرۈپ مىڭ ئەلا.
ۋۇجۇدۇمنى باربىنى بەخش ئەتتىم، ئاخىر،
ھېچ نەرسەم قالمىدى قىلماققا پىدا.

مېفىستافېل

(كىرىدۇ)

مايمۇنچەڭ كەتتىمۇ؟

فائۇست

ئايغاقچى! يانا.
تۇردۇڭمۇ ئاڭلاپ؟

مېفىستافېل

ئەلۋەتتە
ئاڭلىدىم ھەم بىلدىم، بىر قىزچاق كاتتا

ئالىمغا دىن دەرس ئۆگەتتى، مانا!
قىزلار ئارزۇسىغا ئېتىقاد يولداش،
نىيىتى ئايانكى ئۇلار شۇنداق دەر:
قانچە ئېتىقادلىق بولسا ئەگەر ئەر،
بۇلار خوتۇنىغا ئۇ شۇنچە ياۋاش.

فائۇست

ياۋۇز مەخلۇق نەدىن بىلىسەن، بۇ دەم—
قىزنىڭ يۈرىكىدە ئېتىقاد ـ ئىمان.
مەن ئۇچۇن يەيدۇ غەم ھەم دىنسىزلىق
ئىلكىدىن قۇتقۇزماق بولىدۇ ھامان.

مېفىستافىل

سۆيگۈ بار، ئىشەنچ بار كۆڭلۈڭدە يالغۇز،
ھە، سېنىڭ تازىمۇ مەپتۇن قىلدى قىز.

فائۇست

نىجاسەت ۋە ئوتتىن تۆرەلگەن! يوقال!

مېفىستافىل

ئۇ زېرەك ۋە قۇۋۇ قىز، قاراپ بىمالال
بىلىدۇ كىملەرنىڭ قانداقلىقىنى.
ئۇ مېنىڭ ئالدىمدا، سېزەمسەن شۇنى،

تۇرتماس بىرەمۇ. ئۇنىڭغا ئايان —
مەن با دانىشمەنمۇ ۋە ياكى شەيتان.
دېمەككى بۇ كېچە؟...

فائۇست

نېمە ئىشىڭ بار؟

مېفىستافىل

مەنمۇ بۇ ئاردا قالماسمەن بىكار...

قۇدۇق يېنىدا

(كوزا كۆتۈرگەن گرېتخېن ۋە لىزخېن كىرىدۇ)

لىزخېن

بەربەلخېن ھەققىدە ئاڭلىدىڭمۇ گەپ؟

گرېتخېن

ياق، تېخى، ئاخىر مەن ئۆيدىنمۇ دائىم.

لىزخېن

ھەممىنى كۆلدۈردى سىبىللا سۆزلەپ:
تۈتۈلۈپ قاپتۇدەك ئاشۇ گۈلئايىم.
پەس كويغا چۈشۈر ئۇ ئەمدى بىر ئازراق!

گرېتخېن

نېمە گەپ؟

لىزخېن

خۇنۇك گەپ، ئۇ يەپ ـ ئىچكەن چاغ ـــ
بىر تەندە بەھرىمەن بولار ئىككى جان.

گرېتخېن

توۋا!

لىزخېن

بەتتەر بولسۇن ھەممىدىن يامان.
چوڭ تۇتۇپ يۈرەتتى ئۆزىنى ئەجەب!
ھەممىگە تېپىلدى مانا ئەمدى گەپ.
ئۇيالماي غەلىتە قىلىق قىلاتتى،
يىگىتلەر بوينىغا كۆپ ئېسىلاتىتى.
دائىما ھۆسنىنى قىلاتتى كۆز ـ كۆز،
ئۇنىڭغا مەنسۇپتى ماختاش، ئىلىلىق سۆز.
يىگىتى قولىدىن ئالاتتى سوۋغا.
ئۇسسۇلغا چۈشەتتى بىللە دائىما.
ئۆزىنى سانايتتى ھەممىدىن گۈزەل،
بىللىدى شۇ يىگىت بىلەن ھەرمەھەل.
قەھۋەخانىلاردا ئىچەتتى شاراب،

بىلمەستى چېكىشنى ئاخىرى ئازاب.
مانا جازاسىنى بېرىپتۇ خۇدا،
گۈل شېخى بولۇپتۇ ئۇنچىدىن جۇدا.

گۈرپتخېن

بىچارە!

لىزخېن

بىچارە دېمىگىن ئۇنسى،
بىزگە كىم ئېچىنغان؟ بىزمۇ ھەر كۈنى
كەچكىچە قاراڭغۇ كولىدە قېلىپ،
ئۇرچۇق ئېگەرگەندە ئېزىلىپ، قېلىپ،
سۆيگۈنى يېنىدا ياير دېغاندا ئۇ،
بىلمەيتتى نېمە ئۇ ــ يالغۇزلۇق، قايغۇ.
ھە، ئەمدى ئۇ بارلىق قىلمىشى ئۈچۈن،
خوپ بولدى ــ ئېگىدۇ مەغرۇر قامەتنى
ۋە ئېلىپ بوينىغا توقۇ لەنەتنى،
توۋا قىپ ياش تۆكەر چېركاۋدا بۇ كۈن.

گرپتخېن

يىگىت ئەمدى ئاڭا ئۆيلەنسە كېرەك.

لىزخېن

ئۆيلىنىپ بوپتۇدەك! يوق بۇنداق تەنتەك.
چىقاتتى باشقىمۇ ئايال تۇزۇكرەك.
پۇتتۇرۇپ ئىشنى بىر جۇپ بوپتۇدەك.

گرېتخېن

زەپ بوپتۇ! ئىنساپمۇ قىلماپتۇ ئەخمەق.

لىزخېن

ئۆيلەنگەن بولسىمۇ بەربىر ھېچكىم،
قۇتقۇزماس نومۇستىن ئۇ قىز - ئەخمەقنى.
توي كۈنى يىگىتلەر تۇراتتىمۇ جىم،
چۈۋۈشۈپ تاشلىشار گۈلچەمبىرەكنى.
بىلسەن، بىزنىڭمۇ پەيلىمىز ياماں،
چاچمىز بوسۇغا ئۈستىگە سامان.

گرېتخېن

(ئۆيگە قايتىپ كېتىۋېتىپ)

مەنمۇ بۇرۇن راسا كۈلەتتىم،
ئاچچىقلايتتىم، ھەيران بولاتتىم،
گۇناھلىق ئىش قىلسا بىرەر قىز،
دەيتتىم: قانداق نومۇس، قانداق يۈز!
تۇتار ئىدىم ئۆزۈمنى مەغرۇر،
ئەيىبلەيتتىم بولۇپ ئەلگە جور.
گۇناھلىق ئىش بولدۇ قانداق؟
قىلالمايتتىم تەسەۋۋۇر بىراق.
نەپرەتلىرىم ئۆزۈمگە ياندى،

پۈتۈم گۈناھ يولغا ماڭدى.
قانداق بولار ئەمدى ئاقىۋەت،
كۆتەر مېنى قانداق ئوقۇبەت؟
مېنى قۇچقان شۇ تۈيغۇ لېكىن،
يېقىملىق ھەم ئاجايىپ شېرىن.

شەھەر سىپىلى يېنىدا

قەلئە سىپىلىنىڭ تەكچە قىلىپ ئويۇلغان يېرىدە بۈۈى مەريەم ھەيكىلى. ھەيكەل قارشىسىدا گۈللەر، گرېتخېنمۇ گۈل قويىدۇ

گرېتخېن

ئەي مونىس، مېھرىبان —
تەۋەررۈك ئانىجان،
دەردلىك يۈرىكىمگە بىر ئاشىلا نەزەر.
كۆزۈڭدە ئەلەم،
قولۇڭدا بالاڭ —
لېۋىڭدە زارلىرىڭ،
پەلەكنى چارلىدىڭ،
چارلىدىڭ: «نەدە سەن، نەدە سەن، پەدەر؟»
يۈرەكتە دەردىم،
بىلەلەيدۇ كىم؟
ۋۇجۇدۇم يانماقتا — ھېچ كىشى بىلمەس.
بۇ مېنىڭ بارلىقىم ساڭلا ئايان،

سەن ئۆزۈڭ مەدەت بەر ماڭا، ئانىجان،
مونىس نىگاھىڭنى تاشلا بىر مەپەس.
ئەل ئارا تامام
يوق مەندە ئارام،
كۆتۈرەلمەيمەن كۆزۈمنى ئەسلا.
بولغاندا ئۆيدە
يىغلاپ ھەر كۈندە
بوشتەۋالىمەن كۆڭلۈمنى تەنھا.
مانا بۇ گۈللەرنى
تەردىم سەن ئۈچۈن
ياش بىلەن ئۇلارنى
ھۆل قىلدىم پۈتۈن.
خانامغا تاڭ نۇرى
چېچىلغان چاغدا،
مەن بىدار ئىدىم
ھەسرەتتە، داغدا.
قۇتقۇز نومۇستىن،
قۇتقۇز ئانىجان
سەنسەن تايانچىم،
يالغۇز مېھرىبان.

تۇن، گرېتخېننىڭ ئۆيىنىڭ ئۇدۇللىدىكى كوچا

ۋالېنتىن — ئەسكەر، گرېتخېننىڭ ئاكىسى

ۋالېنتىن

سورۇنلاردا ئىچىپ مەي ـ شاراب،
بەزى نادان ئادەم ئۇرۇپ لاپ،
ئۆز ياربنى ماختايتتى، ھە، دەپ،
خۇددى پەرى قىلىپ تەسۋىرلەپ.
گويا ئۇنىڭ ياردەڭ بەرنا،
بۇ دۇنياغا كەلمىگەن ئەسلا.
مەنچۇ، ئۇنىڭ سۆزىنى ئاڭلاپ،
ئولتۇراتتىم پەرۋامۇ قىلماي.
ئاندىن ئاستا بۇرۇتنى تولغاپ،
گەپ باشلايتتىم ئاستا ـ ئالدىرىماي.
دەيتتىم ئېگىز كۆتۈرۈپ مەينى:
«گەپ ـ بەرمەكتە كۆڭۈل مەيلىنى.
گۈزەل بولسا، سىڭلىمدەڭ بولار،
ئېيتىڭ، يۇرتتا ئاڭا تەڭ كىم بار؟»
بەللى دەيتتى مەيخانا ئەھلى،
تۇتۇلاتتى ماختانچاق تىلى.
بۇ كۈن تامام ئۆزگە ھال ئەمما،
غەزىپىمدىن بەزىدە ھەتتا
يۇلغۇم كېلەر ئىدى چېچىمنى،
ئۇرغۇم كېلەر ئىدى بېشىمنى.
نېمىشقىدۇر تەرەپ ـ تەرەپتە،
سوقار مېنى ئەگىتمە گەپتە.
بۇ گەپلەردە ئىما ـ ئىشارەت،
ئۆزگە مەنە، تەنە، بېشارەت.

قۇلىمغا كىرگەندە بۇ گەپ،
ئاجالىمىدىم سىر سۆزگىمۇ لەب.
مەن ئۇلارنى قويمايتتىم ئامان
ئەگەر بولسا گەپلىرى يالغان.
ئەنە، كېلەر تامنى ياقلاپ،
ئىككى سايە، تۇرايچۇ قاراپ.
بولسا ئۇلار ئىبلىس مۇبادا،
تىرىك كەتمەس بۇ يەردىن ئەسلا.

(فائۇست ۋە مېفىستافېل كىرىشىدۇ)

فائۇست

قارىغىن، سەجدىگاھ دېرىزىسىدە
پىلدىرلاپ يانماقتا بىر چىراغ، ئەنە.
ئۆچكەندەك پەسىيىپ قالار بەزىدە،
بەزىدە نۇرلىنىپ يانىدۇ يەنە.
بۇ كېچە زۇلمىتى بوغماقتا ئۇنى،
كۆڭلۈمدۇ قاراڭغۇ — ئەسلىتەر شۇنى.

مېفىستافېل

مەن بولسام قايغۇدىن بىگانە پۇتۇن،
ۋۇجۇدۇم تۇگىمەس خۇشاللىق تاپقان
گويا كى چاشقاننىڭ كەينىدىن چاپقان
مۇشۇكتەك بەختىيار، جۇشقۇنمەن بۇگۈن.
شوخلۇقتا تارالغان مېنىڭ شۆھرىتىم،

ئالدىمدا ئەنە شۇ شوخلۇق بەزمىسى.
زوقلىنىش ئىلكىدە يايرار جان - تېنىم،
يېقىنلاپ ۋالپورگىيە تۇنى - كېچىسى.
ئۇ كېچە ئارزۇسى بەرەر خۇش تۇيغۇ،
ئۇ كېچە ئىلىنماس كۆزلەرگە ئۇيقۇ.

فائۇست

چىقامدۇ شۇ چاغدا يەرنىڭ ئۈستىگە،
يىراقتىن نۇر چېچىپ تۇرغان خەزىنە.

مېفىستافىل

ئەلۋەتتە ئۇنىڭغا قالدى ئازغىنە،
سەن قوبۇل قىلامسەن ئۇنى ئاغىنە.
مەن ئۇنىڭ ئىچىگە تاشلىدىم نەزەر،
لىق تولغان ئۇنىڭغا ھەر خىل كۆمۈش، زەر.

فائۇست

بارمىدۇ ئۇنىڭدا ھالقا يا ئۈزۈك،
گىرېتخېنگە سوۋغا بولغۇدەك تۈزۈك؟

مېفىستافىل

كۆكلۈڭگە پۈككىنىڭ تېپىلار تولۇق،
ئۇندىكى دۇرلارنىڭ ھېسابىمۇ يوق.

فائۇست

بەك بەلەن! ئالماستىن سىرەر تال سوۋغا،
مۇشكۈلدۇر بارماقلىق قىزنىڭ يېنىغا.

مېفىستافىل

ئەلۋەتتە سوۋغىمۇ؟ ئۇنىڭسىز ھەمدە،
كۆڭۈلنى خۇش قىلىش ئاسان ئالەمدە.
گەپنى قوي، يۇلتۇزغا تولماقتا ئاسمان،
مەن ئەمدى ناخشامنى ياڭرىتاي ھەر يان.
بۇنىڭدا كۆيلىنەر نومۇس ۋە ھايا،
ئەپچىقار قىزنى ئۇ قىلىپ مەھلىيا.

(گىتار چېلىپ ناخشا ئېيتىدۇ)

جىمجىت ئۇشبۇ تۈن
كاتېخېن نەچۈن
تۇرىسەن مەھزۇن
سەن بۇ ئىشكىنىڭ يېنىدا تەنھا؟
قىلمىدىڭمۇ ھېس —
ئىشكىتىن يالغۇز
كىرىسەن ئەي قىز،
خالىغىنىڭچە چىقماق تەس ئەمما.
ئىشەنمە سۆزگە
نىيىتى ئۆزگە—

پۈتكەن چاغدا ئىش؛
دەر: «خەير ئەمدى» — پۈتتى، ۋەسسالام!
ئۇ قانچە بەرنا
ۋە قانچە دانا
بولمىسۇن ئەمما —
نىكاھقىچە تا
كۆنمە ئۇنىڭغا، بولارسەن تامام.

ۋالېنتىن

(ئالدىغا چىقىپ)

نېمە دەيسەن، ھەي چاشقان تۇتار؟
بۇ كوچىدا كىم كېرەك ساڭا؟
ئاۋۋال كۆكۈم بولىدۇ گىتار،
ئاندىن نۆۋەت كېلەر كاللاڭغا.

مېفىستافېل

چېقىۋەتتى گىتارنى تەنتەك.

ۋالېنتىن

كاللاڭنىمۇ پاچاقلاش كېرەك.

مېفىستافېل

(فائۇستقا)

چىقار دوكتور قىلىچنى تېزرەك،
يېنىمدا تۇر، باشلا، ھۇجۇم قىل.

مەندىن بولسۇن زەربە قايتۇرماق،
سەن قىلىچ ئۇر، قىلىچ ئۇر دادىل.

ۋالېنتىن

قېنى كۆرەي قايتۇرغىنىڭنى!

مېفىستافېل

قايتۇردۇم مانا!

ۋالېنتىن

مانا ساڭا يەنە بىر سوۋغا!

مېفىستافېل

تۇرۇپتىمىز تەييار دائىما.

ۋالېنتىن

ئادەم ئەمەس، بۇ — شەيتان راستلا.
تېنىمدە كۈچ قالمىدى ئەسلا.

مېفىستافېل

(فائۇستقا)

قىلىچنى سانجى!

ۋالېنتىن

تۈگەشتىم، ئاللا!

مېفىستافېل

مانا ئەمدى تۈگەشتى تەنتەك،
ئىشقا تۇتۇش قىلايلى تېزرەك.
تۇرمايلى بىز ئەسلا ئېزىلىپ،
ۋاك - چۇك سالار خەلق يىغىلىپ.
سىرشاپنىغۇ كۆيدۈرۈش ئاسان،
قازى بىلسە بولىدۇ يامان...

مارتا

(دېرىزە ئالدىدا)

كىم بار؟ تېز بۇياققا!

گرېتخېن

(دېرىزە ئالدىدا)

كەلتۈرۈك چىراغ.

مارتا

قانىلىق جاڭجال بولماقتا شۇ تاپ.

خەلق

بىرى ئۆلگەن.

مارتا

(چىقىپ)

قېنى ئۇ قاتىل ئوغرى؟

گرېتخېن

(چىقىپ)

بۇ يەردە ياتقان كىم؟

خەلق

ئاناڭنىڭ ئوغلى.

گرېتخېن

ئاھ، تەڭرىم! بۇنىڭدىن ئارتۇق ئەلەم يوق ماڭا!

ۋالېنتىن

مەن كۆز يۇمسەن، دۇنيا ئەلۋىدا،
پەريات قىلماڭ. تۆگەر ھاياتىم،—

كۆڭلۈمده بار ئىككى ئېغىز سۆز،
ئېيتاي شۇنى، ئاڭلاڭ تۇرۇپ جىم.

(خەلق ئۇنى قورشايدۇ)

گرېتخېن، سەن، كىچىكسەن ھېلى
قىلمىشىڭنى پەھىم ئەتكىلى —
ئەقلىڭ سېنىڭ يەتمەيدۇ ھازىر.
ئەمدى بىر يول — يوق ئۆزۈڭگە ئىمكان:
پاھىش قوينىغا كىردىڭمۇ پىنھان، —
پاھىشە بولغىن، ئاشكارا ئاخىر.

گرېتخېن

ئاھ، ئاكامنى ئۆلتۈرمە ئىگەم!

ۋالېنتىن

ئىگەم ئەمدى بېرەلمەس ياردەم.
نەپ يوق ئەمدى بولدى بولار ئىش،
مۇمكىن ئەمەس ئۇنى قايتۇرۇش.
سەن بىرىگە بولدۇڭمۇ ئەمەك،
ئەتە كېلەر باشقىسى دېمەك.
ئۇلار يىغىلىپ بولسا ئون نەپەر،
كېلەر بارچە شەھەردىكى ئەر.
ھارامى ھەم كېلەر دۇنياغا،
ھازىرچە ئۇ چىقماي زىياغا،

باشقا كىيىپ زۇلمەتتىن قالپاق،
ياتار تىپتىنچ — كۆزلەردىن يىراق.
بولغۇچىلىك زاھىر - نامايان،
ئۇنى ھازىر يوق قىلماق ئاسان.
ۋە لېكىن ئۇ يوشۇرۇن ئۇيات
ئۆسەكتىدۇر سائەتمۇ - سائەت.
كەڭگەندە ئۇ يورۇق دۇنيادا،
دەھشەت بولماس بۇنىدىن زىيادە.
ئىشىنمەن بىكىندۇ يىر كۈن،
ئىنسان بارىكى، ئىمانى پۈتۈن،
ھەزەر قىلار تاماەن سەندىن
ھەزەر قىلغان كەبى ۋاپادىن.
لەنەت دەيدۇ ھەممە ياش - قېرى،
ئادەملەردىن يۈرەرسەن نېرى،
كۆتۈرمەيسەن يەردىن كۆزۈڭنى
كۆز - كۆز قىلىپ ھەرگىز يۈزۈڭنى.
غۇرۇر بىلەن قويماسسەن قەدەم،
تۇرالماسسەن سەجدىگاھتا ھەم.
ۋاقىت يېتەر، مەجرۇھ ۋە گاداي —
سەرگەردانلار بېرەر ساڭا جاي.
تەڭرى سېنى كەچۈرگەنىدە ھەم
يەر يۈزىدە ئەڭ تۆۋەن ئادەم
ئۆزۈڭ بولۇپ قالارسەن تەنھا، —
نومۇس دېگى يۇيۇلماس ئەسلا!

مارتا

لەنەت تېشى ئاتقاندىن كۆڭلە،
تەڭرىدىن ئۆز ئىمانىڭ تىلە.

ۋالېنتىن

ئەي، قارا يۈز! نېتەي، يوق كۆچۈم
ئۇمۇرتقاڭنى سۈندۈرماق ئۈچۈن.
شۇنداق قىلسام، بەلكى ئىلاھىم
ئەپۇ قىلار بارچە گۇناھىم.

گرېتخېن

ئاھ، ئاكىجان! بۇ قانداق جازا؟

ۋالېنتىن

بەس، يىغلىما، پايدا يوق ئەسلا،
سەن يوقتىپ نومۇس - ئارىڭنى.
ئۆز قولۇڭدا تىلدىڭ باغرىمنى.
مەن سىگۈناھ ۋە تازا ئىمان —
سولدات كەبى بەرمەكتىمەن جان.
(ئۆلىدۇ)

بۇتخانا

كارناي چېلىنىدۇ، خەلق ئىبادەت ناخشىسىنى ئېيتىدۇ.
گرېتخېن خەلق ئىچىدە. ئۇنىڭ ئارقىسىدا ئىبلىس.

ئىبلىس

گرېتخېن، بۇرۇن
مېھراب قېشىدا
تۇراتتىڭ ئۆزە.
يىرتىق كىتابقا
قاراپ تىكىلىپ
ئوقۇيتتۇڭ سۈرە.
خىياللىرىڭ گاھ
قىلاتتى پەرۋاز
تەڭرىمىز تامان.
گاھى بالىلىق
ئويۇنلىرىن ياد
ئېتەتتىڭ ھامان،
گرېتخېن!
كەزمەكتە نەدە
خىيالىڭ ـ پىكرىڭ؟
ئەتمەكتە ئەكس
چەكسىز ئازابنى
بۇ سېنىڭ چېھرىڭ.
ياكى دىلىڭدا
تۇرامدۇ قاينىاپ
ئاناڭ روھىغا
ئوقۇلغان زىكرىڭ؟
بوسۇغاڭدا قان،
ئۇ كىمنىڭ قېنى؟

تۇرىسەن ساقلاپ،
دىلدا نېمىنى؟
تىترەككە سالغان ــ
نېمە ئۇ سېنى؟

گرېتخېن

يەنە ئاشۇ،
يەنە ئاشۇ كونا ئوي ـ خىيال.
قاچماقتا ئۇندىن
يوق مەندە ئامال.

خور

Dies irae, dies illa
Solvet saectim in favilla

(كاناي تاۋۇشى)

ئىبلىس

تەڭرى غەزىپى
يەتتى بېشىڭغا.
ياڭرايدۇ كاناي!
تىترەر قەلبلەر.
دوزاخ ئوتىدا
يانماقتا مەڭگۈ.

سېنىڭ جېنىڭدۇر
تۇپراق ئاستىدىن
چىقىۋاتقان ئۇ.

گرېتخېن

كېتەيمەن تېزرەك
قىلماستىن ھايال.
بۇ كۆي گېلىمغا
سالماقتا چاڭگال.

خور

Iudex ergosum sedebit
Quidguid latet, adparevit
Mil inultum remanevit.

گرېتخېن

كېسىلدى دېمىم
گۆمبەز ئىلكىدە.
كەتتىم ھالىمدىن،
ئىشىك قەيەردە؟

ئىبلىس

قاچىۋەر مەيلى،
لېكىن گۇناھىڭ

يۇيۇلماس پەقەت.
دەمسەن، نۇر، ھاۋا؟
يوق ئەمدى ئۇلار،
بار يالغۇز كۈلپەت.

خور

Zudex ergo cum sedevit
Quldguid letet, avparetit
Nil ipultum remanevit

ئىبلىس

ئەھلى جامائەت
ئۆرىدى سەندىن
تامام يۈزىنى.
قىلىشار ھەزەر
سۇنماقتا ساڭا
ياردەم قولىنى.

خور

Quid sim miser tunc dicturus?
Quem patronum rodaturus?
Cum vix Justus sit securus.

گرېتخېن

ئادا بولدۇم تۈگىشىپ تامام،
قېنى سىزنىڭ شىشكىز قوشنام؟

(بىھوش بولۇپ يىقىلىدۇ)

ۋالپۇرگىيا كېچىسى

شىركې ۋە ئەلېند قىشلاقلىرى يېنىدىكى كارس تاغلىرى

فائۇست ۋە مېفىستافېل

مېفىستافېل

مىنۇتالاتتىكمۇ سۈپۈرگە بولسا،
مەن جان دەپ مىنەتتىم ئۇچقىنى ھازىر.
چارچىدۇق مەنزىلگە تېخى خېلى بار.

فائۇست

ئۇنچىلىك تالمىدى تېخى بۇ ئاياغ،
يولنى يەكىللىستەر قولىدىكى تاياق.
قىسقارتىش بۇ يولنى نە ھاجەت، ئاخىر —
سەييالىقا زوق بېرەر يۈرۈشنىڭ ئۆزى.
نە پايدا يولىدىن بەھر ئالمىسا كۆزى.

ماڭا يول تۆيۈلماس ئۇنچىلىك ئېغىر —
چوققىغا ئىنتىلسەم قىيالار ئېشىپ،
جىلغىلار كۆيگە قۇلاق سالسام جىم...
مەن ئويلاپ شۇلارنى زوق بىلەن تېشىپ،
قولۇمغا تاياق ئېپ پىيادە چىقتىم.
قېيىنلار بىخ سۈردى — جانلاندى ئالەم
كۆكسىنى كەرمەكتە قارىياغاچ ھەم،
ۋە لېكىن بېرەلمەس بىزگە كۆچ كۆكلەم.

مېفىستافېل

ياق مېنىڭ كۆڭلۈم ئايال مۇجەسسەم،
بېغىشلار ماڭا زوق سوغۇق ۋە بوران،
ئايال ئىزغىرىنىدىن ئارام تاپار جان.
ئەسىر بوپ قاپقارا تۇماڭ ر ئىچرە
مەيۈس نۇر تارتىتار يېرىم ئاي خىرە.
ھەممە ياق قاراڭغۇ، بۇنداً ھەر قەدەم
مۇمكىنىدۇر دۇچ كەلمەك بىرەر پالاكەت.
قاچۇرۇپ بېشىڭنى ئوردۇڭالساڭ ھەم،
ئايىغىڭ ئىلىشسا يىلتىزمۇ ئاپەت.
مەن ھازىر چارلايمەن، سورايمەن ياردەم —
بەرگۈسى سەرگەردان شائىللار مەدەت.
بۇنىدىكى يوللارنى ئۇ بىلەر پەقەت.
ھە، ئەنە ئۆزىمۇ بوپ قالدى پەيدا.
ھەي دوستۇم، بىكارغا تاراتماي زىيا،
بىزلەرگە ھەمراھ بول — كۆرسەت بىزگە يول،
نۇرۇڭنى چېچىپ تۇر يولىمىزغا مول.

سەرگەردان شوئله

ئادەتتىم ئەمەستۇر تۆپتۆزلا يۆرمەك.
ئاشۇنداق ياراتقان مېنى خۇدايىم،
ئەگرى سىزدىق بولۇپ ماڭىمەن دائىم.

مېفىستافېل

ئادەمزاتقا تەقلىد قىلارسەن دېمەك!
شەيتان نامى بىلەن بۇيرۇيمەن ساڭا،
يول بويلاپ نۇر چاچقىن، يول باشلا ماڭا!
بولمىسا ئۇچۇرۇپ تاشلىشىم مۇمكىن.

سەرگەردان شوئله

دېمەك، سىز بۇ يەردە كاتتا خوجايىن!
سۆزسىز بويسۇنمەن ئەلۋەتته سىزگە.
دائىما تەييارمەن خىزمىتىڭىزگە.
ئەمما يۈكسەك تاغنىڭ ئۆزى ھەم بۇگۈن،
سېھىرنىڭ ئىلكىدە ئاستىنۇ ئۈستۈن.
شۇ سەۋەب مەن خىزمەت قىلسامۇ دادىل،
شۇ سەۋەب سىزمۇ ھەم بولارسىز ئادىل.

فائۇست، مېفىستافېل، سەرگەردان شوئله نۆۋەت بىلەن ناخشا ئېيتىدۇ.

فائۇست

كەلدۇق سېھىر ئالىمىگە دۇچ،
باشلا بىزنى شوئلە سەرگەردان.
يولىمىزغا چاچقىن نۇرۇڭنى
يېتەكلىگىن شۇ چوققا تامان.

سەرگەردان شوئلە

ئىككى ياندا پايانسىز ئورمان
ئېلىپ ئۆچۈپ باردىۇ، ئەجەب،
بىر ـ بىرىنىڭ ئۈستىدىن سەكرەپ،
تاشلاپ ياراقسان قەددى سايىلار.
تـەۋرەنمەكتە ھەيۋەت قىيالار.

فائۇست

تاشتىن تاشقا سەكرىگەن بۇلاق
قوشقىغا سالىمەن قۇلاق.
نېمە كۆي ئۇ ـــ ئىشتىمەن جىم،
ئۇ نېمىنى كۈيلەر بېتىنىم؟
ئۇنۇتۇلغان سۆيگۈ كۈيىمۇ،
يا بىنەسىپ ۋىسال ئويىمۇ؟
بەلكى ئىزگۈ شادلىق ئارزۇسى،
ياكى سۇنغان ئۈمىد قايغۇسى؟
تارىلىدۇ سىرلىق ئەكس سادا ـــ
ئۆتكەن ياشلىق ھال ـ مۇڭى گويا.

مېفستافېل

ۋادىلاردا بىھىساب قۇشلار
قوشاق ئېيتىپ كۆڭلىنى خۇشلار.
ئاڭلىنىدۇ يىراقتىن كۈلكە.
قەھ ـ قەھ ئۇرۇپ شادلىنار ئۇكە.
ئاي نۇردىدا نەقەدەر كۆركەم ـــ
يايرىماقتا ئاددىي تاشمۇ ھەم.
بۇ يىلتىزلار خادىلار ئارا
ياتقان يوغان يىلانلار گويا.
يېمەك ئۈچۈن سالىدۇ ھەيۋە.
قارىغايلار بولۇپ زور دەۋە.
بۇ زىمىستان ئورمان يوللىرى،
خۇددى چوڭ بىر مەخلۇق قوللىرى.
بۇندا چاشقان، قېيىن، شەپەرەڭ،
كاۋاكلارنى ئىگىلىگەن تەڭ.
مىليون يۇلتۇز كەبى يالتىراق
شىللىق قۇرتلار كۆپتۇر ـــ بىساناق،
جىلۋە قىلار تارقىتىپ زىيا ـــ
شوئىلىلەرنىڭ ئويۇنى گويا.

فائۇست

قاراڭلارچۇ سەپسېلىپ سىزلەر:
جايىمىزدا تۇرۇپتۇق بىزلەر.
يۈرمەكتىدۇر ئورمانلار، تاغلار.

ئۆتمەكچىدەك گويا ھۇجۇمغا.
دەھشەت سېلىپ قىيا تۇرۇپتۇ.
ئازغان نۇرلار كېزىپ يۈرۈپتۇ.

مېفىستافىل

(فائۇستقا)

ئېتىكمىنى تۇتقىن مەھكەمرەك،
قارا، تاغلار باغرىدا، پەستە —
نۇر تارىتىپ ھەريان مەممان شاھ،
كۆك يۈزىنى ئەيلەپ يالتىراق،
چىقماقتىدۇر تەختىگە ئاستا.

فائۇست

ئاھ، نەقەدەر، نەقەدەر كۆركەم
بۇندا قىزغۇچ شەپەق جىلۋىسى.
ئېدىرلارغا، جىلغىلارغا ھەم
يېنىپ بارار ئۇنىڭ زىياسى.
بىر تەرەپتە كۆكۈش رەڭ تۇمان،
بىر تەرەپتە قاپقارا تۈتۈن، —
ئېتىلماقتا گويا كى ۋولقان
چۇلغىغۇدەك ئالەمنى پۈتۈن.
بۇندا شەپەقە، كۆككە تەلپۈنەر.
نەپسىدىن ئوت چېچىپ گويا.
زۇلمەت بىلەن كۆرۈشمەكتە نۇر،

يول ئاچماقتا بۇلۇتلار ئارا.
بۇندا سانسىز ۋە مېنهايه
ئۇچۇپ يۈرەر ئالتۇن رەڭلەر،
ئويغانماقتا تاغلار، ۋادىلار
شوئللىلەردە يانماقتا قىيا.

مېفستافېل

بىراق مەممان شۇنداق كۆنلەردە
ئۆز قەسرىنى يورۇتماس هامان.
بۇ تەشرىپىڭ بولدى بەك بەلەن
ئەنە كېلەر بىر تالاي مېهمان.

فائۇست

چىقتى بوران توزان كۆتۈرۈپ.
كەتمەس مېنى خەستەك ئۇچۇرۇپ؟

مېفستافېل

قىيا تاشنى ئالغىن قۇچاقلاپ،
مۇمكىن پەسكە چۈشۈشۈڭ غۇلاپ.
تۇمانلارغا چۆلغاندى ئاسمان،
بوران بىلەن ئويغاندى ئورمان.
بۇ — بەزمىنىڭ شەپىسى، پەقەت،
قۇشلار ئۇچۇن دەھشەتلىك ئاپەت.
دەرەخلەرنى تاشلايدۇ يۇلۇپ،

گۈزەل ئورمان كوركىنى بۈزۈپ.
ئۇچۇۋاتقان قېينىلارنى كۆر،
غۇلاۋاتقان بىنالارغا باق.
ھە، بەزمىنىڭ دەھشىتىمۇ زور
لەززىتىمۇ ئالەمچە بىراق.
ئەنە يېتىپ كەلمەكتە ئاستا
ئالەمچە زور شادلىق ئىلكىدە.
ئەنە، بايرام ئەھلى تاغ ئارا،
ياكراتماقتا بىرلىكتە ناخشا.

ئالۋاستىلار ناخشىسى

ھەممە يۈرسۈن براكېن تامان!
ئارپا، بۈغداي پىشىمغان ھامان.
شاھ ئورمان كۆتۈرگەنچە قول،
كۆرسەتمەكتە يۈكسەكلىككە يول.
ئالۋاستىلار سۈپۈرگە مىندى،
جىنلار بەزمى باشلىنارئەمدى.

ئاۋاز

بائۇبا كەمپىر تاغى ئەزىمگە
توڭگۈز مېنىپ بارار بەزمىگە.

كۆپچىلىك

شۇم كەمپىرگە بولسۇن شەرەپشان!
توڭگۈزغىمۇ ئالقىش، بىگۇمان!

يول باشلىسۇن بائۇبا ئەمما،
ئالغا يۈرسۇن كەينىدىن ھەممە!

ئاۋاز

سەن قەيەردىن؟

ئاۋاز

ئىلزىنىشتىپىنىدىن.
يۈرۈپ كەلدىم ئورمان ئىچىدىن.
باي ئوغلىنىڭ كۆردۈم ئۆزىنى،
ئالايىتتى ئۇ ماڭا كۆزىنى.

ئاۋاز

ھەي، ھاڭۋاقما، يول بوشات، قېنى!

ئاۋاز

ھەي، سەن ئاشۇ ... ئالدىرىما سېنى ...
تاتلىۋالدىڭ تېنىمنى، قارا
ھەممە يېرىم تىرناقتىن يارا.

ئالۋاستىلار

تاكاللاشماي ئالدىڭغا مېڭىش.
قىينىماقتا بىر ياقتىن ھېرىش.

هەي، قارنىمدىن بارمىقىڭنى ئال
بولدى مېنىڭ بالامغا ئۇۋال.

يالماۋۇزلار

(يېرىمى)

ئەرلەر ئاستا ماڭار نېمانچە؟
چاپار نېچۈن خوتۇنلار شۇنچە؟
نەدە بولسا قىيامەت، بالا ــ
خوتۇن زاتى هامان ئالدىدا.

يالماۋۇزلار

(باشقا يېرىمى)

بولمىغان گەپ، بۇ يولدا ئايال
كەتسە ئەردىن مىڭ قەدەم ئاۋۋال.
ئەركەك نېچۈن ئارتتا قالىدۇ؟
ئىككى سەكرەپ يېتىۋالىدۇ.

ئاۋاز

(يۇقىرىدىن)

تۇرمانگ پەستە، قېنى بۇياقتا!

ئاۋاز

(پەستىن)

بىزمۇ ھازىر چىقمىز تاغقا.
قۇيماقتىمىز ئۇستىمىزدىن سۇ،
ئادا قىلدى پۇشتىمىزدىن سۇ.

يالماۋۇزلار

(ھەممىسى)

بوران تىندى، يۇلتۇزلار خىرە،
مۆكۈنمەكتە ئاي بۇلۇت ئىچىرە.
كائىناتنى قۇچتى قارا تۈن،
ئۇچمافتىمىز بىر چىچىپ ئۇچقۇن.

ئاۋاز

(پەستىن)

توختا، توختا!

ئاۋاز

(يۇقىرىدىن)

كىم ئۇ جىلغىدا ياتقان،
كىم ئۇ مېنى چاقىرىۋاتقان؟

ئاۋاز

(پەستىن)

مەن بۇ يەردە — بىرىكلار ياردەم،
ئەكىتكىلار يولغا مېنى ھەم.
مەن بولسام ئۇچ ئەسىردىن بۇيان،
قوشۇلالماي توپىغا سەرسان.

يالماۋۇزلار

(ھەممىسى)

ئۆچكىگە مىن، سۈپۈرگىگە مىن،
ئارىغا مىن. — يول بولار يېقىن.
ئەگەر بۇگۈن چىقمىساك، ئىشەن،
بولماس ئۆزگە چىقماققا ئىمكان.

يېرىم ئالۋاستى

(پەسكە)

ئۇرۇنمەن سەھەردىن بۇيان
بىتەلمەيمەن ئۇلارغا ھامان.
چىققانىدىم ئۆيدىن مىڭ تەستە،
بۇ سەپەرمۇ چۈشمەكتە تەسكە.

ئالۋاستىلار

(هەممىسى)

بەدەنگە ماي سۈرتۈش ياخشىكەن،
لاتا ـ پۈتا ـــ بىزلەرگە يەلكەن.
تاغ ئارا هەم كېمە بىز ئۈچۈن،
هېچ ئۇچالماس ئۇچمىغان بۇگۈن.

يالماۋۇزلار

ئاۋۋال ئۇچار چوققىغا قاراپ،
ئاندىن پەسكە چۈشۈر قايتىلاپ.

(يەرگە قونۇشىدۇ)

مېغىستافېل

باق، ئۇلار نەقەدەر خۇنۈك بەشىرە
توۋلىشار باقماستىن بىرى بىرىگە.
چېپىشار تۈرتۈشۈپ بىرىنى بىرى،
بۇ غەلۋە ئۇلارنىڭ شادلىق مەركىسى.

بېرىراق كەل قېنى، سۇنغىن قولۇڭنى،
ئۇر - سۇرده يوقىتىپ قويما يولۇڭنى.
قېنى سەن؟

فائۇست

مانا مەن!

مېفىستافېل

تەستە تاپتىم، بەس —
ئەمدى خوجايىنلىق قىلىسام بولماس.
پوش - پوش! ئەي، ئالامان شەيتانلا يولىبەر.
دوكتور، كەل بۇياققا، تېز ماڭا قول بەر.
ئېھتىيات قىلايلى قوۋۇرغىمىزنى،
قىلمايدۇ ھېچ ئىززەت بۇ خەقلەر بىزنى.
توپىلاڭ ئىچىدىن كېتەيلى چىقىپ،
ئايەردە، بىر چىراغ تۇرۇپتۇ يېنىپ،
ئۇ يەرگە يېتەيلۇق، توختىماي ئارتۇق،
مايسلار ئۇستىده ئالايلى ھاردۇق.

فائۇست

ئەجەبا، چۈشىنىپ بولمايدۇ سېنى،
ھەۋىسىڭ تامامەن بىر - بىرىگە زىت.
جىنلار بەزمىسىگە باشلىدىڭ مېنى،
تارتىسەن نېمىشقا ئەمدى چەتكە؟ ئېيت!

مېفىستافېل

بىز يالغۇز بولمايمىز، ئۇ يەردىمۇ ھەم —
چىراغلار كۆپىيىپ بارماقتا ھامان
سورۇن تۈزۈشمەكتە دېمەك كۆپ مېھمان.

فاۋست

ئارزۇيۇم، ئەنە شۇ چوققىغا چىقسام!
يىغىلغان شەيتانلار ئۇ يەرگە پۈتۈن
بارچە ئالۋاستىيۇ جىنلار ئۈندا جەم،
ئەنە، ئوت يېقىلدى، چىقماقتا تۈتۈن.
شۇ سىرلىق سورۇندا بەلكى مۇشۇدەم
يېشىلەر تالايلاپ مۇرەككەپ تۈگۈن.

مېفىستافېل

تۈگۈن يېشىلگىنى بىلەن تۈگمەس،
بولىدۇ كەينىدىن يېگىسى پەيدا.
قىلسامۇ بەھەسكە ھەر ئاچان ھەۋەس،
كاتتا سورۇنلارغا خۇشتۇم يوق ئەسلا.
ھەر ۋاقىت شۇنداقتۇر، شەك يوق ئەلۋەتتە.
كىچىكسىز چوڭ بولماس ئەزەل ـ ئەبەتتە.
ھە، ياش ئالۋاستىلار بولدى يالىڭاچ،
قېرىلار يېپىنچا تۈتۈپ تۇرماقتا.
بۇندا كۆپ خانىملار سۆھبەت قۇرماقتا،

بۇ يەردە ئادەت شۇ — ئوچۇق پاراڭلاش.
ئۇنچىلىك قىيىن ئىش ئەمەس بۇ ئەمما،
ئايىغى تۇگىمەس ئىشرەتۇ ساپا.
ياڭراشقا باشلىدى ئەنە، چالغۇلار —
نەقەدەر بىمەنى چىرىلداق ئاۋاز.
ھە، مەيلى چېلىشسۇن مەيلىچە ئۇلار،
تاماشا قىلايلى ئايلىنىپ بىرئاز.
بۇ يەردىن ئەترايقا تاشلىغىن نەزەر،
يۇندىكى مەنزىرە گۈزەل نەقەدەر.
نۇرلانغان مەشئەلدىن براكېن تېغى،
ئۇندىكى گۈلخانىنىڭ يوقتۇر سانىقى.
ئەنە كەيپۇ ساپا، ئىشرەت، ھاياجان،
ئەنە ئويۇن، كۈلكە، شادلىق ۋە چوقان.
كەزسەڭمۇ جاھانىنى ئېشىپ دەريا ـ تاغ،
تېپىشىڭ تەس بۇنداق ئويۇننى ھەرچاغ.

فائۇست

سەن قانداق ھالەتتە بولسەن پەيدا؟
جىن ـ شەيتان بولامسەن، يالماۋۇزمۇ يا؟

مېفىستافېل

ئاشكارا قىلماستىن ئۆزۈمنى ھامان،
خالايمەن يۈرمەكنى ھەرقاچان پىنھان.
بايقىساڭ بۇ يەرنىڭ شەيتانلىرىنى،
تاقىشىپ يۈرۈشەر نىشانلىرىنى.

ئەڭ ئالىي نىشانەم — بېغىچىبېغىم يوق،
تۇيمقىم زور ئابروي، شۇڭا كۆڭلۈم توق.
ئەنە، كۆر، شاللىق قۇرت تونۇدى مېنى،
شۇ سەۋەب ئۆزىنى قىلدى ئۇ نىھان.
بۇ يەردە يوشۇرۇپ بولار نېمىنى؟
ھەممىنىڭ تۇرمۇشى ھەممىگە ئايان.
قېنى، يۈر، ئايلىنىپ بىر قىلايلى ئۇۋا،
مەن ئەلچى بولارمەن، سەن بولساڭ كۈيئوۋا.

(ئۆچۈۋاتقان گۈلخان ئەتراپىدا يىغىلغان
قېرىلارغا مۇراجىئەت قىلىدۇ)

بىر چەتتە نېمىشقا تۇرۇپ قالدىڭلار،
بېرىڭلار ياشلارنىڭ توپىغا يېقىن.
ھاياتقا قوشۇلۇپ خۇشال ئويناڭلار،
بۇ ھالدا ئۆيدىمۇ ئولتۇرۇش مۇمكىن.

لەشكەر بېشى

مىللەتتىن ياخشىلىق كۆرمىدىم ئەسلا،
قىلسامۇ جېنىمنى مىڭ مەرتە پىدا.
خالايىق خوتۇنلار كەبى بۇۋاپا،
ئاغدۇ ياشلارغا قاراپ دائىما.

ۋەزىر

زامان ئۆتۈپ كەتتى قالدۇرۇپ داغدا
ئاشۇ خاتىرىلەر كۆڭلۈمدە ھامان.

بىزلەر ھۆكۈمەتنى باشقۇرغان چاغدا
ئالتۇن زامان ئىدى، ھە ئالتۇن زامان.

ھۆددىگەر

تەنتەكلىك قىلمىغان بىزمۇ ھېچقاچان،
كۆپ ھايان قىلغانغا سالاتتۇق شتراپ.
مانا، ئاستىن - ئۈستۈن بولدىيۇ جاھان
بازىرىمىز كاسات، ھالىمىز خاراب.

مۇئەللىپ

نە ھاجەت بۇ كۈندە كىتابلار يازماق،
بەربىر ئوقۇماس ھېچكىم بىگۈمان.
ياشلار ھېچ نەرسىنى تەن ئالماس، بۇنداق
قەيسەر بولغان ئەمەس ئۇلار ھېچقاچان.

مېفىستافېل

(دەرھال بوۋاي قىياپىتىگە كىرىدۇ)

ئەجەبا، بۇ ياشلار نەگە ئىنتىلەر؟
ئۇلارغا ئېچىنىپ قارايمەن دائىم.
ئاخىر زامانىنىڭ شەپىسى كېلەر،
يېقىنغا ئوخشايدۇ قىيامەت قايىم.

لاتىپۇرۇش ئالۋاستى

ھە، كېلىڭلار بۇ ياققا.
تېز كېلىڭلار، ۋاقتىم ئاز.

كۆز سېلىشلار ماللارغا.
قانداق ئەرزان، قانداق سازا!
تەرتىپ بىلەن تىزىلغان،
بىر - بىرىدىن ئەمەس كەم.
بۇلار بەرى كەلتۈرگەن،
ئادەمزاتقا كۈلپەت، غەم.
كېلىك چاپسان، خېرىدار،
بىلىپ قويۇڭ، ئالەمدە —
تېپىلمايدۇ ھېچ بازار
بۇ بازاردىن زىيادە.
مانا قىلىچ، بىسمدا
قارا قانىنىڭ ئىزى بار.
مانا كاسا! تېگىدە
نەق ئوغىنىڭ ئۆزى بار.
مانا بۇندا زەر، ئۇنچە،
بۇ، مۇھەببەت سۆزىسى.
جۇدا قىلغان توپ قىزنى،
بولۇپ نومۇس ئوغىسى.
مانا خەنجەر، رەتلىنىپ —
قاتار - قاتار قويۇلغان.
بۇلار بەرى ئىنسانىنىڭ
كۆكرىكىگە ئۇرۇلغان.

مېفىستافېل

نېمىلەرنى سالدىڭ بازارغا؟
يېڭى نەرسەڭ يوقمۇ ھېچقاچان؟

ئالماس بۇنى بەرسەڭ بىكارغا،
ئاخىر بۇگۈن باشقىچە جاھان.

فائۇست

قانداقلارچە بازار بولدى بۇ؟
ئەقلىم ئاڭا ھەيران قالدىغۇ!

مېفىستافېل

ئۇنتىلمەكتە چوققىغا ھەممە،
جىمالاردىن چىقىشىپ، ئەنە.

فائۇست

كىم ئۇ؟

مېفىستافېل

لىلىت.

فائۇست

ئىسمى بىھاجەت،
ئەمەلىنى ئېيتقىن سەن پەقەت.

مېفىستافېل

بولغان ئادەم ئاتىغا لىلىت ــ
تۇنجى خوتۇن شۇ ئەينى ۋاقىت.

ئۇنىڭ تەنها يارىشىقى چاچ،
سەن ئۇ چاچقا يېقىن كەلمە، قاچ،
كىمنى ئەسىر قىلسا ئۇ توزاق،
قۇتۇلالماس ئۇنىڭدىن ھېچقاچاق.

فائۇست

ھە، ئۇ يەردە ياش قىز ۋە كەمپىر
چارچاپ ئۇسسۇلدىن، ئالماقتا ھاردۇق.

مېفىستافېل

ھارمۇقنا زادىلا پۇرسەت يوق ھازىر،
قېنى، ئۇلارنىڭ ئالدىغا ماڭدۇق.

فائۇست

(قىز بىلەن ئۇسسۇلغا چۈشۈپ)

مەن بۇ كېچە شېرىن چۈش كۆردۈم،
چۈشتە ئالمىلىق بىر باغقا كىردىم.
كۆردۈم ئاختا قىزىل ئالمىنى،
ئۇ دەر ئىدى ئۇزۇۋېلىش مېنى.

گۈزەل قىز

ئالما ئۇزۇش ھەۋەس ئەلۋەتتە،
ئۆگەنگەنسىز بۇنى جەننەتتە.

تەكلىپ قىلسام قىلامسىز تەشرىپ،
قالدى بىزنىڭ ئالمىمۇ پىشىپ.

مېفىستافېل

(كەمپىر بىلەن ئۇسسۇلغا چۈشۈپ)

مەن چۈشۈمدە بىر تېرەك كۆردۈم،
كاۋاك ئىكەن ئۇتتۇرى بىراق.
خۇنۇك، ئەمما بىلمەيمەن نېچۈن —
يېقىپ قالدى ماڭا شۇ كاۋاك.

كەمپىر

مەرھەمەتلىك تۈياقلىق جاناب!
سىزگە بىزدىن بولسۇن شۇ جاۋاب:
تەزىم بولسۇن ئىززىتىڭىزگە،
كاۋاك تەييار خىزمىتىڭىزگە.

پراكتافانتاسمىست

بەس، توختاڭ، بۇ نېمىدېگەن گەپ!
بولماس روھتا ھەرگىزمۇ پۇت ـ قول.
شۇنداق ئىكەن، ئادەمگە ئوخشاپ،
مۇمكىن ئەمەس ئوينىماق ئۇسسۇل.

گۈزەل قىز

(ئۇسسۇل ئويناپ تۇرۇپ)

نېمە قىلار ئۇ بۇ بەزمىدە؟

فائۇست

ئىچى قارا ئۇقماق ئەسلىدە!
تەنتەكلىكى ئالىيان ھەممىگە.
نېمىلىكى بولسا ئالەمدە،
ئىنكار قىلار ھەممىنى ھامان،
ھەممە نەرسە ئۇنىڭغا يامان.
كىمكى ماڭسا ئالدىغا قاراپ،
ئۇ ئەلۋەتتە ئۆلىمدۇ قاغاپ.
كىمكى ئۇرسا بىر جايدا توختاپ،
ئالغا باسماي ئۇنىڭغا ئوخشاپ،
ۋە كىم ئۇنى ماختاپ سالسام جار،
ئاشۇ ئاڭا ئەلۋەتتە ياقار.

پراكتافانتاسمىست

يەنە سىلەر بۇ يەردىمۇ؟ ۋاھ!
كەتمەپسىلەر قىلسامۇ پەرمان.
تەبىئەتتە يوق روھىۇ ئەرۋاھ،
بۇنى ئاخىر مەن ئىسپات قىلغان.
ئەمما سىلەر نېچۈن دائىما
بولسىلەر تېگىدە پەيدا؟

گۈزەل قىز

بەس قىل ئەمدى، تەگدىغۇ جانغا!

پراكتا فانتاسمست

بارچە ئەرۋاھ جىنۇ شەيتانغا
ئوچۇق ئېيتاي، بۇ ئەلەمگە ھېچ
چىدالمايمەن، روھ بەرمەس بەرداش.

(ئۇسسۇل داۋام قىلىدۇ)

ئەمما بىر كۈن بۇرۇنمۇ يا كەچ
بىزلەر يەنە بولارمىز يولداش.
شۇندا شائىر ئەھلى ۋە شەيتان
كۆرمەس مەندىن ياخشى كۈن ھامان.

مېفستافېل

ئۇ كۆلچەككە قويار كەينىنى
قىلماق ئۈچۈن دەردىنى يېنىك.
شەپىلەردىن قۇتقۇزار ئۇنى
ئارقىسىغا قويۇلغان زۇلۇك.

(ئۇسسۇلدىن توختىغان فائۇستقا)

نېمه بولدۇڭ؟ گۈزىلىڭ قېنى؟
قېنى سېنى رام قىلغان جانان؟

فائۇست

لەۋ ئاچقاندا ناخشا ئېيتقىلى،
چىقىپ قاچتى، لال قىلىپ مېنى،
تىلسى تېگمدىن قىپقىزىل چاشقان.

مېفىستافېل

نېمه بوپتۇ؟ شۇ گەپمۇ ئەمدى؟
چاشقان كۆل رەڭ بولمسا بولدى.
تاللاش كەتمەس ئىشىق ـ ھەۋەسته.

فائۇست

ئەنه...

مېفىستافېل

نېمه؟

فائۇست

ماڭا كۆرۈندى
ئاۋۇ يەردە بىر گۈزەل قامەتى،

باق، مېفستا، كۆزۈم شۇندىلا.
ئۇ تەسلىكتە قىلىدۇ ھەرىكەت،
ئايالغلىرى كىشەندە گويا.
ۋۇجۇددا مەسۇملۇك، قايغۇ،
گرېتخېننىڭ دەل ئۆزىدىلا ئۇ.

مېفستافېل

قوي، قارىما، ئارتۇق ئاڭلا، بەس،
ئۇندىن قىلچە ياخشىلىق كەلمەس.
يىلان چاچلىق مەخلۇق ئەرۋاھى،
چۈشسە ئۇنىڭ سوغۇق نىگاھى —
تومۇرلاردا قېتىپ قالار قان،
قۇرام تاشقا ئايلىنار ئىنسان.
ئېغىز ئاچما، سۆزۈمگە كىرسەن.
مېدۇزىنى ئاڭلىغاندۇرسەن؟

فائۇست

مېھرىبان قول يېپىپ قويمىغان، —
ئوچۇق قالغان نۇرسىز جۈپ كۆزى.
ئۇ ئاخىرمەن قۇچۇپ تويمىغان —
مەسۇمە قىز گرېتخېن ئۆزى.

مېفستافېل

سېھىرلىنىپ قالدىڭ ئاخىرى
كۆرۈنەر ئۇندا ھەممىنىڭ يارى.

فائۇست

شورلۇق باقار مەيۇس ۋە تەنھا،
ئۇزەلمەيمەن كۆزۈمنى ئەسلا.
نېمە ئازاب تارتقاندۇ ئۇ قىز؟
قارا، ئۇنىڭ ئاپـئاق بوينىدا.
كېسىلگەندەك پىچاق بىسىدا
كۆرۈنمەكتە قىپقىزىل بىر ئىز.

مېفىستافېل

ھەيران بولما، سەن كۆرگەن سىزىق
پېرسىپي ئۇرغان قىلىچنىڭ ئىزى.
ئۇنىڭ بويىنى ئۇزۇك، شۇ سەۋەب،
يۈرەر بېشىنى قولتۇقلاپ بەزى.
كۆپ ئويلىما، ئۇ تەرەپكە باق،
ئۇندا بەزمە قىزىدى شۇنداق،
يايلاق بۈگۈن خۇددى پراتېر.
بەلكى بۇندا بىرەر تىياتىر
ئوينالمىقى ئېھتىمال ئاخىر!
ھەي نېمە گەپ؟
Servibilis
(خىزمەتكار)
باشلىنار ھازىر
تاماشىنىڭ يېڭىسى يانا.
يەتتىنچى رەت مەۋسۇمدە مانا

خۇشال داۋام قىلار تىياتىر.
مۇئەللىپنىڭ ئۆزى ھەۋەسكار،
ھەۋەسكارلار قىلىشار ئىجرا.
خىزمەتچىلەر گۇرۇھى ئارا —
بىر ھەۋەسكار — كەمىنە ھەم بار.
كۆتۈرمىگۈم كېرەك پەردىنى
كەتتىم، مانا، كەچۈرگىن مېنى.

مېغىستافىل

براكېنتكە قاراپ چېپىپسىز،
جايىڭىزنى ئەمدى تېپىپسىز.

ۋالپۇرگىيە كېچىسىدىكى چۈش ياكى ئابىران ۋە تىتانىيانىڭ ئالتۇن تويى ئىنتېرمېدىيا

تىياتىر باشلىقى

ئەي سىز، مىدىڭ ئەۋلادى،
بايرام سىزگە خۇشاللىق.
سەھنىمىزدە تاغ - ۋادا،
چاچقاي شوئلە جۇلالىق.

گېرالىد

ئالتۇن توي دەپ ئاتايمىز،
ئەللىك يىللىق تۇرمۇشنى.

تۇرمۇش ئۆزى ئالتۇندۇر،
ئۆتسە بىلمەي ئۇرۇشنى.

ئابباران

گۈۋاھ بولسۇن بۇ چاغلار
مەلەكلەر قېنى!
سۆيگۈ رىشتىسى باغلار
شاھ، مەلىكىنى.

پوك

پوك كەلمەكتە شاد - خۇرام
قايتىپ بەزمىدىن.
مىڭلارچە جىن كەلمەكتە،
ئۇنىڭ كەينىدىن.

ئەرىشەل

ئەرىشەل نەي چالغاندا،
تىڭشايدۇ ئالەم.
كۈيگە خۇشتار گۈزەللەر،—
بىداۋالار ھەم.

ئابباران

ياشاڭ دېسەڭ بەختىيار،
كۈلبەتتىن يىراق.

ۋىسال تاپقىن ۋاقتىدا،
ۋاقتىدا يىراق.

تىتانىيە

ئايال كوت - كوت، ئەر تەرسا
بولسا مۇبادا.
بىرى تۇرسۇن جەنۇبتا،
بىرى شىمالدا.

ئۇركېستر

ئالەم ئارا بۇنىڭدەك
چالغۇ يوقتۇر ساز.
پاشا، چىۋدن، قۇر پاقا—
بەرى جور ئاۋاز.

يەككە خان

قاراڭ قوشنا چېبىنغا،
كۆپۈكتۇر يۈزى.
بۇ يەردە ئۇ مەشھۇر زالڭ،
تەنتەك ھەم ئۆزى.

شەكسپىر كىرمىگەن جەن

سال ئۆمۈچۈكنىڭ پۇتىنى
ئېلىپ پاقىغا.

پەيدا بولار ئاردىن،
شىر يا ئەجدىها.

ئاشىق ـ مەشۇق

سەكرەپ ـ سەكرەپ ئويناپمىز
قىلمىز ساپا.
ئۇچۇشنىغۇ ئويلايمىز
قانات يوق ئەمما.

سىنچى سەييياھ

ئوگۇمۇ بۇ يا چۈشۈم،
مەن تېخى ھەيران.
بولدى پەيدا ئالدىمدا
بۈيۈك ئابىران!

ئارتاداكس

شاخ، تۈيمقى يوق ئۇنىڭ،
ئەمما ئابىران—
يۈغان خۇداسىزنىڭ
بەدىنىدە شەيتان.

شىمالنىڭ رەسسام

سۈرىتىنى سىزارمەن
بۇ يەرنىڭ بۇگۈن.

مەن رومانى كېزەرمەن
پەيت كەلسە بىر كۈن.

پورىست

سان - ساناقسىز بۇ يەردە
ئالۋاستى نەسلى.
ئۇپا - ئەڭلىك سۈرتۈپتۇ
يەقەت ئىككىسى.

ياش ئالۋاستى

ئۇپا - ئەڭلىك سۈرىشەر
پەقەت قېرىلار.
قىپيالىڭاچ يۈرۈشەر
بىزدەك پەرىلەر.

قېرى ئالۋاستى

بىر زامانلار بىزلەرمۇ
ياش ئىدۇق سىزدەك،
ۋاقىت ئۆتەر، سىزلەرمۇ
بولارسىز بىزدەك.

كەپىلىيىستېر

ئۇچتى يالىڭاچ تەنگە
پاشىنىك بەرى.

پەرۋا قىلماس ئۇنىڭغا
كۆل پاقىلىرى.

شامال كۆرسەتكۈچ

(بىرتەرەپكە بۇرۇلۇپ)

قانداق ئېسىل سورۇن بۇ،
دىلىنى شاد ئېتەر —
گۈزەل كېلىنچەكلەرۋ
قابىل يىگىتلەر.

شامال كۆرسەتكۈچ

(باشقا ياققا بۇرۇلۇپ)

ھەي، بەرىنى يەر يۈتسۇن،
كۆرمىسۇن كۆزۈم.
بولمىسا دوزاخقا مەن
كىرەرمەن ئۆزۈم.

كىشىنىي

بىزلەر كەلدۇق بۇ يانغا —
ھاشارات ئەھلى.
پەدەرىمىز شەيتانغا
سالام بەرگىلى.

گېنىنگس

قارالڭ، ئۇلار ئويىنىشار
بولۇپ كېپىنەك.
بەلكى ئۇلار دېيىشەر
بار بىزدە يۈرەك.

مۇزە گېپت

ئىلھام ئاتالمىش پەرى،
مەندىن كۆپ يىراق.
شىمال ئالۋاستىلىرى
يېقىملىقراق.

ئۆز دەۋرىنىڭ بۇيۇك ئەللامىسى

باردۇر كىمنىڭ ئەس ـ ھوشى
دەرگاھىدۇر كەڭ.
نېمىسىنىڭ زور چوققىسى
براكېنگە تەڭ.

سىنچى سەييياھ

ئاۋۇ جاناب تېرىكەر
قارالڭ يۈزىگە.
يەھۇدىيلار كۆرۈنەر
بەلكى كۆزىگە.

تۇرنا

سۈزۈكمۇ يا لايمۇ سۇ
ئوۋلايمەن ھېلىق.
سوردىماڭ ــ شەيتانغا ئۇ
ئۇلپەتتۇر ئېنىق.

رەند

ئۆزگىنى پەردىشتە بىلگەن،
يول تاپار ئاسان.
بىلسەم، براكېن ئىكەن
ئۇلارغا ماكان.

ئۇسسۇلچى

كۆتۈرۈلدى توپىلاڭ،
مىسالى بوران.
ھە، بۇ پاتقاق قۇشلىرى
كۆتۈردى چۇقان.

ئۇسسۇل ئۆگەتكۈچى

ھەممە تەييار ئۇسسۇلغا،
بىر ئايلانماقتا.
كىم قويۇپتۇ ئويۇننى
قارىغۇ، مايماقتا.

غىجەكچى

قۇشناي تىنجسا ئەگەر
بىر ئازلا بۇندا،
بىر - بىرىنى قىلىشار
بۇردا ۋە بۇردا.

قىرائەتخان

تەسىر قىلماس تەنبىھىمۇ،
بولسىلا شەيتان.
بىھاجەتتۇر بولمىسى
ئۇنىڭ بىگۇمان.

ئىدىئالىست

ئەگەر بارلىق مەۋجۇدات
«مەن» دە بولسا جەم،
دېمەككى «مەن» دە بۇگۈن
ئىلىم، ھېكمەت كەم.

رېئالىست

بۇ مەۋجۇت ئالەمگە مەن
كەلتۈردۇم ئىمان.
بۇگۈن ئاشۇ ئىماندىن
قالمىدى نىشان.

سوپرانا تۇرالىست

پەرەز مۇھىم ھەر ئىشتا،
بولسا گەر غەرەز.
جىن روھىدىن پەرىشتە
يارايدۇ پەرەز.

سكىپتىك

ئىشەنچ ماڭا ھېچقاچان
بولمىغان يولداش.
«شەيتان» بىلەن «دەرگۇمان»
ھەردەم ئاھاڭداش.

كەپىلمېيىتېر

چىكەتكىيۇ، قۇرۇپاقا
چالالمىدى ساز.
ئەي پاشىلار، سىلەردەك
چالغۇچى يوق ساز.

ھۆددىگەرلەر

بىز ئۇزاققا بارمىمىز،
يولىمىز بىلەن.
پۇتتا ئەمەس، ماڭىمىز
قولىمىز بىلەن.

بوشاڭلار

يۇرۇشكەندى بىر چاغلار
بىزنىڭ ئىشىمىز.
بۇگۈن پۇل يوق — مۇتتەھەم
بارلىق ئىشىمىز.

سەرگەردان شوتلە

يىراق پاتقاقلىق ئۆزرە
تۇغۇلدۇق، بىراق —
نەسلىمىز سىزدىن كۆرە
نەچچە ھەسسە پاك.

ئۆچكەن يۇلتۇز

ئاسماندا نۇر چاچاتتىم،
چۈشتۈم تۇپراققا.
ياردەم بېرەر كىم ماڭا
كۆككە چىقماققا؟

سېمىزلار

پوش، يول ئېچىڭ تېز، جاي كەم،
يول بەر تاغ، ئورمان.
بىز شەيتانىمىز — بولسىمۇ
پۇتىمىز يوغان.

خام سېمىز

ئەي، سىز قوپال، پىل بەدەن
جۆيلۈمەك ئارتۇق.
تېخى مەندەك زور، سېمىز
تۆرەلگىنى يوق.

ئەرىئەل

مەن بىلەن ئۇچسۇن كىمنىك،
بولسا بال پەرى.
گۈلگە چۆمۈپ ياتقان كەك
ۋادىلار سېرى.

ئوركېستر

ئۇپۇق ئاستا نۇرلىنار،
سۈزۈلەر ساما.
تۇمان ئاستا تارقىلار،
ئويغىنار سابا.

ئوتتەك قىزغان كۈن، يالاڭلىق

فائۇست ۋە مېفىستافىل

فائۇست

ئۇ تەنها بىچارە! ئىزتىراپ چەكمەكتە! تالاي قېيىن ـ قىس

تاقلاردا زارۇ سەرگەردان كېزىپ، قاراڭغۇ زىندان ئاسارىتىگە چۈشتى. ئۇ ھەپسىدە. بىگۇناھ بىر ۋۇجۇت جىنايەتچىگە ئوخشاش مىسلىسىز قىيىن ـ قىستاقلارغا مەھكۇم. ماڭا ئاقىۋەت! سەن بول ساڭ پەس ساقتىن، بۇنىڭغا يول قويدۇڭ. يەنە بۇلارنىڭ ھەممىسىنى مەن ئارقىلىق بېجىردىڭ! ئەمدى يايرا، ھۇزۇر قىل، بەنومۇس! ئىبلىسلارچە باقىدىغان كۆزلىرىڭنى ماڭا قارات! بۇ مەنپۇر ۋۇجۇدۇڭنى كۆرسىتىپ جېنىمنى ھەلقۇمىمگە كەلتۈر! تۇتقۇندا! ئازاب ـ ئەلەمدە! ئىبلىسلار قولىدا ۋە رەزىل ئىنسانلار ھۆكمىدە! شورلۇق بۇ ئوقۇبەت يالقۇنىدا يانار ئىكەن، سەن مېنى بىمەنە سەرگۈزەشتلىرىڭ بىلەن گول قىلدىڭ، ئۇنى ھالاكەت قوينىدا بىنىجات قالدۇرۇپ، بۇ ھالنى مەندىن يوشۇردۇڭ.

مېفىستافېل

ئۇ بىرىنچى ئەمەس.

فائۇست

ئىت! مەنپۇر ھايۋان! ئەي ئىلاھى روھ! بۇ مەخلۇقنى ئۆز ئەسلىگە قايتۇر! ئاشۇ مېنىڭ قارىشىمدا كېچىلىرى سەكىلدەپ يۈرگەن، ئاداشقان يولۇچىلارنىڭ يەلكىسىگە ئېسىلىپ يىقىتىشقا ئۆگەنگەن ئاشۇ ئىت شەكلىگە قايتۇر! ئاڭا ئۆزى سۆيگەن قىياپىتىنى بەر، ئۇ مېنىڭ قارىشىمدا قارىنىنى يەرگە تەرەپ سورۇلسۇن ۋە مەن بۇ مەخلۇقنى دەسسەپ ـ چەيلەپ پۈخادىن چىقاي. بۇنى قارا ڭ! ئۇ بىرىنچى ئەمەس! بۇ سۆزلەر تەكتىدىكى ئوقۇبەتكە ئىنسان قەلبى ھەرگىز چىداشلىق بېرەلمەيدۇ! بۇ كۆرگۈلۈكلەر بىر ئەمەس، تالايلىغان مەسىلەرنىڭ بېشىغا چۈشكەن

لىكىدىن ئۆرتەنمەي بولامدۇ! ناھاتكى، بىرلا بىگۈناھىنىڭ چەكـ كەن ئازاب ـ ئوقۇبەتلىرى بۇيۇك ۋە مەڭگۈ رەھمان قېشىدا قالـ غان ھەممىسىنىڭ گۈناھىنى ئەبەدىلئەبەدكە يۇيۇشقا يەتمەس. مەن پەقەت بىرلا جانىنىڭ تارتقان ئازابىنى كۆرۈپ ئۆرتەنمەكـ تىمەن، سەن بولساڭ، مىڭلاپ ـ مىڭلاپ ئىزتىراپ مەھكۈملىرىـ نىڭ ھالىدىن شادىمانسەن.

مېفىستافېل

يەنە بىزلەر دانىشمەنلىكىمىزنىڭ چېكىگە يەتتۇق. بۇيەردە ئەقىل تۈگەپ، غەزەپ باشلىنىدۇ. ئاخىر چىدىماس ئىكەنسەن، بىز بىلەن ھەمراھ بولۇپ نېمە قىلاردىڭ. ئەجەبا، پەرۋاز قىلماق ئىبولىسەنۇ بېشىڭنىڭ ئايلىنىشىدىن قورقسەن. ئەسلى كىم كىمگە يېپىشتى؟ بىز ساڭمۇ، يا سەن بىزگە؟

فائۇست

ئاغزىڭنى يۇم! بۇ دەھشەتلىك ھېگىمۇنىڭ چىشلىرىڭنى ماڭا كۆرسەتمە! ئەي بۇيۇك ۋە پايانسىز روھ! سەن مېنى بىر رەت كۆردۈڭ، قەلبىمگە قۇلاق سالدىڭ. نېمىشقا ئەمدى مېنى بۇ مەخـ لۇق بىلەن، خىيالىدا پەقەت يامانلىقلا بولغان، ئۆزگىلەرنىڭ غېمىدىن يايرايدىغان بۇ بىنومۇس بىلەن باغلىدىڭ؟

مېفىستافېل

گېپىڭ تۈگىدىمۇ؟

فائوست

ئۇنى قوتۇلدۇر، بولمسا ئامان تاپمايسەن! ياۋۇز بەشىگىغا مىڭ يىللار لەنەت تېشى ئېتىلۇر.

مېفىستافېل

مەن قىساس كىشىلىرىنى سۇندۇرالمايمەن، زىندان ئىشىكلىرىنى بۇزالمايمەن. «قوتۇلدۇرۇڭ»، ئەجەبا، ئاخىر ئۇنى ھالاكەتكە دۇچار قىلغان كىم؟ مەنمۇ يا سەنمۇ؟

(فائوست غەزەپ بىلەن ئەتراپقا قارايدۇ)

ھە، شۇ پەيتچاقماق قىلىچىقولۇڭدا بولسا،ياخشىكى سەن بۇنىڭغا قادىر ئەمەسسەن. ھە، گەپ قايتۇرغانىنى يوق قىلىش زالىملارنىڭ ئەسلى ئادىتى!

فائوست

مېنى ھازىرلا ئۇنىڭيېنىغا يەتكۈز! ئۇ ئازاد بولۇشى كېرەك!

مېفىستافېل

ئۆز جېنىڭنىخەۋپئاستىدا قالدۇرۇشتىنقورقامسەن؟ ئاخىر بىز بۇ يەرگە نېمە ئۈچۈن قېچىپ كەلدۇق؟ شەھەردە سەن تۆككەن قانىنىڭ ئىزى تېخى ئۆچكىنى يوق. ئۇ يەردە قىساس

مەلەكلىرى ئۈچۈپ يۈرۈ شۇپتۇ. ئۇلار قاتىلىنىڭ قايتىشىنى كۈتمەكتە.

فائۇست

يەنە نېمە بىلجىرلايسەن؟ پەلەكنىڭ باۋلىق غەزەپ-لەنەتلىرى سېنىڭ بېشىڭغا ياغسۇن! مېنى دەرھال ئۇنىڭ قېشىغا يەتكۈز، تېزرەك ئۇنى ئازاد قىل!

مېفىستافىل

مەيلى، يەتكۈزەي. ئەمما يەرۇ ئاسمانىنىڭ ئىختىيارى مېنىڭ قولۇمدا ئەمەس. بېجىرەلەيدىغان ئىشىم مانا بۇ: مەن ئىشىك ئالدىدىكى ساقچىنى ئۇخلىتىمەن. سەن ئاچقۇچلارنى ئوغرىلاپ، قەزنى ھەپسىدىن ئۆزۈڭ ئېلىپ چىقىسەن.

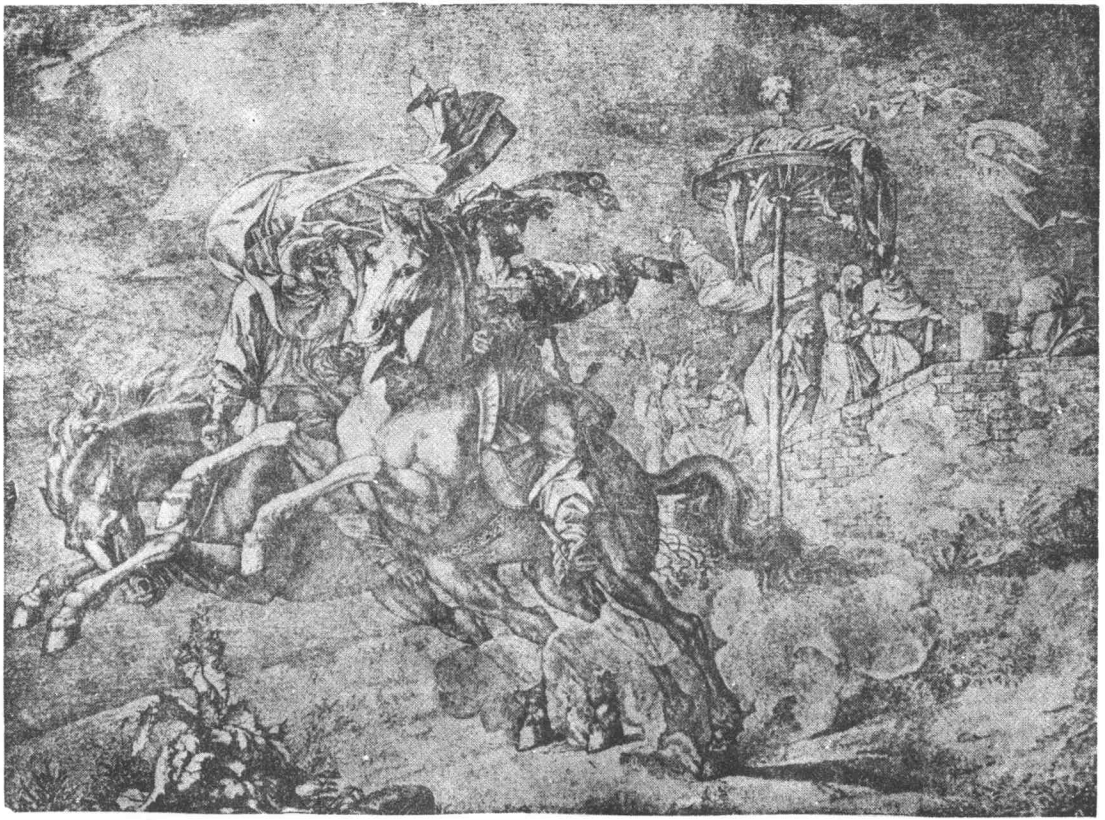
مەن تاشقىرىدا كۆزىتىپ تۇرىمەن. سېھىرلىك تۇلپارلار يېنىمدا تەق تۇرىدۇ. مەن سىلەرنى ئېلىپ قاچىمەن. بۇ ئىش قولۇمدىن كېلىدۇ.

فائۇست

تېز بول، كەتتۇق!

ئۈن. دالا

(فائۇست ۋە مېفىستافىل ئىككى تۇلپاردا ئۇچقاندەك كېتىۋاتىدۇ)

فائۇست

نېچۈن ھەممە ئۇچار قاتىلگاھ تامان؟

مېفىستافېل

بىر سەۋەبى باردۇر بەلكىم ئۇنىڭمۇ ھامان.

فائۇست

ئۇچۇشماقتا گاھ ئۇيانغا، گاھىدا بۇيان.

مېفىستافېل

جادۇ ئىشى ھامان شۇنداق بولمىقى ئايان.

فائۇست

نېمە ھاسىل قىلار ئۇلار؟ بۇ نېمە ئادەت؟

مېفىستافېل

ئالغا، ئالغا! ماڭغىن قاراپ ئالدىڭغا پەقەت!

ھەپسە

فائۇست قولىدا بىر باغلام ئاچقۇچ تۇتقان ھالدا
ئىشىك ئالدىدا توختايدۇ

فائۇست

ۋۇجۇدۇم ئەلەمدىن ئۆرتەنمەكتە، ۋاھ،
چەكسىز ئوقۇبەتتىن يۈرىكىم پارە.
مانا شۇ خانىدا مەسۇم بىگۇناھـ
ياتماقتا بەنت بولۇپ يالغۇز بىچارە.
نېچۈن جىم تۇرىسەن، تىترەيسەن نېچۈن؟
قورقامسەن كۆزىگە تاشلاشتىن نەزەر؟
چاپسان بول! تېگىرقىما! ئۆتسە ئەگەر تۈن،
ئۇنىڭ ھاياتىغا يېتىدۇ خەتەر.

(قۇلۇپقا قول ئۇزارتىدۇ)

ئېچكىرىدىن ئاۋاز

مېنى چوڭ ئانام
بوش قويغانىدى.
ئادەمـخور ئاتام
گۆشۈمنى يېدى.
تـېنىمنى ئاپام
تۈپراققا كۆمدى.
كەلگەندە كۆكلەم
تاپارمەن ھايات.
ئۇچارمەن مەن ھەم
چىقىرىپ قانات.

فائۇست

(ئىشكنى ئېچىپ)

سەزگىنى يوق بىچارە مېنىڭ
قۇلۇپ ئېچىپ كىرگەنلىكىمنى،
ھەمدە كىشەن ئۇنىڭغا قۇلاق—
سېلىپ بىردەم تۇرغانلىقىمنى.

(ئىچكىرى كىرىدۇ)

مارگارىتا

(پاختا ئارىسىغا يوشۇرۇنۇپ)

مېنى ئۆلتۈرگىلى كېلىشتى، ئەنە!

فائۇست

(پەس ئاۋازدا)

جىم بول، سېنى ئېلىپ كەتكىلى كەلدىم.

مارگارىتا

(ئايىغىغا يىقىلىپ)

ئەي قاتىل، ئازغىنا سەۋر قىل يەنە!

فائۇست

يىغلىما، ساقچىنى ئويغىتىسەن، جىم.

(كىشەنلەرنى چېقىشقا ئىنتىلىدۇ)

مارگارىتا

(تىز چۆكۈپ)

ئۆلتۈرمەككە مەن بىچارىنى
ھوقۇق بەردى جاللات، كىم ساڭا!
قوي، سۈرۈك بەر تاشنىڭ ئۈرىنى،
كۆرۈپ ئاندىن ئۆلمەككە ماڭا!
قارا مانا، يېرىم تۈن ھازىر.
ھۆكۈم تاڭدا قىلىنغاي ئىجرا.

(ئورنىدىن تۇرىدۇ)

بەكلا ياشىمەن، ياشىمەنغۇ ئاخىر،
بولماقتىمەن بىمەھەل ئادا.
گۈزەل ئىدىم غايەت بىر زامان،
ھۆسنۈم مېنى ئۆلتۈردى، ئايان.
يار يېنىمدا ئىدى ئۇ چاغدا،
ھازىر بولسا بەكمۇ يىراقتا.
مەن گۈل كەبى سۈلۈپ پىراقتا
بولارمەن خازان.
قاتتىق قىسما مېنى، شەپقەت قىل،
قىلغانمىدىم يامانلىق ساڭا؟
كۆرگىنىم شۇ سېنى، ئەي قاتىل،
نىجات بەر ماڭا.

فائۇست

قانداق چىداي مەن بۇ ئەلەمگە؟

مارگارىتا

مەيلى مېنى ئۆلتۈرگىن جاللات،
تەقدىرىم شۇ، قىلمايمەن پەريات.
سۈت بېرىۋالاي پەقەت بالامغا.
يالغۇزۇمنى قۇچاقلاپ بۇ تۈن
يىغلاپ چىقتىم ئۇ بىلەن پۈتۈن.
ئۇنى مەندىن تارتىۋېلىشتى،
مېنى چەكسىز دەردكە سېلىشتى.
ئەمدى بولسا قىلىشار تۆھمەت،
مېنى ئۇلار قاتىل دەپ بىلىشەر،
مەن توغرۇلۇق قوشاق كۈيلىشەر،
بۇ قانداق ئاپەت!

فائۇست

(ئۇنىڭ قېشىدا تىز چۆكۈپ)

كەلدىم سېنى ئېلىپ كەتكىلى،
ۋسال تاڭىدا ئازاد ئەتكىلى.

مارگارىتا

(ئۇنىڭ يېنىدا تىز چۆكۈپ)

كەل، چۆكەيلى تىز

تۇرۇپ يانمۇ يان.
قول سوزايلۇق تېز
تەگرىمىز تامان.
كەلىمكتە يورۇپ،
زىنداننىڭ تېشى:
چاچملىقتا يالقۇن
دوزاخ ئاتەشى.
ئەنە، تۇرىدۇ،
ئۇ يەردە ئىبلىس.
قەھ ـ قەھ ئۇرىدۇ،
دىلدا قورقۇنچ ھېس.

فائۇست

(قاتتىق ئاۋازدا)

گرېتخېن! گرېتخېن!

مارگارىتا

يارنىڭ ئاۋازى!
ئۇ مېنى چاقىردى ــ مەن ئەمدى ئازاد!

(سەكرەپ تۇرىدۇ، كىشەنلەر تۆكۈلىدۇ)

قۇچقۇسى پەلەكنى ئەرك پەرۋازى،

تۇگەر ئىستىبدات!
بولمىغىم كېرەكتۇر ئۇنىڭغا ھەمدەم،
قۇچاقلاپ بوينىغا قول سېلىپ مەھكەم.
«گرېتخېن» دېدى ئۇ، بۇ تونۇش ئاۋاز،
دەردىمگە داۋادۇر، قىلار دىلنى ياز.
ئۇ ئىشىك ئالدىدا، سەزمەكتە كۆڭلۈم.
بۇ ۋەھشىي زۇلمەتلىك غەمخانە ئارا،
دەھشەتلىك دوزىخى ۋەيرانە ئارا،
كەلمەكتە قول سوزۇپ ماڭا سۆيگىنىم.

فائۇست

مانا مەن!

مارگارىتا

ھە، ئەنە شۇ يەردە ياردىم!
قىل يەنە سۆزۈڭنى يەنە بىر تەكرار.
ئۇنتۇلدى جىمىكى ھەسرەت ـ ئازارىم،
قالمىدى كۆڭلۈمدە بىر زەررە غۇبار.
سەن كەلدىڭ، ئۆلمەيمەن ئەمدى مەن، ياردىم،
كۈتكەندىم زارىقىپ سېنى ھەر دائىم.
يادىمدا شۇ كوچا، ئۇندا شۇ ئاخشام،
تۇنجى رەت تۇتقاندىڭ پاراڭغا مېنى.
چىقمايدۇ ھەم ئەستىن مارتانىڭ بېغى،
ئۇندا مەن كۈتكەندىم تۇنجى رەت سېنى.

فائۇست

(ئالدىراپ)

كېتەيلۇق، يۈر تېزرەك!

مارگارىتا

كەتمە ئالدىراپ،
يۈزۈڭگە تويغۇچە ئالايمەن قاراپ.

(قۇچاقلايدۇ)

فائۇست

تېز بول، يۈر! ئادەمسىز ھازىر بار ئەتراپ،
كېچىكسەك، ئىشىمىز بولىدۇ خاراب.

مارگارىتا

بولمىدىك ئانچە كۆپ مەندىن يىراقتا،
كۆڭلۈڭ سوۋۇدىمۇ ياكى يىراقتا؟
ئېيت، قېنى، سۆيۈشنى نېچۈن ئۇنتۇدۇڭ؟
ئەجەبا، نېمىشقا مۇزدەك ۋۇجۇدۇڭ؟
ھەر كېچە مېنى سەن قانداق قۇچاتتىڭ،
گويا ساماالرغا ئۆلىپ ئۇچاتتىڭ!

جەننەتنى نامايان قىلاتتى كۆزۈڭ،
سۆيۈشۈڭ بال سۈپەت، شېرىندى سۆزۈڭ.
ھە، ئەمدى نېمىشقا سوغۇق نىگاھىڭ،
سۆي مېنى، يالۋۇرار ساڭا نىگارىڭ.
سۆي، نېچۈن ئاڭلىماس قۇلىقىڭ سېنىڭ،
مەن ئۆزۈم سۆيەي كەل قېشىمغا مېنىڭ.

(قۇچاقلايدۇ)

ئەجەبا؟ شۇمىدى كۆتكىنىم سەندىن؟
ئاۋۇالقى ھارارەت، يېنىمىلار قېنى؟
مېنىڭكى ئىددىگىسەن، يوقاتتىم سېنى،
ئاھ، كىم ئوغرىلىدى، كىم، سېنى مەندىن؟

(ئۇنىڭدىن يۈز ئۆرىدۇ)

فائۇست

ئامرىقىم، يۈر ئەمدى، كېتەيلۇق چاپسان،
قەلبىمدە جۇش ئۇرغان مۇھەببەت ھەققى.
مېنى ئېلىپ كەلگەن ساداقەت ھەققى،
بولمىساق بولمايدۇ تېز يولغا راۋان.

مارگارىتا

(ئۇنىڭغا بۇرۇلۇپ)

ناھاتكى بۇ سەنمۇ؟ ئىشەنمەس كۆزۈم.

فائۇست

هه، بۇ، مەن.

مارگارىتا

كەلدىڭمۇ مېنى قۇتقۇزماق ئۈچۈن؟
كەلدىڭمۇ قىلماققا كىشەندىن ئازاد؟
هه، يەنە باغرىڭغا ئالامسەن، جېنىم!
قورقمامسەن مېنىڭدىن؟ مەن ئەسلىدە كىم —
بىلمىسەڭ پەقەت؟

فائۇست

تاڭ ئاتتى، تېز بولغىن. ئۆتمىسۇن پۇرسەت.

مارگارىتا

مەن ئۆلتۈرۈپ قويدۇم ئانامنى،
سۇغا ئاتتىم تۇغقان بالامنى.
ئۇ پەرزەنتىڭ ئىدى سېنىڭ هەم،
ئۇ كەلتۈردى تەلەي ئەمەس، غەم.
سەن كەلدىڭمۇ؟ چۈش ئەمەسمۇ بۇ؟
تونالماستىن تۇرىمەن سېنى.
كۆزۈم ئالدى دائىم قاراڭغۇ،
بەرگىن ماڭا قولۇڭنى، قېنى.

نه كۆرگۈلۈك؟ قوللىرىڭدا قان.
سۈرتۈۋەت دەرھال.
چېلىقمىسۇن كۆزگە ھېچقاچان!
قىلىچىڭنى غىلىپىڭغا سال،
يوشۇرغىن دەرھال.

فائۇست

ئۆتكەن ئىشقا ئەمدى سالاۋات،
تېز قاچمىساق يوق بىزگە نىجات.

مارگارىتا

سەن ھەممىمىز ئۈچۈن
ياشىشىڭ كېرەك.
قەبىرلەرگە، ئامرىقىم،
تەرگىن گۈل ـ چېچەك.
ئۈچ دانە گۆر كولىغىن
مازاردا بۈگۈن:
ئانام ۋە ئاكام ئۈچۈن،
ھەمدە مەن ئۈچۈن.
قەبرىمنى ئېرى ئوي
ئۈلاردىن ئازراق.
قىزىمنى باغرىمغا قوي،
بولمىسۇن يىراق.
ئۇنى قۇچۇپ جىمغىنا،
ئۇيقۇغا كېتەي.

ئەمدى سېنى بۇ باغرىم،
قۇچالماس، نېتەي.
گەرچە ھامان ئاشۇ سەن،
ياردىم، بىراق سەن—
بىگۇناھقا ئوخشايسەن،
مەندىن يىراق سەن.

فائۇست

مەن بىلەن يۈر، ئەگەر سۆيگۈڭ بولسا چىن.

مارگارىتا

ئازادلىققىمۇ؟

فائۇست

ھە، چىق بۇ زىندانىدىن.

مارگارىتا

مېنى كۆتەر بولسا ئۇ يەردە ئۆلۈم،
ئېلىپ بارسا مېنى مازارغا يولۇم —
مەيلى چىقاي ئاڭا مەن تەشنا.
بىر قەدەم نېرىغا ئۆتمەيمەن ئەمما.
ئاھ، گېنرىخ، كەتتىڭمۇ جېنىم،
يەنە مېنى يېگانە قويۇپ؟

ئىستەر ئىدىم كېتىشنى مەنمۇ،
سېنىڭ بىلەن قولغا قول تۇتۇپ.

فائۇست

ئىشىك ئۇچۇق! قەدەم تاشلا بەس!

مارگارىتا

ماڭا بۇ ئىش مۇناسىپ ئەمەس.
گەرچە بۇنىدىن چىقسامۇ قېچىپ.
يۈرەلەمدىم يۈزۈمنى ئېچىپ؟
يۈزۈم قارا، ۋىجدانىم ناپاك،
شۇ ھالدا مەن ياشايمەن قانداق؟
نېمە ھاجەت ئەلدىن مۆكۈنۈپ،
ئۆزگە يۇرتتا يۈرمەك خۇرسىنىپ؟
ئۇ يەردىمۇ كۈتەر ئايغاقچى،
ئاخىر مېنى تۇتۇپ ئالماقچى.

فائۇست

ئايرىلمايمەن شۇنىدىمۇ سەندىن.

مارگارىتا

رەنجىمە مەندىن.
بۇ يەردىن تېز كەت

قىزىڭ يېنىغا يەت.
قۇتقۇزغىن ئۇنى،
ئۆتمىسۇن پۇرسەت.
ماڭساڭ توپتوغرا
بوستانلىق ياققا.
باشلاپ بارار يول
سېنى بۇلاققا.
كۆۋرۈكتىن ئۆتۈپ،
بۇرۇل ئوڭ ياققا.
ئالسەن شۇندا
بالاڭنى قولغا.
تىرىك ئۇ تېخى
يىغلار بوغۇلۇپ.
ئۇنى تېزلىكتە
ئالغىن قۇتقۇزۇپ.

فائۇست

ئېسىڭنى يىغ! پۇرسەت غەنىمەت!
ئازادلىقنىڭ يولى ئاز قالدى،
بىرلا قەدەم تاشلايمىز پەقەت.

مارگارىتا

تۆپىلىكتىن ئۆتسەكلا بولدى،
ئۇندا ئانام ئولتۇرار يالغۇز.
تىترىمەكتە تېنىم بولۇپ مۇز.

ئانام شۇ تاپ يولنىڭ چېتىدە،
ئولتۇرىدۇ تاشنىڭ ئۈستىدە.
چايقىماقتا بېشىنى ئاستا،
ماجالى يوق، چىرايى خەستە.
يوق ھېچ ھالى ئاچماققىمۇ كۆز —
ئۇنى دورا ئۇخلاتقان سۆزسىز
بىزنىڭ شېرىن ئەيشىمىز ئۈچۈن.
قانداق ئېسىل ئىدى ئاشۇ تۈن،
قانداق لەززەت تاپقاندى جانلار!
ئاھ، قېنى شۇ خۇشاللىق چاغلار.

فائۇست

باخشى گەپكە كۆنمىسەڭ نېتەي،
رورلۇق بىلەن سۆزەپ ئەكىتەي.

مارگارىتا

ياق، ئەسلا كۈچ ئىشلەتمە ماڭا،
قوللىرىمنى چىڭ تۇتما مۇنداق.
ئۇنىڭسىزمۇ رايىش مەن ساڭا.

فائۇست

قارا، جېنىم، تاڭ ئاتار ئاپئاق.

مارگارىتا

ھە، باشلاندى ئەلگە يېڭى كۈن،
ئەڭ ئاداققى كۈن بۇ مەن ئۈچۈن.

ئەسلى تويۇم بولمىغى لازىم،
ئەمەسمىدى مانا دەل بۇگۈن.
بولغىنىڭنى مەن بىلەن بىللە،
ھېچ كىشىگە ئېيتما، يوق ھاجەت.
ۋاقىتسىز سۇلدى گۈللىرىم،
چۈشۈپ باشقا توساتتىن كۈلپەت.
ئەمدى بىللە ئۇسسۇل ئويناش يوق،
بار كۆرۈشۈش نۆۋىتى بىراق.
بارار خەلق قاتىلگاھ تامان
يولغا سىغماي، بولۇپ پاتپاراق.
ئەڭ ئاخىرقى قوڭغۇراق دەرھال
چېلىنغۇسى مەن ئۈچۈن ياگراق.
چەنلەپ تۇرۇپ بېشىمنى جاللات،
كۆچەپ تۇرۇپ سالىدۇ تاياق.
يىقىلىمەن پۈكۈپ تىزىمنى،
تېگەر بېشىم بىرىپ كۆتەككە.
دەھشەت ئىچرە باقار خالايىق،
مەندەك مەھكۇم ئاسىي بەندىگە.
كېتەر چۆچۈپ ھەممە خىيالدا،
ئۆز بېشىغا چۈشكەندەك پالتا.

فائۇست

ئۆلسەمۇ بۇ كۈننى كۆرمەستىن.

مېفىستافېل

(ئىشكتە پەيدا بولۇپ)

تېز بولۇڭلار ئاھ ـ ۋاھ ئۇرماستىن.
باشقا چىتار ئارتۇق كېچىكىش،
قىزارماقتا ئەنە كۈنچىقىش.
كىشىنەر باسالماس ئاتلار ئۆزىنى،
سېزىپ تاكنىڭ سۈزۈلگىنىنى.

مارگارىتا

بۇ ئۇشتۇمتۇت پەيدا بولغان كىم؟
بۇ ئاشۇ شۇ، تونۇدۇم، دەھشەت.
ئۇ جېنىمنى ئالغىلى كەلدى،
تۇرمىسۇن ئۇ، يولغا سېلىۋەت.

فائۇست

ياشىشىڭ شەرت، كېتەيلۇق، جېنىم!

مارگارىتا

ھۆكمىڭدىمەن، تەڭرىم، خاقانىم.

مېفىستافىل

ماڭ! بولمىسا تاشلاپ كېتىمەن!

مارگارىتا

قۇتقۇز تەڭرىم، سەندىن كۈتىمەن.
پەرىشتىلەر، يېنىمغا كېلىڭ،

مەدەت بېرىڭ ھەم ئازاد قىلىڭ.
قورقماقتىمەن سەندىن، گېنرىخ.

مېفىستافېل

ئۇ. قىيناقتا مەھكۇم مەڭگۈلۈك.

ئاسماندا ئىدا ئاڭلىنىدۇ

تۆگەشتى ئۇ.

مېفىستافېل

تېز بولغىن، كەتتۇق!

(فائۇست بىلەن بىللە كۆزدىن غايىب بولىدۇ)

ماۋگارىتا

(قاراڭغۇلۇق ئىچىدىن)

گېنرىخ! گېنرىخ!

بىرىنچى قىسىم تۆگىدى.

ئەز اهلار

گیوتې «فائوست» ئوستىدە پۈتون ئىجادىي هاياتى داۋامىدا 1772 - يىلـ دىن 1831 - يىلغىچە ئىشلىگەن.

بېغىشلىما

«ياشلىقتا تۇنجى رەت سۆيۈشكەن كونـەر» ـــ شائىر ياشلىقىدا سۆيگەن فرىدېرىكا برىئان ۋە لىلى شېنىمەنلەر كۆزدە تۇتۇلىدۇ.

«ئاخىرقى نەزمەنى ئاڭلىيالمىدى دەسلەپكى بابىمنى ئاڭلىغان دوستلار» ـــ شائىرنىڭ سىڭلىسى كارنېليا شلاسسېر. ياش ۋاقتىدىكى دوستى مېرك، شائىر لېنتىسى كۆزدە تۇتۇلىدۇ. ئۇلار ئەسەرنىڭ دەسلەپكى بابلىرىنى ئاڭلىغان. كىتاب پۈتكەندە ئالەمدىن ئۆتكەنىدى.

تىياتىر مۇقەددىمىسى

«كىمدۇر شەيدا قەلبىنىڭ تۇغيان چېغىنى توپان شىددىتىگە قىلغۇچى قىياس» ـــ بۇ يېزىدە گىيوتې پوئىزىيىنىڭ ئۇچ تورىنى ـــ دراما، ئېپوس ۋە لىرىكنى شەرھلىگەن.

ئەرشىئەلادىكى كۇرس

«مۇسىقىي ساماۋات قەۋەتلىرىدە» ـــ قەدىمكى يۇنان پەيلاسوپى پىـفـاگار نەزەرىيىسى بويىچە ئاسمان قەۋەتلىرىدە ھەرىكەت قىلىپ تۇرغۇچى سەييارىلەرنىڭ ھەر بىرىدىن ئالەمگە تورلۇك ئاھاڭلار تارقاپ تۇرىدىكەن.

«ئۆتمدۇ هاياتى سۆيوماۋك، هامىام يىلاندەك سۆرۈلۈپ هەرچاغ، هەر زامان»—
گەپ جەنسىنەتتە هاۋا ئانىنى يولدىن ئازدۇرغان يىلان هەققىدە باردۇ.

تۆن

ناسترادەم—XVI ئەسىردە ياشىغان مەشھۇر ھەكىم (تېۋىپ) ۋە مۇنەججىم،
ئەسلى ئىسمى مشىل دې ناتردەم.
ماكرا كاسىم بەلگىسى — ئالتە قىرلىق يۇلتۇز — بارلىق ئالەم — كائىنات
ۋە ساماۋات بەلگىسى.

فائۇستنىك ئىشخانىسى

«سۇلايمان مىفتاھى» — XVIII ئەسىردە كەڭ تارقالغان دىنىي كىتاب.
سالامەندىرا، ئوندىنا، سىلفىدا ۋە كابلىد ئوت، سۇ، ھاۋا ۋە يەر مۇنەككىللىرى.
تەبىئەت قانۇنىيىتى — Encheiresis naturae
— Eritis sicut Deus· Scistes bonum et malum
— تەكشۈرىدەك ياخشىلىق ھەم يامانلىقنى ئالدىن بىلىشكە قادىر بولغۇسىدۇر.

ليپسگدىكى مەيخانا

«ئاقساق ئىكەن بىر پۇتى ئۇنىڭ» — رىۋايەتلەردە ئېيتىلمىسچە ئىبلىس
ئاسماندىن دوزاخقا تاشلانغان چاغدا بىر پۇتى سۇنغانىمش.
«مەن ئوچۇن مىڭ كۆۋرۈك سېلىش ئاسانراق» — كۆپ ھاللاردا «شەيتان
كۆۋرۈك ياسايدۇ» دېگەن رىۋايەت ئېيتىلىدۇ.

تەۋەرۈك سادىلىق — Sancta simplcitas
چېخ سياسىي دىنىي ئەربابى يان گوسنى كاپىرلىقتا ئەيىبلەپ ئوتتا كۆيدۈ-
رۈۋاتقاندا بىر سىددا دىل مومايمۇ ساۋابلىق ئوچۇن گولخانىغا بىر قۇچاق ئوتۇن
تاشلىغانىكەن. شۇ چاغدا يان گوس يۇقىرىقى سۆزنى ئېيتقان.

ژالپۇرگىيە كېچىسى

«ژالپۇرگىيە كېچىسى» — رىۋايەتلەرگە قارىغاندا 1 - مايغا تۇتەر كېچىسى براكىن تېغىدا جىنلار بەزمىسى بولىدىكەن.

شركي ۋە ئەلەند — براكىن تېغىغا يېقىن بولغان ئىككى يېزىنىڭ نامى.

شاھ مەمان — ملتاننىڭ «يوقالغان جەننەت» داستانىدىكى ئىبلىس مەمان.

ئورىئان — نېمىس دىنالېكتلىرىنىڭ بىر دە شەيتانىنىڭ ئاتىلىشى.

بائۇبا — مەبۇدە دېمەكچى.

ئىلزېنشتېين — گارىس تىزمىسىدىكى قىيالارنىڭ بىرىنىڭ نامى. گېنرىخ I نىڭ سۆيۇملۇكى مەلىكە ئىلزا ئىسمىغا قويۇلغان.

لىلىت — ئەپسانىلەرگە قارىغاندا ئادەمئاتىنىڭ ھاۋائانىدىن ئىلىگىرىدىكى خوتۇنى لىلىت بولغانمىش. لىلىت ئادەمئاتىدىن كۆرگەن بالىلىرىنىڭ ھەممىسىنى ئۆلتۈرۈۋەتكەن ۋە شۇ سەۋەبتىن ھەيدەلگەنمىش.

پراكتافانتاسمىست — گېيوتېنىڭ رەقىبى خرىستىان فرىدرىخ نىكولاي كۆزدە تۇتۇلىدۇ.

تىگىل — مەشھۇر نېمىس تىلشۇناسى گومبالدىنىڭ يۇرتى. رىۋايەتلەرگە قارىغاندا بۇ بەردە جىنلار بولار ئىمىش.

پراتېر — ۋېنادىكى ساياھەت باغچىسى.

ژالپۇرگىيە كېچىسىدىكى چۈش

ئابىران ۋە تىتانىتىيا — ئەلفلەر شاھى ۋە مەلىكىسى.

مىدىك — ۋېيمار تىياتىرىنىڭ تالانتلىق سەھنە ماتېرىياللىرى ئۇستىسى.

سىنچى سەييياھ — نىكولاينىڭ «گېرمانىيە بويلاپ ساياھەت» ناملىق كۆپ تومۇلۇق ئەسىرىگە ئىشارە.

شامال كۆرسەتكۈچ — فرانسۇز ئىنقىلابىغا ھەم ئۇنىڭغا قارشى بولغان ۋېيمار كلاسسىستلىرى (XII ۋە XVIV) ئەسىرىنىڭ باشلىرىدا ئەدەبىيات ۋە سەنئەتتە قەدىمكى يۇنان ۋە رىم سىيۇژىتلىرى ۋە پورمىلىرىغا تەقلىد قىلغۇچىلىق ئىقىم) غا تەرەپدار بولغان ژۇرنالىست ۋە مۇزىكانت رىيخارد كۆزدە تۇتۇلىدۇ.

گېننىڭس، مۇزاگېت، ئۆز دەۋرىنىڭ بويۇك تالىملىرى — گېننىڭس ئاۋۇ-گۈست فان — گيوتې ۋە شىللېرنى خرىستىئان روھىغا قارشى دەپ ئەيىبلىگەن پوبلىست.

تورنا — يازغۇچى لەفاتېر كۆزدە تۇتۇلىدۇ — بۇ نام ئۇنىڭ قەدەم تاشلىشىغا ئىشارە قىلىنغان.

رىند — گيوتې بۇ ئوبرازدا ئۆزىنى كۆزدە تۇتىدۇ.

سەرگەردان شوئلە — ئىنقىلاب ۋاقتىلىرىدا يۇرتىنى تاشلاپ قاچقان فرانسۇز قاچقۇنلىرى كۆزدە تۇتۇلىدۇ.

سوۋېت ئۆزبېكستان غاپۇر غۇلام نامىدىكى ئەدەبىيات ـ سەنئەت نەشرىياتىنىڭ 1972 - يىلى نەشر قىلىنغان ئۆزبېكچە نۇسخىسىدىن تەرجىمە قىلىندى.

本书根据塔什干文艺出版社乌孜别克文1972年版本翻译出版。

مەسئۇل مۇھەررىرى: ئابدۇرۇسۇل ئۆمەر
مەسئۇل كوررېكتورى: ئىلياس-رەھىمى

فائۇست

1 - قىسىم

گېيوتى

تەرجىمە قىلغۇچى: تۇرغان شاۋدۇن

*

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۇرۇمچى شەھەر ئازادلىق كوچا №306)
شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسىدىن تارقىتىلدى
شىنجاڭ شىنخۇا 2 - باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى
فورماتسى: 850×1168 مىللىمېتر 1/32
باسما تاۋىقى: 10.125 قىستۇرما ۋارىقى: 10
1986 - يىل 7 - ئاي 1 - نەشرى
1987 - يىل 7 - ئاي 1 - بېسىلىشى
ISBN7-228-00216-4/I·77
تىراژى: 1000 —1
باھاسى: 2.18 يۈەن

浮士德 （第一部）（维吾尔文）
歌德 著 吐尔干 译
责任编辑：阿·吾买尔
责任校对：伊·热依木

新疆人民出版社出版
（乌鲁木齐市解放路306号）
新疆新华书店发行 新疆新华印刷二厂印刷
840×1168毫米 32开本 13.125印张 10插页
1986年7月第1版 1987年7月第1次印刷
印数：1—1000

ISBN7—228—00216—4/I.77 定价：2.18元

ISBN7 — 228 — 00216 — 4
I·77（民文） 定价：2.18 元